

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία

**«Χαρτογράφηση και παρουσίαση των εκπαιδευτικών
δράσεων στο σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών και σε
δείγμα των ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών, ως προς τα
οργανωτικά και εκπαιδευτικά τους χαρακτηριστικά»**

Ελεάνα Ηλιοπούλου (ΑΜ: 59916038)

Επιβλέπων: Γεώργιος Γιαννακόπουλος

Αθήνα, Ιούνιος 2021

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

Γεώργιος Γιαννακόπουλος

2. Ονοματεπώνυμο

Φωτεινή Ευθυμίου

3. Ονοματεπώνυμο

Νικόλαος Λαζαρίδης

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ηλιοπούλου Ελεάνα του Δήμου, με αριθμό μητρώου 16038 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

Ηλιοπούλου Ελεάνα

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την κα Φωτεινή Ευθυμίου για την πολύτιμη καθοδήγηση της κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας καθώς και για την άριστη συνεργασία μας όλο αυτό το διάστημα. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους του καθηγητές του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης για όλες τις γνώσεις που αποκόμισα κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, τις οποίες ευελπιστώ να αξιοποιήσω και στην επαγγελματική μου πορεία, καθώς και την επιτροπή εξέτασης που δέχθηκε να αξιολογήσει την πτυχιακή εργασία μου και ιδιαιτέρως τον κο Νικόλαο Λαζαρίδη για τη συμβολή του στην μορφοποίηση της πτυχιακής μου εργασίας. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την συνεχή στήριξη και εμπιστοσύνη τους κατά την διάρκεια των σπουδών μου.

Ιούνιος 2021

Ηλιοπούλου Ελεάνα

Περίληψη στα ελληνικά

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εξετάζει σε τι βαθμό και με ποιους τρόπους υλοποιούνται εκπαιδευτικές δράσεις τόσο στο σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών όσο και σε ένα δείγμα των ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών. Πιο συγκεκριμένα, εντοπίστηκαν οι εκπαιδευτικές δράσεις αυτών των βιβλιοθηκών με σχετική έρευνα στις ιστοσελίδες τους. Στη συνέχεια, αυτές οι εκπαιδευτικές δράσεις κατηγοριοποιήθηκαν με βάση το θέμα τους. Ακολούθως, έγινε ποσοτική επεξεργασία των αποτελεσμάτων τα οποία παρουσιάζονται με τη μορφή γραφημάτων. Επίσης, πραγματοποιήθηκε έρευνα με την μέθοδο της βιβλιογραφικής επισκόπησης για τα οργανωτικά και παιδαγωγικά ζητήματα που άπτονται του σχεδιασμού, της υλοποίησης και αξιολόγησης αυτών των δράσεων. Ουσιαστικά, κύριος στόχος της πτυχιακής εργασίας είναι να δώσει μία ολοκληρωμένη εικόνα για τον εκπαιδευτικό ρόλο που διαδραματίζουν αυτές οι βιβλιοθήκες, ενώ ειδικότεροι στόχοι της είναι να επισημάνει πιθανές ελλείψεις και αστοχίες και να προτείνει καλές πρακτικές περαιτέρω ανάδειξης του εκπαιδευτικού τους ρόλου. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν στο διεπιστημονικό πεδίο «Βιβλιοθήκες και Εκπαίδευση», καθώς θα μας διαφωτίσουν για την τρέχουσα κατάσταση στις ελληνικές ακαδημαϊκές και σχολικές βιβλιοθήκες και θα αποτελέσουν τη βάση για πιθανή, μελλοντική συγκριτική έρευνα με αντίστοιχες βιβλιοθήκες του εξωτερικού.

Λέξεις Κλειδιά: ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, σχολικές βιβλιοθήκες, εκπαίδευση, εκπαιδευτικός ρόλος βιβλιοθηκών, εκπαιδευτικές δράσεις

Περίληψη στα αγγλικά

The present dissertation examines to what extent and in what ways educational activities are implemented both in all Hellenic Academic Libraries and in a sample of the Hellenic School Libraries. More specifically, the educational activities of the aforementioned libraries were identified by relevant research on their websites. These educational activities were then categorized based on their theme. Moreover, the results were quantified and are presented in the form of graphs. Also, research was conducted, with the method of bibliographic review, on the organizational and pedagogical issues related to the planning, implementation and evaluation of the educational activities. Essentially, the main goal of the dissertation is to give a complete picture of the educational role played by these libraries, while more specific objectives are to identify possible shortcomings and failures and to suggest good practices to further highlight their educational role. The outcomes of this research are estimated to contribute to the interdisciplinary field "Libraries and Education", as they will enlighten us about the current situation in Hellenic Academic and School libraries. They may also lay the foundations a possible, future comparative research with similar libraries abroad

Keywords: academic libraries, school libraries, education, educational role of libraries, educational activities.

Πίνακας περιεχομένων

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	II
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	III
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ – ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	IV
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	V
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ	VI
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	VII
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	IX
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	X
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ	XI
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1
1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	1
1.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	1
1.4 ΟΡΙΣΜΟΙ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ-ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ	3
2.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	3
2.1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	3
2.1.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	4
2.1.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	5
2.1.4 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	9
2.1.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	10
2.1.6 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	13
2.1.7 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ– ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ – ΕΦΑΡΜΟΓΗ	26
3.1 ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	26
3.2 ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	27
3.3 ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	31

3.4 ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΕΥΡΗΜΑΤΑ	33
4.1 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	33
4.1.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	33
4.1.1.1 ΟΔΗΓΟΙ (ΕΝΤΥΠΟΙ-ΟΝΛΙΝΕ)	34
4.1.1.2 Εκπαίδευση χρηστών.....	37
4.1.1.3 Πληροφοριακή Παιδεία.....	38
4.1.1.4 Σεμινάρια	46
4.1.1.5 Εκπαιδευτικά Προγράμματα	48
4.1.1.6 Ηλεκτρονικά μαθήματα.....	50
4.1.1.7 Ξεναγήσεις- Επισκέψεις	55
4.1.1.8 Εκδηλώσεις- Ημερίδες.....	56
4.1.1.9 Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα.....	56
4.1.1.10 Βιβλιογραφία μαθημάτων.....	58
4.1.1.11 Εκπαίδευση προσωπικού	59
4.1.2 Εκπαιδευτικές δράσεις σχολικών βιβλιοθηκών	60
4.1.2.1 ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ.....	61
4.1.2.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	64
4.1.2.3 ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	65
4.1.2.4 ΟΔΗΓΟΙ	68
4.1.2.5 Εκπαίδευση χρηστών.....	71
4.1.2.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ	73
4.1.2.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	74
4.1.2.8 ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ-ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	76
4.1.2.9 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	77
4.1.2.10 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	79
4.1.3 ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ.....	79
4.1.4 ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	82
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ.....	84
5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	84
5.2 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	88
5.3 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΤΙΤΛΟΣ.....	97

Ευρετήριο πινάκων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ "ΩΡΙΩΝ"	25
ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	28
ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	29
ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	30
ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ..	30
ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΛΙΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	33
ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	35
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	42
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	47
ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	52
ΠΙΝΑΚΑΣ 11. ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ-ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	55
ΠΙΝΑΚΑΣ 12. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	60
ΠΙΝΑΚΑΣ 13. ΔΡΑΣΕΙΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	63
ΠΙΝΑΚΑΣ 14. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	85
ΠΙΝΑΚΑΣ 15. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	85
ΠΙΝΑΚΑΣ 16. ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ.....	86
ΠΙΝΑΚΑΣ 17. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ.....	86

Ευρετήριο γραφημάτων

ΓΡΑΦΗΜΑ 1. ΟΔΗΓΟΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	35
ΓΡΑΦΗΜΑ 2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	37
ΓΡΑΦΗΜΑ 3. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	39
ΓΡΑΦΗΜΑ 4. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	47
ΓΡΑΦΗΜΑ 5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	49
ΓΡΑΦΗΜΑ 6. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	51
ΓΡΑΦΗΜΑ 7. ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	55
ΓΡΑΦΗΜΑ 8. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	56
ΓΡΑΦΗΜΑ 9. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	57
ΓΡΑΦΗΜΑ 10. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	58
ΓΡΑΦΗΜΑ 11. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	59
ΓΡΑΦΗΜΑ 12. ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	61
ΓΡΑΦΗΜΑ 13. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	64
ΓΡΑΦΗΜΑ 14. ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	66
ΓΡΑΦΗΜΑ 15. ΟΔΗΓΟΙ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	68
ΓΡΑΦΗΜΑ 16. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	71
ΓΡΑΦΗΜΑ 17. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	73
ΓΡΑΦΗΜΑ 18. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	74
ΓΡΑΦΗΜΑ 19. ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ-ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	76
ΓΡΑΦΗΜΑ 20. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	79

Ευρετήριο εικόνων

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	14
ΕΙΚΟΝΑ 2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	14
ΕΙΚΟΝΑ 3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	16
ΕΙΚΟΝΑ 4. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	17
ΕΙΚΟΝΑ 5. ΚΥΚΛΟΣ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	22
ΕΙΚΟΝΑ 6. ΚΟΝΣΤΡΟΥΚΤΙΒΙΣΜΟΣ	23
ΕΙΚΟΝΑ 7. ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΜΕΣΩ ΟΛΙΓΟΛΕΠΤΟΥ ΒΙΝΤΕΟ -ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ	36
ΕΙΚΟΝΑ 8. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.....	38
ΕΙΚΟΝΑ 9 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΜΠ	45
ΕΙΚΟΝΑ 10. ONLINE ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ "ΩΡΙΩΝ"- ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΠΡΩΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΊΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)	45
ΕΙΚΟΝΑ 11 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ "ΚΑΛΛΙΣΤΩ" - ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΠΡΩΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΊΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)	46
ΕΙΚΟΝΑ 12. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	48
ΕΙΚΟΝΑ 13. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS + ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	49
ΕΙΚΟΝΑ 14 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	50
ΕΙΚΟΝΑ 15. ΥΠΗΡΕΣΙΑ "ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ" – ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΠΘ	53
ΕΙΚΟΝΑ 16. «ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΑΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ» (OPEN E- CLASS)	54
ΕΙΚΟΝΑ 17. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ "ΤΗΛΕΜΑΘΕΙΑ" - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	54
ΕΙΚΟΝΑ 18. ΥΠΗΡΕΣΙΑ «ΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΜΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥΣ» - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ "ΔΗΜΗΤΡΗΣ & ΑΛΙΚΗ ΠΕΡΡΩΤΗ.....	65
ΕΙΚΟΝΑ 19. ΥΠΗΡΕΣΙΑ "ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΟΥ" – ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ «ΔΗΜΗΤΡΗΣ & ΑΛΙΚΗ ΠΕΡΡΩΤΗ»	67
ΕΙΚΟΝΑ 20. ΟΔΗΓΟΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ-ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 3Ο ΓΕΛ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	69
ΕΙΚΟΝΑ 21. ΟΔΗΓΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ-ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 3Ο ΓΕΛ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	70

ΕΙΚΟΝΑ 22. ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΧΡΗΣΤΩΝ «LEARNING HUB»- ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ "BISSELL" ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΑ.....	72
ΕΙΚΟΝΑ 23. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ-ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ Ο «ΠΛΑΤΩΝ»	74
ΕΙΚΟΝΑ 24 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	77
ΕΙΚΟΝΑ 25. "SCHOOL LIBRARIES FORWARD"- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ "ΠΛΑΤΩΝ"	78

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Αρχιαιολογίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και ευελπιστεί να διερευνήσει σε τί βαθμό και με ποιους τρόπους πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές δράσεις στο σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και σε ένα δείγμα ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών.

Απώτερος σκοπός της πτυχιακής είναι να δοθεί μία ολοκληρωμένη εικόνα (χαρτογράφηση) για τον εκπαιδευτικό ρόλο των ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών της χώρας, μέσα από τον εντοπισμό, την κατηγοριοποίηση και παρουσίαση των εκπαιδευτικών δράσεων αυτών των βιβλιοθηκών.

Ειδικότεροι στόχοι της πτυχιακής είναι η εμπάθυνση στον εκπαιδευτικό ρόλο των παραπάνω βιβλιοθηκών, μέσα από τον εντοπισμό των οργανωτικών και παιδαγωγικών ζητημάτων που άπτονται του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησής τους, η επισήμανση πιθανών ελλείψεων και οι προτάσεις για καλές πρακτικές για την περαιτέρω ανάδειξη του εκπαιδευτικού τους ρόλου, με βάση τα συμπεράσματα της έρευνας και της βιβλιογραφικής επισκόπησης.

1.2 Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην παρούσα πτυχιακή ήταν η ανάλυση περιεχομένου (content analysis), η οποία αξιοποιήθηκε για τον εντοπισμό και τη θεματική κατηγοριοποίηση των εκπαιδευτικών δράσεων του συνόλου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και ενός αριθμού σχολικών βιβλιοθηκών της Ελλάδας, μέσα από έρευνα στις επίσημες ιστοσελίδες τους.

Στη συνέχεια, διεξήχθη ποσοτική έρευνα. Συγκεκριμένα, με τη βοήθεια του προγράμματος MS EXCEL, τα αποτελέσματα της έρευνας έτυχαν ποσοτικής επεξεργασίας προκειμένου να παρουσιαστούν με τη μορφή γραφημάτων. Τέλος, για το θεωρητικό μέρος της πτυχιακής αξιοποιήθηκε η μέθοδος της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Η μεθοδολογία της εργασίας θα αναλυθεί περαιτέρω στο Κεφάλαιο 3.

1.3 Περιορισμοί

Αναφορικά με τους περιορισμούς της πτυχιακής, η έρευνα έγινε μέσα από τις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών και για το θεωρητικό μέρος μελέτη ελληνικής και ξενόγλωσσης

βιβλιογραφίας. Λόγω των περιορισμών που επιβλήθηκαν εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, δεν ήταν δυνατόν να διεξαχθεί έρευνα με ερωτηματολόγια ή/και συνεντεύξεις δια ζώσης για τη συγκέντρωση πρωτογενών δεδομένων αναφορικά με τα οργανωτικά και παιδαγωγικά ζητήματα των εκπαιδευτικών δράσεων ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών, καθώς και των πιθανών ελλείψεών τους.

1.4 Ορισμοί

Παρακάτω παρουσιάζονται οι ορισμοί των κυριότερων όρων που θα αναφερθούν στην πτυχιακή εργασία.

Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη: «Η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη εξυπηρετεί τις ανάγκες ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο προσφέρει πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό δίπλωμα καθώς και εξ αποστάσεως προγράμματα. Μπορεί να διαθέτει και ερευνητική βιβλιοθήκη. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες συνεργάζονται μεταξύ τους αλλά και μαζί με άλλα μέλη της ακαδημαϊκής τους κοινότητας ώστε να συμμετέχουν, να υποστηρίζουν και να πετυχαίνουν τον εκπαιδευτικό στόχο των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τους, και διαμέσου της εκπαίδευσης των βασικών δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας. Η συστηματική παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων και υπηρεσιών πρέπει να λαμβάνει χώρα μαζί με ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο βιβλιοθήκης, συμπεριλαμβάνοντας τον προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης καθώς και τη στρατηγική συνεργασία της με άλλες μονάδες του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος. Σύμφωνα με έρευνες, η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη αποτελεί σημαντικό θετικό παράγοντα στην ακαδημαϊκή επιτυχία των φοιτητών» (ALA, 2019).

Σχολική βιβλιοθήκη : «Η σχολική βιβλιοθήκη παρέχει πληροφορίες και ιδέες οι οποίες είναι θεμελιώδεις για την εύρυθμη λειτουργία της σημερινής κοινωνίας που βασίζεται στην πληροφορία και τη γνώση. Εξοπλίζει τους μαθητές με δια βίου ικανότητες μάθησης και αναπτύσσει τη φαντασία τους, καθιστώντας τους ικανούς να ζήσουν ως υπεύθυνοι πολίτες. Η σχολική βιβλιοθήκη συμβάλει στην ποιοτική εκπαίδευση και οφείλει να παρέχει την μέγιστη δυνατή πληροφόρηση μέσω ποικίλων πληροφοριακών πηγών και υπηρεσιών, ώστε οι μαθητές να μάθουν να αξιοποιούν δια βίου τις βιβλιοθήκες για πληροφόρηση, ψυχαγωγία και για συνέχιση της εκπαίδευσης τους» (IFLA, 1999).

Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό μέρος-Βιβλιογραφική έρευνα-σχετικές προσπάθειες

2.1 Θεωρητικό μέρος-Βιβλιογραφική έρευνα

2.1.1 Ορισμός ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης

Για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες κυριαρχούν δύο ορισμοί. Ο πρώτος ορισμός είναι πιο γενικός και αφορά τον παραδοσιακό ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, ενώ ο δεύτερος, πιο εξειδικευμένος, αφορά τη λειτουργία και την αποστολή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στη σύγχρονη εποχή.

Με βάση τον γενικό ορισμό, η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη είναι η βιβλιοθήκη ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος που εξυπηρετεί τις ανάγκες του. Στόχος της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι να παρέχει στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας (κυρίως φοιτητές και διδακτικό προσωπικό) πλούσιο επιστημονικό υλικό ώστε να ικανοποιηθούν οι πληροφοριακές τους ανάγκες. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαθέτουν υλικό το οποίο αναπτύσσεται με βάση το πρόγραμμα σπουδών του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος στο οποίο ανήκουν (Ευθυμίου & Κόκκινος, 2020).

Ωστόσο, με βάση τον σύγχρονο και πιο εξειδικευμένο ορισμό «η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη εξυπηρετεί τις ανάγκες ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο προσφέρει πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό δίπλωμα καθώς και εξ αποστάσεως προγράμματα. Μπορεί να διαθέτει και ερευνητική βιβλιοθήκη. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες συνεργάζονται μεταξύ τους αλλά και μαζί με άλλα μέλη της ακαδημαϊκής τους κοινότητας ώστε να συμμετέχουν, να υποστηρίζουν και να πετυχαίνουν τον εκπαιδευτικό στόχο των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τους, και διαμέσου της εκπαίδευσης των βασικών δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας (ALA, 2019).

Η συστηματική παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων και υπηρεσιών πρέπει να λαμβάνει χώρα μαζί με ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο βιβλιοθήκης, συμπεριλαμβάνοντας τον προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης καθώς και τη στρατηγική συνεργασία της με άλλες μονάδες του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος. Σύμφωνα με έρευνες, η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη αποτελεί σημαντικό θετικό παράγοντα στην ακαδημαϊκή επιτυχία των φοιτητών» (ALA, 2019).

Εν κατακλείδι, με βάση τον σύγχρονο ορισμό της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, παρατηρείται ότι η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη εστιάζει στην ερευνητική και εκπαιδευτική διαδικασία, ειδικότερα μέσω της διδασκαλίας των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας.

2.1.2 Εκπαιδευτικός ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Σήμερα ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι πολύ σημαντικός. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το κέντρο βάρους των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μετατοπίζεται στην εκπαιδευτική διαδικασία, ιδιαίτερα μέσω της διδασκαλίας των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας. Οι αρμοδιότητες τους δεν περιορίζονται μόνο στις βασικές υπηρεσίες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, δηλαδή στην οργάνωση και διαχείριση των πληροφοριών, τις υπηρεσίες του δανεισμού και του διαδανεισμού, αλλά επεκτείνονται και στην ενεργή συμμετοχή στην εκπαίδευση. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προσπαθούν να προάγουν την εκπαίδευση και την δια βίου μάθηση με τον σχεδιασμό διάφορων εκπαιδευτικών δράσεων.

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες τείνουν λοιπόν να μετατραπούν σε μαθησιακά και ερευνητικά κέντρα των ανώτατων ιδρυμάτων τους, εξετάζοντας πώς μπορούν να συμβάλλουν στην εκπαίδευση των φοιτητών. Επιπρόσθετα, επηρεάζονται από τις αλλαγές των εκπαιδευτικών συστημάτων των πανεπιστημίων στα οποία ανήκουν. Συγκεκριμένα, οφείλουν να προσφέρουν στους φοιτητές βιβλιογραφία καθώς και να τους εκπαιδεύουν ώστε να αποκτήσουν ικανότητες αναζήτησης και αξιολόγησης, όχι μόνο των πληροφοριών αλλά και των γνώσεων που τους μεταλαμπαδεύουν οι διδάσκοντες τους. Λόγω του ότι τείνει να κυριαρχήσει η «μαθητοκεντρική διδασκαλία», οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες θα πρέπει να συνεργάζονται με άλλες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες για να υποστηρίξουν τον εκπαιδευτικό στόχο των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τους. Ειδικότερα το ανθρώπινο δυναμικό που τις στελεχώνει καλείται να βελτιώνει τις διδακτικές του δεξιότητες και γνώσεις που θα του επιτρέψουν να σχεδιάζει εκπαιδευτικά προγράμματα για όλα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας (Τσιμπόγλου & Παπαθεοδώρου, 2000).

Αναλυτικότερα, στα καθήκοντα των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι η συμβολή τους στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών των τμημάτων, προκειμένου να μπορούν να υποστηρίξουν τόσο το περιεχόμενο όσο και τον τρόπο διδασκαλίας των μαθημάτων. Έτσι, η βιβλιοθήκη θα είναι σε θέση να καλύπτει τις ιδιαίτερες πληροφοριακές ανάγκες των φοιτητών τους. Οι βιβλιοθηκονόμοι σε συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό καλούνται να σχεδιάσουν και να αναπτύξουν εκπαιδευτικά προγράμματα. (Τσιμπόγλου & Παπαθεοδώρου, 2000).

Τέλος, οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες θα πρέπει να ενημερώνουν τους διδάσκοντες σε ζητήματα αναφορικά με τις νέες τεχνολογίες και τις πληροφοριακές πηγές. Με αυτόν τον τρόπο, οι διδάσκοντες θα μπορέσουν να συνεργαστούν με την βιβλιοθήκη ώστε να συμβάλλουν καλύτερα στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας στους φοιτητές. Συνεπώς, ένας από τους στόχους των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι ο σχεδιασμός και η παροχή προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας, και αυτό θα επιτευχθεί με την εκπαίδευση τόσο των χρηστών όσο και των διδασκόντων, αλλά και με την δια βίου εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων (Τσιμπόγλου & Παπαθεοδώρου, 2000).

Στην σύγχρονη εποχή, λόγω των ραγδαίων εξελίξεων σε τεχνολογικό και σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, ο βιβλιοθηκονόμος καλείται να εφοδιαστεί με πρόσθετες δεξιότητες, που θα του επιτρέψουν να ανταπεξέλθει σε αυτές τις τεχνολογικές και κοινωνικοοικονομικές μεταβολές. Συγκεκριμένα, εκτός από τις επαγγελματικές, θα πρέπει να κατέχει και παιδαγωγικές, διαπροσωπικές, ηγετικές και επικοινωνιακές δεξιότητες (Ανδρέου & Γαϊτάνου, 2008).

Οι ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι, πέρα από τις κατάλληλες γνώσεις και τα επαγγελματικά προσόντα που διαθέτουν, θα πρέπει συνεχώς να ενημερώνονται και να εκπαιδεύονται ώστε να μπορέσουν να συμβάλλουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τέτοια προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης προσφέρονται από τις κοινοπραξίες των βιβλιοθηκών όπως αυτή του ΣΕΑΒ. Όσον αφορά το ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων, λαμβάνει και αυτός έναν εκπαιδευτικό προσανατολισμό καθώς είναι οι πλέον αρμόδιοι να υποστηρίξουν τους φοιτητές ώστε να καταστούν «πληροφορικά εγγράμματοι». Ο παιδαγωγικός τους ρόλος κρίνεται απαιτητικός και περίπλοκος, καθώς έχει μεταβληθεί τα τελευταία χρόνια. Δεν περιορίζεται στο να καθοδηγούν τους φοιτητές να αναζητούν και να ανακτούν πληροφορίες, αλλά έχει επεκταθεί στο να τους εκπαιδεύουν στην αξιολόγηση πληροφοριών και στο να καλλιεργούν την κριτική τους σκέψη (Julien, Gross, & Latham, 2018).

2.1.3 Εκπαιδευτικές δράσεις ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Οι εκπαιδευτικές δράσεις των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μπορούν να διακριθούν σε δράσεις που είναι αμιγώς εκπαιδευτικές, όπως πληροφοριακή παιδεία, εκπαίδευση χρηστών, σεμινάρια και σε δράσεις που είναι επικουρικές, υποστηρίζουν δηλαδή την εκπαιδευτική διαδικασία, όπως δημιουργία οδηγών χρήσης της βιβλιοθήκης. Με βάση τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τη βιβλιογραφική αναζήτηση, εντοπίζονται αρκετά είδη δράσεων που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν εκπαιδευτικές.

Πρώτη δράση που συναντάται είναι η βιβλιογραφική εκπαίδευση (bibliographic instruction). Σύμφωνα με τις Κορομπίλη και Τόγια, ως βιβλιογραφική εκπαίδευση ορίζεται «η εκπαίδευση των χρηστών στις υπηρεσίες μίας βιβλιοθήκης, στη χρήση της βιβλιοθήκης, στη χρήση βιβλιογραφικών εργαλείων ή στην ανάκτηση πληροφοριών από διάφορες έντυπες ή ηλεκτρονικές πηγές» (Κορομπίλη & Τόγια, 2015).

Η συγκεκριμένη δράση απαντάται με διάφορες μορφές και αποτελεί μία από τις βασικότερες και συχνότερες αμιγώς εκπαιδευτικές δράσεις των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μαζί με την πληροφοριακή παιδεία. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των φοιτητών αναφορικά με την ορθή αναζήτηση και χρήση πληροφοριών, ικανότητα απαραίτητη για τη σημερινή κοινωνία της πληροφόρησης. Αρχικά, συναντάται με τη μορφή του «προσανατολισμού στην βιβλιοθήκη», εκπαίδευση κατά την οποία οι πρωτοετείς φοιτητές εξοικειώνονται με τους χώρους της βιβλιοθήκης, μαθαίνουν την αναζήτηση των βιβλίων, των πληροφοριών και οποιουδήποτε είδους υλικού, απαραίτητου για την πρόοδο στις σπουδές τους. Ειδικότερα, οι παράγοντες που οδήγησαν στην παροχή εκπαίδευσης χρηστών είναι η εισαγωγή των αυτοματοποιημένων καταλόγων, καθώς και των βάσεων δεδομένων σε cd rom, των online υπηρεσιών πληροφόρησης για τελικούς χρήστες και η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια (Andreou, 2005) (Clyde, 2002).

Σήμερα, οι βιβλιοθηκονόμοι, κατά την βιβλιογραφική εκπαίδευση, ενημερώνουν τους φοιτητές για το ποιες ηλεκτρονικές πληροφοριακές πηγές διαθέτει η βιβλιοθήκη, ποιος μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτές και με ποιον τρόπο. Επιπροσθέτως όμως, θα πρέπει να μάθουν στους φοιτητές και πώς να αναζητούν τις πληροφοριακές πηγές που θα ικανοποιούν συγκεκριμένες πληροφοριακές ανάγκες, μέσω της διδασκαλίας ειδικότερων τεχνικών αναζήτησης, καθώς και με ποιους τρόπους να τις αξιοποιούν αποτελεσματικά. Σημαντικό είναι επίσης οι φοιτητές να διδαχθούν πώς να αξιολογούν όλες τις πληροφορίες που ανέκτησαν (Andreou, 2005).

Μέρος της βιβλιογραφικής εκπαίδευσης αποτελούν οι έντυποι οδηγοί και οι online οδηγίες, οι οποίες αποτελούν επικουρικές δράσεις. Οι έντυποι οδηγοί συναντώνται σε αρκετές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Στοχεύουν στην ενημέρωση των φοιτητών για τις παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Εμπεριέχουν πληροφοριακό υλικό για τη χρήση των ηλεκτρονικών πληροφοριακών πηγών και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Από την άλλη, οι online οδηγίες παρέχουν πληροφοριακή υποστήριξη στους χρήστες κυρίως μέσω ερωτο-απαντήσεων (Andreou, 2005).

Πολλές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες παρέχουν στους χρήστες βοηθητικά «tutorials». Πρόκειται για ολιγόλεπτα βίντεο που αναφέρονται στις βασικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και

εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων, όπως αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών. Καλύπτουν θέματα όπως την αναζήτηση των βιβλίων στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης (OPAC), τον δανεισμό, αναζήτηση επιστημονικών άρθρων και πώς να καταθέτουν τις πτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες τους στο ιδρυματικό αποθετήριο. Τα βίντεο tutorials είναι σύντομα, συνοδεύονται συνήθως από μικρά κείμενα, εικόνες και ήχο ώστε να τα κατανοούν φοιτητές γρήγορα και αποτελεσματικά (Bowles-Terry, Hensley, & Hinchliffe, 2010).

Στην ελληνική πραγματικότητα, βίντεο tutorials απαντώνται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_A7), στην εξ αποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_A8) και στην Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_A19).

Σημαντική είναι και η υπηρεσία «helpdesk». Το «helpdesk» είναι μία ηλεκτρονική υπηρεσία στην οποία οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να καταθέσουν τα ερωτήματα τους και να τους απαντήσει ο αρμόδιος βιβλιοθηκονόμος σε σύντομο χρονικό διάστημα (Κόκκινος, Παπαδάτου, & Σισαμάκης, 2008).

Τέλος, η βιβλιογραφική εκπαίδευση περιλαμβάνει την οργάνωση ξεναγήσεων και περιηγήσεων στο κτήριο της βιβλιοθήκης, ώστε οι χρήστες να εξοικειωθούν με τους χώρους και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης (Τσιμπόγλου & Παπαθεοδώρου, 2000).

Η διαφορά μεταξύ βιβλιογραφικής εκπαίδευσης και πληροφοριακής παιδείας, η οποία θα αναλυθεί περισσότερο παρακάτω, είναι ότι η βιβλιογραφική εκπαίδευση περιλαμβάνει τον προσανατολισμό στην βιβλιοθήκη και την εκμάθηση των παραδοσιακών πληροφοριακών πηγών της βιβλιοθήκης, ενώ η πληροφοριακή παιδεία επικεντρώνεται στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων για την αναζήτηση, χρήση και αξιολόγηση των πληροφοριών. Προϋποθέτει σχεδιασμό, εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους με παιδαγωγικές αλλά και διαχειριστικές ικανότητες, χρειάζεται επαρκή εξοπλισμό, μοντέλα πληροφοριακής παιδείας και διδακτικά μοντέλα (Rader, 1990).

Αρκετές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες παρέχουν στους φοιτητές βιβλιογραφία στα μαθήματα που διδάσκονται. Λόγω του ότι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες συμβάλλουν στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που στεγάζονται, οφείλουν να παρέχουν βιβλιογραφία μαθημάτων στους φοιτητές τους. Ειδικότερα, παρέχονται κατάλληλες πληροφοριακές πηγές και επιλεγμένα συγγράμματα. Για να

μπορέσει να επιτευχθεί αυτό απαιτείται συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκονόμων και του διδακτικού προσωπικού (Κόκκινος, 2005).

Επόμενη εκπαιδευτική δράση που συναντάται είναι η πληροφοριακή παιδεία. Η πληροφοριακή παιδεία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες παγκοσμίως. Είναι ουσιαστικά η εξέλιξη της βιβλιογραφικής εκπαίδευσης. Σύμφωνα με την Διεθνή Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκονόμων και Ιδρυμάτων, η πληροφοριακή παιδεία είναι «το σύνολο των δεξιοτήτων αναγνώρισης των πληροφοριακών αναγκών και εντοπισμού, αξιολόγησης, χρήσης και δημιουργίας πληροφοριών μέσα σε πολιτιστικά και κοινωνικά πλαίσια». Πρωταρχικό στόχο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών αποτελεί η ενεργή συμβολή τους στην ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας. Η πληροφοριακή παιδεία επιτυγχάνεται όχι μόνο με την χρήση τεχνικών αναζήτησης πληροφοριών και πληροφοριακών εργαλείων αλλά και με την αφομοίωση των πληροφοριακών ικανοτήτων και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των φοιτητών. Η εκμάθηση και αξιοποίηση των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας θα τους βοηθήσει τόσο στη φοιτητική τους πορεία όσο και στη μετέπειτα εξέλιξή τους. Για το σκοπό αυτό, και οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να έχουν αποκτήσει παιδαγωγικές γνώσεις και να βελτιώνουν διαρκώς τις διδακτικές δεξιότητές τους (Rader, 1990).

Ακόμη μία εκπαιδευτική δράση των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι η ανάπτυξη ποικίλης φύσεως εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Για την υλοποίησή τους πρέπει να υπάρξει συνεργασία μεταξύ των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων και του διδακτικού προσωπικού του ακαδημαϊκού ιδρύματος. Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που έχει σχεδιαστεί και υλοποιηθεί σε ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη του εξωτερικού, είναι η δημιουργία ιστοσελίδας με βιβλιογραφία μαθημάτων. Συγκεκριμένα, η ιστοσελίδα αυτή εμπεριέχει προτεινόμενη βιβλιογραφία μαθημάτων από τους διδάσκοντες, στην οποία ενεργό ρόλο έχουν και οι ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι, καθώς την εμπλουτίζουν και εκείνοι με πληροφοριακές πηγές όπως βιβλία, επιστημονικά άρθρα, τεχνικές αναφορές, βίντεο και τη διασυνδέουν με ψηφιακές βιβλιοθήκες, καθιστώντας την ιστοσελίδα αυτή μία έγκυρη και εύχρηστη Πληροφοριακή Πύλη. Άλλη μία μορφή εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η οργάνωση ξεναγήσεων και περιηγήσεων στον χώρο της βιβλιοθήκης (University of California Santa Barbara, 2019).

Οι διαλέξεις και τα σεμινάρια αποτελούν δημοφιλείς εκπαιδευτικές δράσεις των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Για την διεξαγωγή τους γίνεται χρήση οπτικοακουστικών μέσων. Είναι κατά κύριο λόγο προαιρετικά αλλά οι βιβλιοθηκονόμοι οφείλουν να κινητοποιούν τους φοιτητές να λαμβάνουν μέρος σε αυτά. Έτσι, κάποιες βιβλιοθήκες, προκειμένου να μπορέσουν να εγγραφούν οι φοιτητές ως μέλη της βιβλιοθήκης, θέτουν ως αναγκαία προϋπόθεση την υποχρεωτική παρακολούθηση τουλάχιστον ενός εκπαιδευτικού

σεμιναρίου, πολιτική που ακολουθεί και η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ακόμη, κάποια πανεπιστήμια έχουν εντάξει τα εκπαιδευτικά σεμινάρια της βιβλιοθήκης τους στο πρόγραμμα σπουδών των σχολών τους. Για να μπορέσουν να οργανωθούν και να διεξαχθούν οι διαλέξεις και τα σεμινάρια με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, οι ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να έχουν παιδαγωγικές και επικοινωνιακές δεξιότητες (Andreou, 2005).

2.1.4 Ορισμός και εκπαιδευτικός ρόλος σχολικών

βιβλιοθηκών

Σύμφωνα με τη Διακήρυξη Σχολικών Βιβλιοθηκών της IFLA/Unesco «Η σχολική βιβλιοθήκη παρέχει πληροφορίες και ιδέες οι οποίες είναι θεμελιώδεις για την εύρυθμη λειτουργία της σημερινής κοινωνίας, η οποία βασίζεται στην πληροφορία και τη γνώση. Εξοπλίζει τους μαθητές με δια βίου ικανότητες μάθησης και αναπτύσσει τη φαντασία τους, καθιστώντας τους ικανούς να ζήσουν ως υπεύθυνοι πολίτες. Η σχολική βιβλιοθήκη συμβάλλει στην ποιοτική εκπαίδευση και οφείλει να παρέχει τη μέγιστη δυνατή πληροφόρηση μέσω ποικίλων πληροφοριακών πηγών και υπηρεσιών, ώστε οι μαθητές να μάθουν να αξιοποιούν δια βίου τις βιβλιοθήκες για πληροφόρηση, ψυχαγωγία και για συνέχιση της εκπαίδευσής τους» (IFLA, 1999).

Η σχολική βιβλιοθήκη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Φροντίζει να παρέχει ποιοτική εκπαίδευση και να υποστηρίζει την εκπαιδευτική διαδικασία. Συγκεκριμένα, παρέχει εκπαίδευση και δια βίου μάθηση σε ολόκληρη τη σχολική κοινότητα δηλαδή στους μαθητές, στους διδάσκοντες αλλά και στους γονείς των μαθητών. Ο ρόλος των σχολικών βιβλιοθηκών δεν περιορίζεται στην υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης αλλά συμβάλλει στην καλλιέργεια της πνευματικής και αισθητικής παιδείας, στη διδασκαλία των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας, καθώς και στην ανάπτυξη αναγνωστικών συνηθειών στους μαθητές.

Σήμερα, οι σχολικές βιβλιοθήκες μπορούν να χαρακτηριστούν ως μαθησιακά κέντρα και είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το πρόγραμμα σπουδών. Συγκεκριμένα, οι σχολικές βιβλιοθήκες θα πρέπει να εκπαιδεύουν τους μαθητές στην αναζήτηση, χρήση και αξιολόγηση έντυπων και μη πηγών, με την αξιοποίηση πληροφοριακών εργαλείων και στρατηγικών αναζητήσεων πληροφοριών. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να αναπτύξουν στους μαθητές την κριτική τους σκέψη, που θα τους ωφελήσει τόσο στην αποτελεσματική αναζήτηση της πληροφορίας όσο και στην αποτίμησή της ως προς την καταλληλότητά της και την αξιοπιστία της (IFLA, 2015).

Εκτός από τους μαθητές, η σχολική βιβλιοθήκη εκπαιδεύει και τους διδάσκοντες να εφαρμόζουν τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας στις εκπαιδευτικές δράσεις. Σημαντική είναι επίσης και η προώθηση της φιλαναγνωσίας. Η αγάπη για την ανάγνωση δεν αποτελεί ένα έμφυτο χαρακτηριστικό των ανθρώπων αλλά αποκτάται σταδιακά, χωρίς να γίνεται με υποχρεωτικό και καταναγκαστικό τρόπο (Βαϊτσάκης, 2010).

Έτσι, η σχολική βιβλιοθήκη φροντίζει να εμπλουτίζει τις αναγνωστικές εμπειρίες των μαθητών από την παιδική τους ηλικία και τους βοηθά να αποκτήσουν μία πιο θετική στάση απέναντι στην ανάγνωση, τόσο την λειτουργική όσο και την κριτική. Οι σχολικές βιβλιοθήκες οφείλουν να αναπτύσσουν στους μαθητές τη συνήθεια της ανάγνωσης, να αγαπήσουν το βιβλίο και την ίδια την ανάγνωση (IFLA, 2015).

Ο χώρος της σχολικής βιβλιοθήκης μπορεί να προσφέρει ένα «εκπαιδευτικό και μαθησιακό περιβάλλον» το οποίο οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν για την πραγματοποίηση των μαθημάτων τους. Αντίστοιχα, και οι μαθητές μπορούν να μελετήσουν, να εκπονήσουν τις εργασίες τους με τη βοήθεια των σχολικών βιβλιοθηκονόμων και να κάνουν «ελεύθερη» ανάγνωση βιβλίων. Για τη σωστή λειτουργία και οργάνωση των σχολικών βιβλιοθηκών, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο σχολικός βιβλιοθηκονόμος. Με βάση τη βιβλιογραφία που μελετήθηκε, στη Μεγάλη Βρετανία, όπως και σε άλλες χώρες, υπάρχει η ειδικότητα του σχολικού βιβλιοθηκονόμου που έχει τις ακόλουθες ιδιότητες: είναι βιβλιοθηκονόμος και ταυτόχρονα εκπαιδευτής, εν αντιθέσει με την Ελλάδα όπου αυτό δεν υφίσταται μέχρι και σήμερα, καθώς τις σχολικές βιβλιοθήκες, ειδικότερα της δημόσιας εκπαίδευσης, τις αναλαμβάνουν εκπαιδευτικοί οι οποίοι, το πιθανότερο είναι ότι δεν διαθέτουν βιβλιοθηκονομικές γνώσεις (Αυγουστάτου, 2018).

Ωστόσο, σύμφωνα με όσα μελετήθηκαν στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία, ο βιβλιοθηκονόμος της σχολικής βιβλιοθήκης καθοδηγεί τους μαθητές στη χρήση των πηγών της βιβλιοθήκης, ενώ παράλληλα μπορεί να συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς και να τους βοηθάει στην οργάνωση των μαθημάτων. Πρέπει να παρέχει πρόσβαση στην πληροφορία στην σχολική κοινότητα και στοχεύει στο να την βοηθήσει να αξιοποιεί την πληροφορία γρήγορα και αποτελεσματικά. Συνεπώς και ο σχολικός βιβλιοθηκονόμος θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από επικοινωνιακές και συνεργατικές ικανότητες (Subramaniam et al., 2015) (Farmer, 2019).

2.1.5 Εκπαιδευτικές δράσεις σχολικών βιβλιοθηκών

Ομοίως με τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες έτσι και στην περίπτωση των ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών, οι εκπαιδευτικές τους δράσεις μπορούν να διακριθούν σε εκείνες που έχουν αμιγώς εκπαιδευτικό χαρακτήρα και σε εκείνες που βοηθούν την εκπαιδευτική πράξη

έμμεσα. Οι σχολικές βιβλιοθήκες οφείλουν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία να υποστηρίζουν αποτελεσματικά την εκπαιδευτική διαδικασία. Με βάση τη σχετική βιβλιογραφία, στις σχολικές βιβλιοθήκες εντοπίζονται αρκετές εκπαιδευτικές δράσεις.

Πρώτη εκπαιδευτική δράση που συναντάται είναι η φιλιαναγνωσία. Το σχολείο και οι σχολικές βιβλιοθήκες παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας καθώς ο χώρος της βιβλιοθήκης δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους μαθητές ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας και μορφωτικού επιπέδου, να εξοικειωθούν με τα βιβλία και την ανάγνωσή τους. Η σχολική βιβλιοθήκη θα πρέπει να είναι εφοδιασμένη με ποικίλα βιβλία που να ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα των μαθητών. Επιπλέον, οργανώνονται δραστηριότητες και προγράμματα προώθησης φιλιαναγνωσίας καθώς και λέσχες ανάγνωσης. Οι σχολικές βιβλιοθήκες προτείνουν στους μαθητές βιβλία ανάλογα με την ηλικία τους ώστε να τα διαβάσουν κατά τη διάρκεια των σχολικών διακοπών (Γκλιάου-Χριστοδούλου, 1998).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα δραστηριότητας φιλιαναγνωσίας αποτελεί η ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων για να μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα όσα θα μάθουν στην κάθε νέα σχολική χρονιά, το οποίο εφαρμόζει η σχολική βιβλιοθήκη του Κολλεγίου Αθηνών-Ψυχικού (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_A2). Σύμφωνα με τη βιβλιοθηκονόμο της συγκεκριμένης σχολικής βιβλιοθήκης Αλεξάνδρα Παπάζογλου, κατά τη διάρκεια των διακοπών του καλοκαιριού, οι μαθητές πρέπει να μελετήσουν υποχρεωτικά κάποια συγκεκριμένα βιβλία, ώστε να είναι προετοιμασμένοι για το τί θα μάθουν την ερχόμενη σχολική χρονιά. Τα βιβλία θα τους είναι απαραίτητα για την εκπόνηση συγκεκριμένων εργασιών γιατί πραγματεύονται θέματα που σχετίζονται με τα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται (Αυγουστάτου, 2018).

Δράσεις για την προώθηση της φιλιαναγνωσίας συναντώνται και στη σχολική βιβλιοθήκη του δημοτικού σχολείου του Κολλεγίου Αθηνών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_A3). Συγκεκριμένα, στο σχολικό πρόγραμμα έχει ενταχθεί η «ώρα της βιβλιοθήκης» η οποία λαμβάνει χώρα μία ώρα την εβδομάδα και περιλαμβάνει δραστηριότητες στη βιβλιοθήκη. Η «ώρα της βιβλιοθήκης» στοχεύει κυρίως στην ανάπτυξη αναγνωστικών συνηθειών. Υπεύθυνος για τον συντονισμό αυτής της δράσης είναι ο βιβλιοθηκονόμος ο οποίος συνεργάζεται με τον εκάστοτε εκπαιδευτικό (Κολλέγιο Αθηνών, 2021).

Στη σχολική βιβλιοθήκη του δημοτικού σχολείου του Κολλεγίου Αθηνών, οι βιβλιοθηκονόμοι μαζί με τα μέλη της σχολικής κοινότητας επιλέγουν και αναθέτουν στους μαθητές την ανάγνωση τριών συγκεκριμένων αναγνωσμάτων για κάθε τάξη, τα οποία σχετίζονται με τα κύρια θέματα που διδάσκονται σε κάθε τάξη. Αυτό γίνεται στα πλαίσια του προγράμματος

Primary Years Programme (PYP) του International Baccalaureate. «Το Διεθνές απολυτήριο (International Baccalaureate diploma) είναι το απολυτήριο που μπορεί να αποκτήσει ένας μαθητής που έχει παρακολουθήσει το διετές πρόγραμμα σπουδών διεθνούς απολυτηρίου και αποτελεί ένα καταξιωμένο απολυτήριο το οποίο γίνεται δεκτό σε όλα τα πανεπιστήμια του κόσμου.» Το Primary Years Programme είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που διαχειρίζεται το International Baccalaureate και απευθύνεται σε μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (IBO, 2021).

Γίνεται μεγαλόφωνη ανάγνωση των βιβλίων αυτών από τους μαθητές και ακολουθεί συζήτηση καθώς ο βιβλιοθηκονόμος ή ο δάσκαλος τους θέτει ερωτήματα ανοιχτού τύπου σχετικά με το περιεχόμενο των βιβλίων. (Αυγουστάτου, 2018).

Τέλος, σε αυτή τη σχολική βιβλιοθήκη διεξάγονται παρουσιάσεις βιβλίων. Οι παρουσιάσεις βιβλίων διακρίνονται σε εκείνες που γίνονται από ανθρώπους του χώρου των βιβλίων όπως συγγραφείς, εικονογράφους, αφηγητές παραμυθιών, που παρουσιάζουν τα βιβλία τους και κατά τις οποίες οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν αυτούς τους ανθρώπους και να συζητήσουν μαζί τους, και σε εκείνες που γίνονται από τους βιβλιοθηκονόμους. Οι παρουσιάσεις βιβλίων από τους βιβλιοθηκονόμους αποτελούν πρωταρχικό μέλημα της σχολικής βιβλιοθήκης ώστε να ενημερώνονται οι μαθητές για τα διαθέσιμα βιβλία της και να αποτελούν κομμάτι τις καθημερινότητάς τους (Αυγουστάτου, 2018).

Επόμενη εκπαιδευτική δράση που συναντάται στις σχολικές βιβλιοθήκες είναι ο γραμματισμός στα μέσα (media literacy) και η πληροφοριακή παιδεία. Ο γραμματισμός στα μέσα «περιλαμβάνει δεξιότητες και ικανότητες ώστε οι άνθρωποι να έχουν πρόσβαση σε όλα τα είδη των μέσων επικοινωνίας, να τα κατανοούν και να αλληλοεπιδρούν με αυτά χρησιμοποιώντας την κριτική τους σκέψη». Οι σχολικές βιβλιοθήκες λοιπόν υποχρεούνται να εκπαιδεύσουν τους μαθητές στο να κατανοούν και να γνωρίζουν τα μέσα επικοινωνίας, να μπορούν να αξιολογούν το περιεχόμενο που προέρχεται από τα μέσα και τέλος να είναι σε θέση να το αξιοποιούν αποτελεσματικά στις καθημερινές τους ανάγκες για ενημέρωση και λήψη αποφάσεων.

Συγκεκριμένα, σχολικές βιβλιοθήκες του εξωτερικού αναπτύσσουν στους μαθητές δεξιότητες όπως να διακρίνουν τα αληθινά ειδησεογραφικά νέα, να καταλαβαίνουν αν το περιεχόμενο μίας διαφήμισης είναι αξιόπιστο και να αναγνωρίζουν αν ορισμένες ειδησεογραφικές ιστοσελίδες ή άρθρα που αναρτώνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι παραπλανητικά ή όχι. Επίσης, μέσω του γραμματισμού στα μέσα, οι μαθητές μαθαίνουν για τις ψευδείς ειδήσεις (fake news) και τις συνέπειες τους καθώς και για την ιστορία της δημοσιογραφίας. Σχολικοί βιβλιοθηκονόμοι λυκείων διεξάγουν μαθήματα σχετικά με την αξιοπιστία των

πληροφοριακών πηγών και των βάσεων δεδομένων ενώ των γυμνασίων διεξάγουν μαθήματα σχετικά με την αξιοπιστία των ιστοσελίδων (Farmer, 2019) .

Σύμφωνα με την ξενόγλωσση βιβλιογραφία, σε σχολική βιβλιοθήκη του εξωτερικού, οι μαθητές εκπαιδεύονται στο πώς να χρησιμοποιούν υπεύθυνα το διαδίκτυο (IFLA, 1999).

Αναφορικά με τον γραμματισμό στα μέσα, η σχολική βιβλιοθήκη του δημοτικού σχολείου του Κολλεγίου Αθηνών, με αφορμή τις ψευδείς ειδήσεις (fake news), σχεδιάζει στο μέλλον την οργάνωση του προγράμματος «εκπαίδευση στην αξιολόγηση πηγών», όπου οι μαθητές θα εξασκηθούν στην αξιολόγηση των πληροφοριών που εντοπίζουν στο διαδίκτυο (Αυγουστάτου, 2018).

Όπως στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, έτσι και στις σχολικές βιβλιοθήκες, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η πληροφοριακή παιδεία. Συγκεκριμένα, οι βιβλιοθηκονόμοι και οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν στους μαθητές ερευνητικές δεξιότητες για να τις αξιοποιήσουν στην εκπόνηση εργασιών. Κατά την εκπόνηση των ερευνητικών εργασιών, οι μαθητές εξασκούνται στη χρήση διάφορων πληροφοριακών πηγών και την καταγραφή τους, στην αναζήτηση και αξιολόγηση των πηγών από τις γενικές στις πιο ειδικές πληροφοριακές πηγές, στη σύνθεση και την τεκμηρίωση των πληροφοριών. Οι μαθητές καλούνται τις πληροφορίες που εντόπισαν από τις πηγές και έκριναν ότι είναι αναγκαίες για την εργασία τους, να τις αποδώσουν με δικά τους λόγια προσθέτοντας και τις προσωπικές τους απόψεις, ώστε να αποφύγουν την λογοκλοπή και να γίνουν δημιουργοί της δικής τους γνώσης (Αυγουστάτου, 2018).

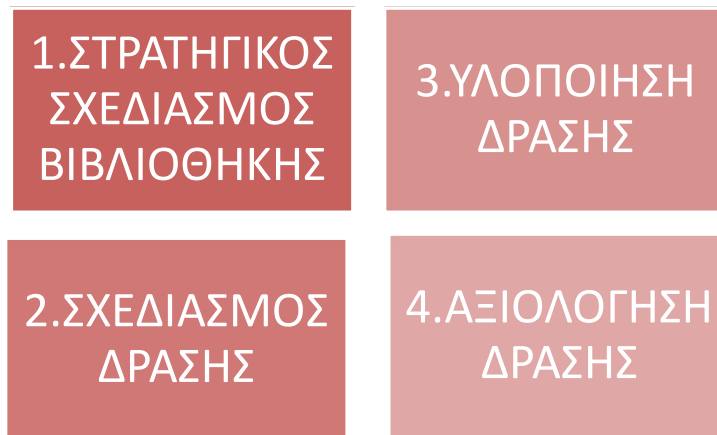
2.1.6 Οργανωτικά χαρακτηριστικά και ελλείψεις

εκπαιδευτικών δράσεων ακαδημαϊκών και σχολικών

βιβλιοθηκών

Σημαντικό μέρος της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι τα οργανωτικά θέματα των εκπαιδευτικών δράσεων, τόσο των ακαδημαϊκών όσο και των σχολικών βιβλιοθηκών. Τα οργανωτικά ζητήματα σχετίζονται με τον συνολικό στρατηγικό σχεδιασμό της βιβλιοθήκης, το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής δράσης, την υλοποίησή της και τέλος την αξιολόγησή της.

Για να είναι επιτυχημένη μία εκπαιδευτική δράση και να μπορέσει να εξασφαλίσει την βιωσιμότητα της, πέρα από τον άρτιο σχεδιασμό και οργάνωσή της, θα πρέπει να στοχεύει στην κάλυψη των αναγκών του κοινού της βιβλιοθήκης και να κεντρίζει το ενδιαφέρον τους (Charney & Conway, 2011).

Εικόνα 1. Βήματα υλοποίησης εκπαιδευτικής δράσης

Αρχικά, κάθε εκπαιδευτική δράση εντάσσεται στον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό της βιβλιοθήκης. Ο στρατηγικός σχεδιασμός περιλαμβάνει την αποστολή και το όραμα της βιβλιοθήκης που συνδέονται άμεσα με τους στόχους της, τον οικονομικό προϋπολογισμό της βιβλιοθήκης, την έρευνα για τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες του εσωτερικού περιβάλλοντος τόσο του δικού της όσο και του οργανισμού της, τις ευκαιρίες και τις απειλές του ευρύτερου εξωτερικού περιβάλλοντος, την πολιτική της βιβλιοθήκης αναφορικά με την ανάπτυξη της συλλογής, τις υπηρεσίες του δανεισμού και του διαδανεισμού και τα δικαιώματα των χρηστών (Hill, Jones, & Schilling, 2004).

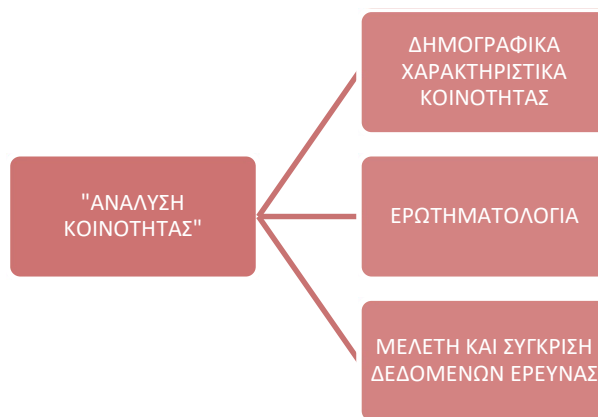

Εικόνα 2. Στρατηγικός σχεδιασμός

Στη συνέχεια, παρατίθενται τα βασικά του στάδια του σχεδιασμού της εκπαιδευτικής δράσης. Αρχικό στάδιο είναι η λεγόμενη «ανάλυση της κοινότητας» που στοχεύει στον εντοπισμό των αναγκών, των προτιμήσεων, των διαφόρων χαρακτηριστικών και των δημογραφικών στοιχείων των χρηστών της εκάστοτε βιβλιοθήκης, μέσω ερωτηματολογίων ή/και μέσω συλλογής στατιστικών. Ειδικότερα, τα δημογραφικά στοιχεία παρέχουν πληροφορίες όπως το φύλλο, η ηλικιακή ομάδα και τα ενδιαφέροντα των χρηστών της βιβλιοθήκης και είναι σημαντικά για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών της καθώς και για την δημιουργία νέων δράσεων. Για παράδειγμα, αν μία ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη εξυπηρετεί σε μεγαλύτερο ποσοστό προπτυχιακούς φοιτητές, τότε καλό θα ήταν να οργανωθούν σεμινάρια προπτυχιακών φοιτητών και κυρίως πρωτοετών ώστε να εξοικειωθούν με το χώρο και τη χρήση της βιβλιοθήκης (Reed, 2016).

Σημαντική είναι η καταγραφή των προτιμήσεων και των αναγκών της κοινότητας που εξυπηρετεί η βιβλιοθήκη καθώς και το αν είναι απαραίτητο να υλοποιηθεί η συγκεκριμένη δράση. Αυτό μπορεί να γίνει με τη δημιουργία ειδικά διαμορφωμένων ερωτηματολογίων είτε σε έντυπη είτε σε ψηφιακή μορφή, τα οποία στη συνέχεια θα πρέπει να διαμοιραστούν και να απαντηθούν από το κοινό της (Κόκκινος, 2005).

Άλλος ένας τρόπος ανάλυσης των αναγκών της κοινότητας της βιβλιοθήκης είναι η μελέτη και η σύγκριση δεδομένων που αντλούνται από διάφορες έρευνες. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τους Μπρίντζη και Καπιδάκη, για την υλοποίηση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στον τομέα της αστρονομίας για μαθητές λυκείου, απαιτείται η αξιοποίηση δεδομένων έρευνας διδακτορικής διατριβής για την πληροφοριακή συμπεριφορά της ακαδημαϊκής κοινότητας του τομέα της αστρονομίας (καθηγητές, ερευνητές, διδακτορικοί, μεταπτυχιακοί φοιτητές αλλά και προπτυχιακοί φοιτητές αυτού του κλάδου). Με βάση τα αποτελέσματα της παραπάνω μελέτης και της σύγκρισης των δεδομένων αυτών εντοπίστηκαν αδυναμίες πληροφοριακής συμπεριφοράς, όπως η άγνοια των μαθητών περί στρατηγικών αναζήτησης πληροφοριών και η χρήση περιορισμένων μηχανών αναζήτησης, άγνοια που πιθανώς οφείλεται στις διδασκαλοκεντρικές μεθόδους που κυριαρχούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Έτσι, κρίθηκε απαραίτητος ο σχεδιασμός προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας, ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν από νωρίς τις απαιτούμενες δεξιότητες που θα αξιοποιήσουν και κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής τους πορείας (Brindesi & Kapidakis, 2018).

Εικόνα 3. Ανάλυση κοινότητας

Στη συνέχεια, με βάση τα αποτελέσματα της «ανάλυσης κοινότητας» οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να προσδιορίσουν τους στόχους της δράσης πώς αυτή θα ωφελήσει τους χρήστες της βιβλιοθήκης και ποιες είναι οι δεξιότητες που θα πρέπει να διαθέτει το εκπαιδευτικό προσωπικό της βιβλιοθήκης για να μπορέσει να την υλοποιήσει. Για παράδειγμα, κρίνεται αναγκαίο να βελτιώσει τις παιδαγωγικές του ικανότητες ώστε να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις τις δράσεις (Charney & Conway, 2011) (Šinko, 2019).

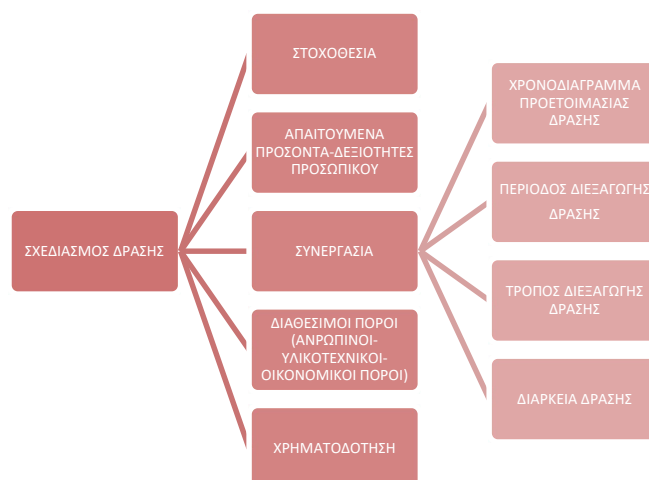
Απαραίτητο είναι να υπάρξει συνεργασία μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού της βιβλιοθήκης για τον ομαλό σχεδιασμό της εκπαιδευτικής δράσης. Αναλυτικότερα, η ομάδα υλοποίησης θα πρέπει να αναλογιστεί πόσο χρόνο θα χρειαστεί για την προετοιμασία της δράσης και πόσο θα αυτή θα διαρκέσει, για παράδειγμα αν θα είναι βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη, ανάλογα βέβαια και με την απήχηση που θα έχει. Είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα χρονοδιάγραμμα προετοιμασίας της δράσης ώστε να μην ξεπεράσουν τα χρονικά περιθώρια που έχουν οριστεί.

Στην περίπτωση της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης καλό θα ήταν να υπάρξει συνεννόηση με τις γραμματείες του εκπαιδευτικού ιδρύματος ώστε η εκπαιδευτική δράση να πραγματοποιηθεί ημέρες και ώρες που να μην συμπίπτει με τις διαλέξεις των μαθημάτων. Προτείνεται να οργανώνεται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους. Ομοίως και σε σχολική βιβλιοθήκη θα πρέπει να υπάρξει συνεννόηση μεταξύ βιβλιοθηκονόμων και διδασκόντων ώστε η δράση να πραγματοποιηθεί σε περιόδους που το πρόγραμμα των μαθητών είναι πιο χαλαρό όπως με την έναρξη του σχολικού έτους ή πριν από τις διακοπές των Χριστουγέννων. Όσον αφορά τον τόπο διεξαγωγής θα πρέπει να αποφασιστεί αν θα διεξαχθεί δια ζώσης (π.χ. στον χώρο της βιβλιοθήκης, σε αίθουσα εκδηλώσεων ή σε κάποια αίθουσα εργαστηρίου) ή εξ αποστάσεως (π.χ. σε ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης όπως είναι το zoom ή το MS teams). Αυτό θα εξαρτηθεί από τα αποτελέσματα της ανάλυσης κοινότητας καθώς από και τις δυνατότητες της βιβλιοθήκης (Βαρδακώστα, 2008) (Reed, 2016).

Σημαντικό κομμάτι για τον σχεδιασμό της δράσης αποτελεί η χρηματοδότηση ώστε να μπορέσει να προχωρήσει η υλοποίηση της δράσης. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων αποτελεί δαπανηρή διαδικασία και γι' αυτό η ομάδα υλοποίησης της δράσης θα πρέπει να καταγράψει τον προϋπολογισμό αυτής της δράσης, να ελέγξει τις οικονομικές δυνατότητες της βιβλιοθήκης για να δει αν θα πρέπει να αναζητήσει επιπλέον χρηματοδότηση ή όχι (Charney & Conway, 2011).

Για να καταφέρει να έχει απήχηση και συμμετοχή θα πρέπει να γίνει η προώθηση και η γνωστοποίηση της δράσης. Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να έχουν γνώσεις μάρκετινγκ. Να είναι δηλαδή ικανοί να γνωστοποιούν τις εκπαιδευτικές δράσεις τους με αποτελεσματικό τρόπο. Η προώθηση τους μπορεί να γίνει με τη δημιουργία και τον διαμοιρασμό ενημερωτικών εντύπων, ξενάγηση στους χώρους της βιβλιοθήκης, αποστολή ενημερωτικών email στην ακαδημαϊκή ή σχολική κοινότητα και σχετική ενημερωτική ανάρτηση στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης (Ανδρέου & Γαϊτάνου, 2008) (Charney & Conway, 2011).

Σε πολλές περιπτώσεις οι βιβλιοθήκες δημιουργούν υλικό για τη δράση όπως φυλλάδια και οδηγούς περιγραφής της δράσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Κέντρο δια βίου μάθησης στην Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας, που δημιουργεί ετήσιους οδηγούς για τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνει. Οι οδηγοί αυτοί περιλαμβάνουν πληροφοριακό υλικό για τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες όπως λίγα λόγια για το περιεχόμενο τους, το σκοπό τους, ποιοι τις έχουν αναλάβει, την ημερομηνία, την ώρα, την τοποθεσία και την διάρκειά τους. Επίσης, κατά τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών δράσεων σε σχολικές βιβλιοθήκες, η βιβλιοθήκη μαζί με τους διδάσκοντες αναλαμβάνουν την επιμέλεια των παρουσιάσεων και των εντύπων για τις δράσεις καθώς και τη δημιουργία και έκδοση έντυπων ή/και «φυλλαδίων» για την περιγραφή τους (Κουτλή, 2010) (Šinko, 2019).

Εικόνα 4. Σχεδιασμός δράσης

Σημαντικό στάδιο αποτελεί η υλοποίηση της δράσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα υλοποίησης εκπαιδευτικής δράσης αποτελεί η περίπτωση της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με την εκπαιδευτική δράση «Εργαστήρια πληροφοριακής παιδείας». Για να διαπιστωθεί εάν μπορούσε να λάβει χώρα η δράση πραγματοποιήθηκαν δύο έρευνες. Τα πορίσματα αυτών των ερευνών ανέφεραν ότι η πλειοψηφία των φοιτητών και τα μέλη ΔΕΠ χρησιμοποιούσαν σε μεγάλο βαθμό τις ηλεκτρονικές πηγές και σπανίως τις έντυπες πηγές και τις παραδοσιακές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης (Efthymiou, Karnizou, Kokkinos, & Sisamaki, 2019).

Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι το διδακτικό προσωπικό αναγνώριζε την αξία της πληροφοριακής παιδείας αλλά δεν είχε εκφράσει την επιθυμία να αναπτύξει και να εφαρμόσει προγράμματα πληροφοριακής παιδείας σε συνεργασία με τους βιβλιοθηκονόμους. Αυτό συνέβαινε λόγω του ότι αποτελεί μια χρονοβόρα διαδικασία καθώς απαιτεί το μαθητοκεντρικό μοντέλο μάθησης και όχι το δασκαλοκεντρικό, που επικρατεί μέχρι σήμερα. Από τις δύο έρευνες που διεξήχθησαν, εντοπίστηκαν κάποια δυνατά σημεία και ευκαιρίες αλλά και κάποιες αδυναμίες και απειλές. (Efthymiou et al., 2019).

Το δυνατό σημείο ήταν ότι τα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας θα μπορούσαν να δημιουργηθούν με τη χρήση δωρεάν ηλεκτρονικών εργαλείων και η ευκαιρία ότι μέσω αυτού του εγχειρήματος θα μπορούσε να ενισχυθεί ο εκπαιδευτικός ρόλος της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης. Από την άλλη, οι αδυναμίες που καταγράφηκαν ήταν η έλλειψη συνεργασίας και ο διαταγμός σχετικά με την υιοθέτηση καινούργιων εκπαιδευτικών μοντέλων, ενώ η απειλή αφορούσε στην ευρεία χρήση του διαδικτύου έναντι της βιβλιοθήκης. Για την ανάπτυξη προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας και γενικότερα οποιασδήποτε εκπαιδευτικής δράσης κρίνεται απαραίτητη η καταγραφή των αναγκών των χρηστών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης. Οι ανάγκες του κοινού της βιβλιοθήκης σε συνάρτηση με τους πόρους που διαθέτει η ίδια η βιβλιοθήκη οδηγούν στην αναβάθμιση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης. Οι ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να συνεργάζονται με το εκπαιδευτικό προσωπικό αλλά και με διάφορους οργανισμούς και υπηρεσίες ώστε να υπάρχουν ακόμη καλύτερα αποτελέσματα στην υλοποίηση εκπαιδευτικών υπηρεσιών. (Efthymiou et al., 2019)

Αναφορικά με τα οργανωτικά θέματα του εσωτερικού περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης, η διεύθυνση του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος ήταν θετική για την υλοποίηση της δράσης αλλά υπάρχουν και ορισμένα προβλήματα όπως ότι δεν υπήρχαν αρκετοί οικονομικοί πόροι, προσωπικό τεχνικής υποστήριξης καθώς και, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η υλοποίηση μίας τέτοιας δράσης αποτελούσε χρονοβόρα διαδικασία, λόγω της

ανάγκης για ανάπτυξη των παιδαγωγικών ικανοτήτων των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων. Όσον αφορά το εξωτερικό περιβάλλον της βιβλιοθήκης, θα έπρεπε να αξιοποιηθεί η όποια χρηματοδότηση, τα δωρεάν εργαλεία και οι υπάρχοντες εξειδικευμένοι επιστήμονες, ενώ θα έπρεπε να αντιμετωπιστούν η οικονομική κρίση και η γραφειοκρατία (Efthymiou et al., 2019).

Κατά το σχεδιασμό αυτής της εκπαιδευτικής δράσης, σε πρώτη φάση ο ΣΕΑΒ¹, προσέφερε στην κεντρική βιβλιοθήκη του ΕΜΠ δωρεάν εργαλεία όπως «Εκπαιδευτική Πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας για Βιβλιοθηκονόμους και για Τελικούς Χρήστες», «Υπηρεσία νομικής συμβουλευτικής για την πνευματική ιδιοκτησία των Α.Ε.Ι.», το αποθετήριο «Κάλλιπος»² και εξειδικευμένους επιστήμονες. Επιπροσθέτως, πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση των εκπαιδευτών με το «Ωρα για Πληροφοριακής Παιδείας για τους βιβλιοθηκονόμους» (Efthymiou et al., 2019).

Στη συνέχεια ακολουθήσε η δημιουργία της εκπαιδευτικής δράσης. Συγκεκριμένα, αναπτύχθηκε γενικό πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας, με βάση το ILSEAB³, αξιοποιήθηκε ένα δωρεάν, ανοιχτής πρόσβασης ηλεκτρονικό ιστολόγιο και οργανώθηκαν εργαστήρια πληροφοριακής παιδείας κατά τα οποία αξιοποιήθηκε η θεωρία μάθησης του εποικοδομητισμού. Επιπλέον, δημιουργήθηκε προωθητικό υλικό, όπως φυλλάδια (Efthymiou et al., 2019)

Επόμενο βήμα ήταν η προώθηση της δράσης στη Συγκλητική Επιτροπή Βιβλιοθήκης του ιδρύματος η οποία ενέκρινε το εγχείρημα και έτσι οργανώθηκαν τρεις κύκλοι σεμιναρίων. Τέλος, έγινε αξιολόγηση της δράσης. Κατά την αξιολόγηση παρατηρήθηκαν και ορισμένες ελλείψεις. Αρχικά, κατά τον 1^ο και 2^ο εργαστηριακό κύκλο παρατηρήθηκε ότι ο παρεχόμενος εξοπλισμός δεν επαρκούσε καθώς υπήρχε μόνο ένας υπολογιστής για 15 περίπου φοιτητές. Επιπλέον, κατά τον 3^ο εργαστηριακό κύκλο, λόγω του ότι οι φοιτητές εργάζονταν ατομικά στους υπολογιστές, στερούνταν τα θετικά του ομαδοσυνεργατικού διδακτικού μοντέλου, το προσωπικό δεν επαρκούσε και έπρεπε να υπάρχουν περισσότεροι βιβλιοθηκονόμοι ώστε να καθοδηγούν και να συντονίζουν τους φοιτητές (Efthymiou et al., 2019).

¹ Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

² Το Αποθετήριο «Κάλλιπος» είναι ένας ιστότοπος συλλογής συγγραμμάτων, βοηθημάτων και μαθησιακών αντικειμένων, τα οποία είτε έχουν δημιουργηθεί από μέλη της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας στο πλαίσιο της Δράσης «Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα / Κάλλιπος» είτε έχουν διατεθεί στη Δράση μέσω ανοικτής πρόσκλησης διάθεσης επιστημονικού περιεχομένου.

³ Το Πληροφοριακό Σύστημα Πληροφοριακής Παιδείας ILSEAB είναι μια δικτυακή υπηρεσία πληροφοριακής υποστήριξης, εκπαίδευσης και πληροφόρησης των τελικών χρηστών των υπηρεσιών και των βιβλιοθηκονόμων των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

Για τη βιωσιμότητα και την εξέλιξη της εκπαιδευτικής δράσης οι ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι πρότειναν τα εργαστήρια της πληροφοριακής παιδείας να ενταχθούν στο πρόγραμμα σπουδών των σχολών του Ιδρύματος. Αναφορικά με τις υποδομές προτάθηκε να γίνει συνεργασία με τις σχολές, το κέντρο δικτύου και το υπολογιστικό κέντρο ώστε να ενισχυθούν οι υλικοτεχνικές υποδομές. Τέλος έγινε πρόταση να προωθηθεί το υπάρχον λογισμικό λογοκλοπής μέσω εκπαιδευτικών ημερίδων και προωθητικού υλικού (Efthymiou et al., 2019).

Τελευταίο αλλά σημαντικό στάδιο αποτελεί η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής δράσης. Πρόκειται για την συνολική αποτίμηση της δράσης αναφορικά με την αρχική οργάνωσή της, την πραγματοποίησή της, αν υπήρξε συμμετοχή, την αποτελεσματικότητά της, τί αποκόμισαν οι συμμετέχοντες κατά την διάρκεια της, καθώς και τυχόν αδυναμίες που υπήρχαν και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί.

Για το σκοπό αυτό, διεξάγεται έρευνα αξιολόγησης κυρίως μέσω ερωτηματολογίων, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, που διαμοιράζονται στους συμμετέχοντες. Τα ερωτηματολόγια μπορεί να διαμοιραστούν στους χρήστες είτε κατά την διάρκεια της δράσης είτε μετά το πέρας της. Επιπλέον ορισμένες φορές, η αξιολόγηση επιτυγχάνεται και μέσω συνεντεύξεων στους χρήστες και τους βιβλιοθηκονόμους. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δράσεων αποσκοπεί στην ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της εκπαιδευτικής δράσης ώστε να μπορέσει να έχει βιωσιμότητα (Βαρδακώστα, 2008) (Ευθυμίου, 2008) (Brindesi & Kapidakis, 2018).

2.1.7 Παιδαγωγικά χαρακτηριστικά εκπαιδευτικών δράσεων ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών

Εξίσου σημαντικό μέρος της παρούσας πτυχιακής εργασίας αποτελούν τα παιδαγωγικά ζητήματα που άπτονται του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών δράσεων ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών.

Για τον σχεδιασμό των εκπαιδευτικών δράσεων απαιτείται ένα σχέδιο διδακτικής διαδικασίας. Το σχέδιο διδακτικής αποτελεί πρακτική εφαρμογή των θεωριών μάθησης. Περιλαμβάνει το περιεχόμενο, την επιλογή της μεθόδου για τον πιο αποτελεσματικό σχεδιασμό και τον τρόπο παρουσίασης και εκμάθησης του περιεχομένου της δράσης. Το σχέδιο διδακτικής πρέπει να βασίζεται σε θεωρίες μάθησης ώστε να υπάρχει καλύτερη αφομοίωση του περιεχομένου των δράσεων (Κορομπίλη & Τόγια, 2015).

Ως θεωρία μάθησης ορίζεται «ένα συνεπές εννοιολογικό πλαίσιο το οποίο στοχεύει στο να περιγράψει και να εξηγήσει τους μηχανισμούς της ανθρώπινης μάθησης, δηλαδή να παρουσιάσει μία συνεπή εξήγηση του πώς μαθαίνει ο άνθρωπος». Από τις θεωρίες μάθησης απορρέουν τα διδακτικά μοντέλα. Τα διδακτικά μοντέλα «αποτελούν σύνολο προδιαγραφών, ρυθμίσεων και κανόνων που προσδιορίζουν το είδος και τη σειρά των ενεργειών που πρέπει να υλοποιηθούν κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε να δημιουργηθούν ευνοϊκές και αποδοτικές συνθήκες μάθησης» (Δημητριάδης, 2015).

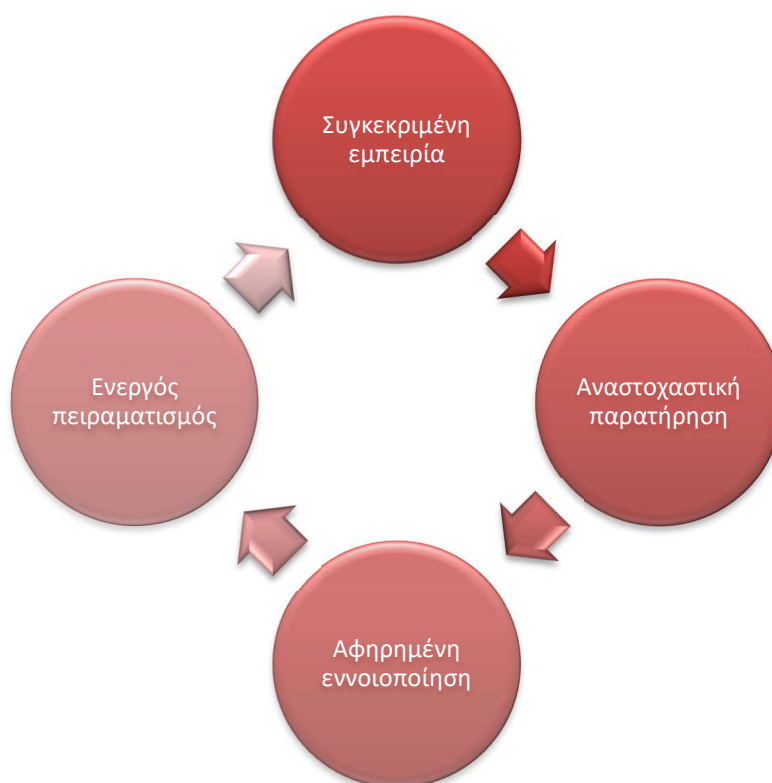
Σημαντική είναι η χρήση της τεχνολογίας καθώς κεντρίζει το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων και τους παρακινεί να μαθαίνουν. Γι' αυτό το λόγο πολλές εκπαιδευτικές δράσεις, όπως τα εκπαιδευτικά σεμινάρια και τα ηλεκτρονικά μαθήματα διεξάγονται εξ αποστάσεως είτε με σύγχρονη είτε με ασύγχρονη εκπαίδευση, και έχουν εξίσου μεγάλη απήχηση με τις δια ζώσης δράσεις.

Η σύγχρονη εκπαίδευση «επιτρέπει την αμφίδρομη οπτικοακουστική επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο μεταξύ ατόμων που βρίσκονται σε διαφορετικές τοποθεσίες, αξιοποιώντας κατάλληλο εξοπλισμό που παρέχει δυνατότητες ανταλλαγής εικόνας, ήχου και δεδομένων μεταξύ δύο ή περισσότερων απομακρυσμένων σημείων, χρησιμοποιώντας διαθέσιμα ψηφιακά δίκτυα επικοινωνίας» (ΑΣΠΑΙΤΕ, 2021) ενώ στην ασύγχρονη εκπαίδευση, οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενοι δεν έχουν άμεση επικοινωνία, το εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται με την αρωγή των υπηρεσιών του διαδικτύου και παρέχεται αυτονομία στους εκπαιδευόμενους καθώς έχουν την δυνατότητα να έχουν πρόσβαση στο μάθημα και να μελετούν το εκπαιδευτικό υλικό οποιαδήποτε στιγμή θέλουν (Eke, 2010).

Παρακάτω θα παρουσιαστούν τρόποι διδακτικής των εκπαιδευτικών δράσεων ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών, οι οποίες εντάσσονται σε κάποιες θεωρίες μάθησης. Για την καλύτερη κατανόησή τους παρουσιάζονται συγκεκριμένα παραδείγματα τα οποία έχουν εντοπιστεί στη σχετική βιβλιογραφία.

Μία καινοτόμα περίπτωση που συναντάται είναι το makerspaces. Πρόκειται για χώρο μάθησης που δεν είναι ακόμα αρκετά διαδεδομένος σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, στον οποίο οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να δημιουργήσουν, να ανακαλύψουν και να μάθουν με τη χρήση ποικίλων μέσων και εργαλείων. Η εκπαίδευση στο makerspace μπορεί να επιτευχθεί μέσω της βιωματικής μάθησης, τις κοινότητες πρακτικής και της αυτο-αποτελεσματικότητας μέσω της κοινωνικής μάθησης (Curry, 2017).

Η βιωματική μάθηση (experimental learning) είναι διαδικασία μάθησης που επιτυγχάνεται μέσω της εμπειρίας. Αποτελείται από τέσσερα στάδια: την συγκεκριμένη εμπειρία, την αναστοχαστική παρατήρηση, την αφηρημένη εννοιοποίηση και τον ενεργό πειραματισμό (Kolb & Fry, 1974).

Εικόνα 5. Κύκλος βιωματικής μάθησης

Οι κοινότητες πρακτικής (communities of practice) είναι «ομάδες ατόμων που μοιράζονται μια ανησυχία για κάτι που κάνουν και μαθαίνουν να το κάνουν όταν αλληλοεπιδρούν τακτικά» (Lave & Wenger, 1991).

Η αυτό-αποτελεσματικότητα (self-efficacy), σύμφωνα με τον Albert Bandura (Bandura, 1999), αποτελεί «μια προσωπική κρίση για το αν ένα άτομο είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μια κατάσταση με βάση τις δεξιότητες που κατέχει και τις συνθήκες που αντιμετωπίζει».

Επόμενη περίπτωση που συναντάται είναι η αξιοποίηση σχολικής βιβλιοθήκης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία και την πληροφοριακή παιδεία στην διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας. Η σχολική βιβλιοθήκη ακολουθεί μαθητοκεντρική προσέγγιση και προωθεί τη συνεργατική μάθηση μιας και τα σχολεία σήμερα τείνουν να γίνουν μαθητοκεντρικά. Δηλαδή ο δάσκαλος δεν είναι αυθεντία αλλά συντονιστής και ο μαθητής έχει ενεργό ρόλο στην μάθηση και όχι παθητικό, είναι αυτόνομος, θέτει ερωτήματα και αναζητά ο ίδιος τις απαντήσεις (Καραμανώλη, 2015).

Για τη διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας χρησιμοποιήθηκε το πρότυπο πληροφοριακής παιδείας ANZILL και αξιοποιήθηκε η θεωρία μάθησης του «εποικοδομισμού». Συγκεκριμένα επιλέχθηκε ο εποικοδομισμός διότι ο μαθητής θα εξασκηθεί στη χρήση πολλαπλών πληροφοριακών πηγών και όχι μόνο στο σχολικό εγχειρίδιο, θα έχει ενεργό ρόλο στην διδασκαλία και θα ενεργοποιηθεί μέσω της συνεργατικής μάθησης (Καραμανώλη, 2015).

Ο εποικοδομισμός είναι θεωρία μάθησης κατά την οποία «οι μαθητευόμενοι βοηθούνται να ερμηνεύσουν και να οικοδομήσουν τις δικές τους σημαντικές παραστάσεις και κατανοήσεις του εξωτερικού κόσμου. Στη διάρκεια της μαθητείας, η κατανόηση του κόσμου επιτυγχάνεται με τη σύνθεση των νέων εμπειριών με βάση αυτά που έχουν ήδη κατακτηθεί. Οι μαθητευόμενοι οικοδομούν τη γνώση ερμηνεύοντας την πραγματικότητα βασισμένοι στον δικό τους πολιτισμό και εμπειρία και αποκτούν τη γνώση μέσα από την επικοινωνία και συναλλαγή με τους άλλους» (Κορομπίλη & Τόγια, 2015).

Εικόνα 6. Κονστρουκτιβισμός⁴

⁴ <https://images.app.goo.gl/EG8GndUpZsLct9xN7> Προσπελάστηκε 20/05/2021

Η εκπαιδευτική αυτή δραστηριότητα γίνεται στα πλαίσια του μαθήματος ιστορίας της γ' λυκείου γενικής παιδείας. Στόχος αυτής της διδασκαλίας είναι η κατανόηση του θέματος, των γεγονότων και των εννοιών μίας διδακτικής ενότητας του μαθήματος (π.χ. Ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα). Επιπλέον, αυτή η δραστηριότητα στοχεύει στο να μάθουν οι μαθητές να αξιολογούν τις πληροφορίες, να αναπτύξουν ομαδικό πνεύμα δουλεύοντας σε ομάδες και να εξοικειωθούν με τη χρήση και τις υπηρεσίες της σχολικής βιβλιοθήκης. Η διδασκαλία του μαθήματος ξεκινάει με την προετοιμασία των διδασκόντων. Οι διδάσκοντες προσεκτικά επιλέγουν και οργανώνουν το υλικό που θα δοθεί στους μαθητές για να το μελετήσουν. Το υλικό αποτελείται από έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές όπως αποσπάσματα βιβλίων, αποκόμματα εφημερίδων, φωτογραφίες, γελοιογραφίες, βίντεο και διάφορες ηλεκτρονικές ιστοσελίδες (Καραμανώλη, 2015).

Έπειτα, οι διδάσκοντες μοιράζουν στους μαθητές το υλικό για να το μελετήσουν, πρώτα ένας-ένας και αργότερα τους χωρίζουν σε ολιγομελής ομάδες (2-3 ατόμων) για να συζητήσουν και να ανταλλάξουν τις απόψεις τους για το παρεχόμενο υλικό. Παράλληλα, οι καθηγητές διδάσκουν στους μαθητές ορισμένες στρατηγικές αναζητήσις πληροφοριών. Τέλος, τους διαμοιράζουν τα φύλλα εργασίας που θα συμπληρώσουν μαζί με την ομάδα τους, σύμφωνα με τα οποία θα τους ζητηθεί να αξιολογήσουν τις πηγές. Μέσω αυτών θα αποκτήσουν επιπρόσθετες γνώσεις για τη διδακτική ενότητα και θα αναζητήσουν υλικό από την σχολική βιβλιοθήκη για να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη ως προς την αναζήτηση και την αξιολόγηση των πληροφοριών (Καραμανώλη, 2015). Η όλη διαδικασία μπορεί να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί με τη συνεργασία διδάσκοντα και βιβλιοθηκονόμου και μάλιστα εντός της βιβλιοθήκης.

Ακολουθεί η παρουσίαση του online προγράμματος πληροφοριακού γραμματισμού «ΩΡΙΩΝ» της βιβλιοθήκης του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος (πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης). Το «ΩΡΙΩΝ» είναι από τα πιο καλά οργανωμένα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας στην Ελλάδα, προσφέρεται σε ηλεκτρονική μορφή και ακολουθεί τα διεθνή πρότυπα της Αμερικάνικης Ένωσης Κολεγιακών και Ερευνητικών Βιβλιοθηκών και του Ινστιτούτου πληροφοριακού γραμματισμού της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας(Νίτσος & Μάλλιαρη, 2008).

Αποτελείται από πέντε θεματικές ενότητες που παρουσιάζονται στο παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1. Πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού "ΩΡΙΩΝ"

Θεματικές ενότητες του online προγράμματος πληροφοριακού γραμματισμού «ΩΡΙΩΝ»

Προσδιορισμός πληροφοριακών αναγκών
Αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών
Αξιολόγηση πληροφοριών
Συγγραφή και δημοσίευση
Θέματα για τη σωστή χρήση της πληροφορίας (βιβλιογραφικές παραπομπές, λογοκλοπή, πνευματικά δικαιώματα)

Το «ΩΡΙΩΝ» δίνει αυτονομία στους φοιτητές να μελετούν όποτε θέλουν το υλικό και να κάνουν εξάσκηση. Στις θεματικές ενότητες τα κείμενα είναι σύντομα ώστε να μην κουράζουν και να είναι κατανοητές οι οδηγίες στους φοιτητές. Περιλαμβάνει επίσης γλωσσάριο ορολογίας και σύστημα ευέλικτης αναζήτησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι το «ΩΡΙΩΝ» διαθέτει πληθώρα ασκήσεων, κουίζ και εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών. Όλα τα παραπάνω συνεισφέρουν στην καλύτερη εμπέδωση των εννοιών και προσφέρουν την ευκαιρία για εξ αποστάσεως εξάσκηση (Νίτσος & Μάλλιαρη, 2008).

Μελετώντας κανείς τις θεωρίες μάθησης θα μπορούσε να παρατηρήσει ότι το συγκεκριμένο ηλεκτρονικό πρόγραμμα αντλεί στοιχεία από τον εποικοδομισμό καθώς και από την μέθοδο της «αυτοδιδασκαλίας» διότι ενθαρρύνεται η προσωπική αυτονομία στους φοιτητές, μπορούν οι φοιτητές να εξασκούνται μόνοι τους και έχουν ενεργό ρόλο στην μάθηση.

Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία– Υλοποίηση – Εφαρμογή

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναλυτική παρουσίαση της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε για την αντιμετώπιση του θέματος της πτυχιακής εργασίας, δηλαδή τη χαρτογράφηση και παρουσίαση των εκπαιδευτικών δράσεων στο σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών και σε δείγμα των ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών.

3.1 Στόχος και είδος της έρευνας

Ο προσδιορισμός του σκοπού και των επιμέρους στόχων της πτυχιακής εργασίας καθόρισαν και την επιλογή του είδους της έρευνας.

- A) Ο απώτερος σκοπός της παρούσας πτυχιακής ήταν να χαρτογραφηθούν, δηλαδή να εντοπισθούν και να κατηγοριοποιηθούν θεματικά οι εκπαιδευτικές δράσεις στο σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών και σε ένα δείγμα ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών. Ως καταλληλότερη μέθοδος για την επίτευξη αυτού του σκοπού κρίθηκε ότι είναι η ανάλυση περιεχομένου (content analysis), επειδή αποτελεί μία τεχνική αντικειμενικής και συστηματικής μελέτης και ανάλυσης του γραπτού και προφορικού λόγου, καθώς και του περιεχομένου που διατίθεται από όλα τα μέσα, όπως έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές, ιστοσελίδες, βίντεο και άλλα. Επιπρόσθετα, χρησιμοποιείται για την εξαγωγή συμπερασμάτων, με συστηματικό και αντικειμενικό τρόπο, που προκύπτουν από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τα οποία βρίσκονται μέσα στο υπό μελέτη περιεχόμενο. (Ζαφειρόπουλος, 2005). Εν συντομία, στο πλαίσιο της παρούσας πτυχιακής, πραγματοποιήθηκε ποσοτική ανάλυση του περιεχομένου των ιστοσελίδων των παραπάνω βιβλιοθηκών, που αφορά σε μία συστηματική εξέτασή του, σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο που να μπορεί να αναπαραχθεί, όπως θα συζητηθεί αναλυτικότερα στο κεφάλαιο 3.2.1 παρακάτω (Riffe, Lacy, & Watson, 2019).

Τα ευρήματα της έρευνας στις ιστοσελίδες έτυχαν ποσοτικής επεξεργασίας ώστε να παρουσιαστούν με τη μορφή γραφημάτων. Ουσιαστικά, σε αυτό το στάδιο πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα, η οποία βασίζεται στην ανάλυση των δεδομένων, αναφέρεται στη συστηματική διερεύνηση φαινομένων με την αξιοποίηση στατιστικών μεθόδων, μαθηματικών μοντέλων και αριθμητικών δεδομένων (Bryman, 2016)(Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2021).

- B) Για τους ειδικότερους στόχους που αφορούσαν (α) στον εντοπισμό και την παρουσίαση των οργανωτικών και παιδαγωγικών ζητημάτων που άπτονται του

σχεδιασμού, της υλοποίησης και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών δράσεων και (β) στην επισήμανση πιθανών ελλείψεων που εντοπίζονται στα παραπάνω, επιλέχθηκε η μέθοδος της βιβλιογραφικής επισκόπησης, η οποία παρουσιάζεται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3.2.2

- Γ) Τέλος, οι προτάσεις για καλές πρακτικές περαιτέρω ανάδειξης του εκπαιδευτικού ρόλου των ελληνικών ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών, προέκυψαν με βάση τα συμπεράσματα της έρευνας και τη σύγκρισή τους με τη σχετική βιβλιογραφία.

3.2 Εντοπισμός και ταξινόμηση εκπαιδευτικών δράσεων μέσω της ανάλυσης του περιεχομένου των ιστοσελίδων των ελληνικών ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών

Πρώτο βήμα της έρευνας ήταν η αναζήτηση και ο εντοπισμός των εκπαιδευτικών δράσεων στο σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών και σε ένα δείγμα σχολικών βιβλιοθηκών με έρευνα στις ιστοσελίδες τους.

Αρχικά πραγματοποιήθηκε η έρευνα στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Για τον εντοπισμό των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, αξιοποιήθηκε η ιστοσελίδα της «ΜΟΔΙΠΑΒ»⁵ η οποία καταγράφει το σύνολο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της χώρας μας. Εξετάστηκαν οι ιστοσελίδες 35 ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, ώστε να εντοπιστούν οι εκπαιδευτικές δράσεις που οι βιβλιοθήκες υλοποιούν. Πρέπει να επισημανθεί ότι για την Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου πέρα από την Κεντρική Βιβλιοθήκη του, εξετάστηκαν και οι ιστοσελίδες των παραρτημάτων που έχουν δημιουργηθεί λόγω της γεωγραφικής διασποράς του εν λόγω Ιδρύματος (παραρτήματα Ρόδου-Λήμνου-Μυτιλήνης-Σύρου-Σάμου-Χίου).

Επίσης, λόγω της πρόσφατης (2019) ίδρυσης του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος (συγχώνευση πρώην Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης, Τεχνολογικού Ιδρύματος Κεντρικής Μακεδονίας και Τεχνολογικού Ιδρύματος Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης) δεν υπάρχουν ακόμα αναλυτικές πληροφορίες στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης. Για το λόγο αυτό επιλέχθηκαν να μελετηθούν οι ακόλουθες βιβλιοθήκες: Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος- Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης), Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος-Τμήμα Βιβλιοθήκης Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων

⁵ Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Σπουδών, Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος-Τμήμα Βιβλιοθήκης Σερρών (Πρώην Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κεντρικής Μακεδονίας) και Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος-Τμήμα Βιβλιοθήκης Καβάλας (Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης) οι οποίες είναι ενεργές και χρησιμοποιούνται ακόμη.

Κατά την εξέταση κάθε ιστοσελίδας εντοπίστηκε και καταγράφηκε ο αριθμός και το είδος των εκπαιδευτικών δράσεων σε ειδικά διαμορφωμένα φύλλα EXCEL (Δείτε παράρτημα). Στη συνέχεια, με τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου, όπως αυτή περιεγράφηκε παραπάνω, η κάθε δράση ταξινομήθηκε με βάση το είδος της, για παράδειγμα εκπαίδευση χρηστών, πληροφοριακή παιδεία, σεμινάρια. Μετά τη διαδικασία ταξινόμησης, προέκυψαν 11 είδη δράσεων, οι οποίες χαρακτηρίστηκαν είτε αμιγώς εκπαιδευτικές δράσεις είτε επικουρικές εκπαιδευτικές δράσεις. Αναλυτικότερα, αμιγώς εκπαιδευτικές δράσεις καλούνται οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες και σχετικές δράσεις όπως είναι η πληροφοριακή παιδεία, τα σεμινάρια και τα εκπαιδευτικά προγράμματα, ενώ επικουρικές δράσεις καλούνται οι δράσεις που συμβάλλουν εμμέσως στην εκπαιδευτική διαδικασία, όπως είναι οι οδηγοί βιβλιοθηκών και οι ξεναγήσεις στους χώρους τους.

(Δείτε τους πίνακες που ακολουθούν)

Πίνακας 2. Εκπαιδευτικές δράσεις ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Αριθμός εμφάνισης	Ποσοστό εμφάνισης	Είδος	Επιμέρους χαρακτηρισμός
29	83%	Εκπαίδευση χρηστών	Αμιγώς εκπαιδευτική
23	66%	Οδηγοί (έντυποι-online)	Επικουρικά εκπαιδευτική
21	60%	Πληροφοριακή παιδεία	Αμιγώς εκπαιδευτική
20	57%	Σεμινάρια	Αμιγώς εκπαιδευτική
12	34%	Ξεναγήσεις-Επισκέψεις	Επικουρικά εκπαιδευτική
7	20%	Εκπαιδευτικά προγράμματα	Αμιγώς εκπαιδευτική
7	20%	Ηλεκτρονικά μαθήματα	Αμιγώς εκπαιδευτική
6	17%	Εκδηλώσεις- ημερίδες	Επικουρικά εκπαιδευτική
6	17%	Βιβλιογραφία μαθημάτων	Επικουρικά εκπαιδευτική
3	9%	Εκπαίδευση προσωπικού	Αμιγώς εκπαιδευτική
1	3%	Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα	Επικουρικά εκπαιδευτική

Πίνακας 3. Κατηγοριοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Κατηγοριοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών
Οδηγοί (έντυποι-online)
Εκπαίδευση χρηστών
Πληροφοριακή παιδεία
Σεμινάρια
Εκπαιδευτικά προγράμματα
Ηλεκτρονικά μαθήματα
Ξεναγήσεις-Επισκέψεις
Εκδηλώσεις-Ημερίδες
Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα
Βιβλιογραφία μαθημάτων
Εκπαίδευση προσωπικού

Αναφορικά με την έρευνα για τις εκπαιδευτικές δράσεις των ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών, επιλέχθηκαν να εξεταστούν σχολικές βιβλιοθήκες ιδιωτικών και δημοσίων σχολείων. Αυτό έγινε για να εντοπιστούν ομοιότητες και διαφορές ως προς τη λειτουργία, το σχεδιασμό, τα οργανωτικά και παιδαγωγικά ζητήματα των εκπαιδευτικών δράσεων. Για τον εντοπισμό του συνόλου των σχολικών βιβλιοθηκών της δημόσιας εκπαίδευσης χρησιμοποιήθηκε ο «Οδηγός σχολικών βιβλιοθηκών» (ΕΚΤ, 2002), που περιλαμβάνει πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό των σχολικών βιβλιοθηκών, οι οποίες δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ. Υπήρξαν δυσκολίες στις σχολικές βιβλιοθήκες και συγκεκριμένα στις σχολικές βιβλιοθήκες της δημόσιας εκπαίδευσης. Αυτό συνέβη διότι πολλές από τις ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες είτε δεν λειτουργούν πλέον είτε λειτουργούν αλλά όχι με τόσο καλή οργάνωση, προσφέροντας τις βασικές υπηρεσίες και ελάχιστες εκπαιδευτικές δράσεις. Αντίθετα, ήταν πιο εύκολο να εντοπιστούν οι εκπαιδευτικές δράσεις της ιδιωτικής εκπαίδευσης διότι είναι πιο καλά οργανωμένες, με εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους και διαθέτουν πληθώρα εκπαιδευτικών δράσεων. Εξετάστηκαν συνολικά 37 ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες, (16 ιδιωτικών σχολείων και 21 δημοσίων σχολείων), με έρευνα στους διαδικτυακούς τόπους τους.

Κατά την έρευνα για κάθε βιβλιοθήκη, μέσω της ιστοσελίδας της, εντοπίστηκε και καταγράφηκε ο αριθμός και το είδος των εκπαιδευτικών δράσεων σε ειδικά διαμορφωμένα φύλλα EXCEL (Δείτε παράρτημα). Στη συνέχεια, με τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου, όπως αυτή περιεγράφηκε παραπάνω, η κάθε δράση ταξινομήθηκε με βάση το είδος της, για

παράδειγμα φιλαναγνωσία, εκπαίδευση χρηστών, πληροφοριακή παιδεία. Μετά τη διαδικασία της ταξινόμησης προέκυψαν 10 είδη εκπαιδευτικών δράσεων, οι οποίες χαρακτηρίστηκαν είτε αμιγώς εκπαιδευτικές δράσεις είτε επικουρικές εκπαιδευτικές δράσεις. Πολλές από αυτές είναι κοινές με τις εκπαιδευτικές δράσεις των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, με εξαίρεση κάποιων που εντοπίζονται αποκλειστικά και μόνο στις σχολικές βιβλιοθήκες (Δείτε τους πίνακες που ακολουθούν).

Πίνακας 4. Εκπαιδευτικές δράσεις ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών

Αριθμός εμφάνισης	Ποσοστό εμφάνισης	Είδος	Επιμέρους χαρακτηρισμοί
26	70%	Εκπαιδευτικές δραστηριότητες	Επικουρικά εκπαιδευτική
19	51%	Φιλαναγνωσία	Επικουρικά εκπαιδευτική
19	51%	Βοήθεια στην εκπόνηση εργασιών	Επικουρικά εκπαιδευτική
16	43%	Πληροφοριακή παιδεία	Αμιγώς εκπαιδευτική
14	38%	Εκπαιδευτικά προγράμματα	Αμιγώς εκπαιδευτική
13	35%	Εκπαίδευση χρηστών	Αμιγώς εκπαιδευτική
8	22%	Οργάνωση μαθημάτων στο χώρο της βιβλιοθήκης	Επικουρικά εκπαιδευτική
8	22%	Ξεναγήσεις-Επισκέψεις	Επικουρικά εκπαιδευτική
5	14%	Οδηγοί	Επικουρικά εκπαιδευτική
1	3%	Εκπαίδευση προσωπικού	Αμιγώς εκπαιδευτική

Πίνακας 5. Κατηγοριοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών

Κατηγοριοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών
Φιλαναγνωσία
Οργάνωση μαθημάτων
Βοήθεια στις εργασίες
Οδηγοί
Εκπαίδευση χρηστών
Πληροφοριακή παιδεία
Εκπαιδευτικά προγράμματα
Ξεναγήσεις-επισκέψεις
Εκπαιδευτικές δραστηριότητες
Εκπαίδευση προσωπικού

3.3 Αναζήτηση και επιλογή της σχετικής βιβλιογραφίας

Σε αυτό το υποκεφάλαιο γίνεται αναφορά στη διαδικασία εντοπισμού και στον τρόπο επιλογής της βιβλιογραφίας. Αρχικά προσδιορίστηκαν όροι αναζήτησης ή και συνδυασμοί αυτών, με στόχο την εύρεση κατάλληλων πηγών για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που έχουν τεθεί στην εργασία. Οι συνδυασμοί όρων που επιλέχθηκαν και έφεραν τα περισσότερα επιθυμητά αποτελέσματα είναι οι εξής: «ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες + εκπαίδευση», «ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες + εκπαιδευτικός ρόλος», «ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες + εκπαιδευτικές δράσεις», «σχολικές βιβλιοθήκες + εκπαίδευση», «σχολικές βιβλιοθήκες + εκπαιδευτικό ρόλος», «σχολικές βιβλιοθήκες + εκπαιδευτικές δράσεις», «στρατηγικός σχεδιασμός βιβλιοθηκών», «ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες + παιδαγωγικ*». Και στα αγγλικά: «academic libraries + Instructional role», «academic libraries + education», «academic libraries swot», «school libraries + education», «school libraries + instructional role», «school libraries swot», «libraries strategic planning», «academic libraries teaching», «school libraries teaching».

Οι πηγές που επιλέχθηκαν από την παγκόσμια και εθνική βιβλιογραφία εντοπίστηκαν σε ιδρυματικά αποθετήρια, όπως το ΗΛΙΟΣ και το Open archives και σε ψηφιακά αποθετήρια βιβλιοθηκών όπως το e-Lis. Επιπρόσθετες πηγές εντοπισμού σχετικών με το θέμα της εργασίας ερευνών, αποτέλεσαν τα επιστημονικά περιοδικά, τα επιστημονικά άρθρα, βιβλία όπως το «The trainer's tool kit» των Cy Charney και Kathy Conway, οι μηχανές αναζήτησης όπως η Google Scholar (Google μελετητής) και η βιβλιογραφική βάση δεδομένων Scopus.

Οι πηγές που προτιμήθηκαν για την πραγματοποίηση της βιβλιογραφικής επισκόπησης δεν επιλέχθηκαν τυχαία. Οι παράγοντες που συνέβαλαν ήταν η χρονολογία, δηλαδή το κατά πόσο ήταν επίκαιρη ή παλαιότερη η έρευνα, η συνάφεια με τα επιμέρους θέματα της παρούσας έρευνας, αλλά και η εγκυρότητά τους, η οποία προκύπτει από το μέσο στο οποίο έχουν δημοσιευθεί (π.χ. σε επιστημονικό περιοδικό, συνέδριο, κεφάλαιο βιβλίου). Οι πληροφορίες που περιέχονται στα παραπάνω μέσα δημοσίευσης είναι περισσότερο έγκυρες, καθώς έχουν αξιολογηθεί από ειδικούς πριν τη δημοσίευσή τους. Επομένως, οι πηγές από τη βιβλιογραφική έρευνα ξεχώρισαν με γνώμονα την ημερομηνία δημιουργίας τους, και τη συνάφειά τους σε σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα της πτυχιακής, αλλά και την αξιοπιστία τους. Επίσης, χρησιμοποιούνται παραδείγματα και περιπτώσεις βιβλιοθηκών από την ελληνική και ξένη πραγματικότητα.

Για παράδειγμα, η πρόσφατη έρευνα των Ευθυμίου, Καπνίζου, Κόκκινου και Σισαμάκη εξετάζει την ανάλυση SWOT των σεμιναρίων πληροφορικής παιδεία της κεντρικής βιβλιοθήκης του ΕΜΠ. Η συγκεκριμένη έρευνα απαντά στα ερευνητικά ερωτήματα που έχει

θέσει η παρούσα πτυχιακή, τα οποία αφορούν οργανωτικά και παιδαγωγικά θέματα των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

Τέλος, η βιβλιογραφική επισκόπηση χωρίστηκε στα εξής κεφάλαια : ορισμοί των ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών, εκπαιδευτικός ρόλος, εκπαιδευτικές δράσεις, οργανωτικά και παιδαγωγικά θέματα εκπαιδευτικών δράσεων.

3.4 Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης

Για την στατιστική ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας στις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα MS Excel, το οποίο δίνει τη δυνατότητα αυτόματου υπολογισμού ποσοστών και δημιουργίας σχετικών γραφημάτων. (Δείτε παραρτήματα)

Το πρόγραμμα MS Excel αποτελεί ένα πρόγραμμα λογιστικών φύλλων της Microsoft. Περιλαμβάνει υπολογισμούς, εργαλεία γραφημάτων και συγκεντρωτικούς πίνακες. Συγκεκριμένα, τα γραφήματα αξιοποιήθηκαν κατά την καταγραφή των εκπαιδευτικών δράσεων και του ποσοστού εμφάνισης τους στις ακαδημαϊκές και σχολικές βιβλιοθήκες, καθώς τα γραφήματα βοηθούν στην απεικόνιση των δεδομένων (Microsoft, 2021).

Κεφάλαιο 4 Αποτελέσματα – Ευρήματα

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της έρευνας της παρούσας εργασίας καθώς και προτάσεις καλών πρακτικών για την ανάδειξη του εκπαιδευτικού ρόλου ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών.

4.1 Αναλυτική παρουσίαση αποτελεσμάτων

Στα παρακάτω κεφάλαια παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνας που έλαβε χώρα στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πτυχιακής. Ειδικότερα, στο κεφάλαιο 4.1.1 παρουσιάζονται οι δράσεις των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Στο κεφάλαιο 4.1.2 παρουσιάζονται οι δράσεις των σχολικών βιβλιοθηκών. Στο κεφάλαιο 4.1.3 παρουσιάζονται οι προτάσεις για καλές πρακτικές περαιτέρω ανάδειξης του εκπαιδευτικού ρόλου των ελληνικών ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών, με βάση τα συμπεράσματα της έρευνας και τη σύγκρισή τους με τη σχετική βιβλιογραφία.

4.1.1 Εκπαιδευτικές δράσεις ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Εξετάστηκαν 35 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, μέσω των επίσημων ιστοσελίδων τους καθώς και άλλων πληροφοριακών πηγών και εντοπίστηκαν συνολικά 11 κατηγορίες εκπαιδευτικών δράσεων.

Πίνακας 6. Λίστα ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

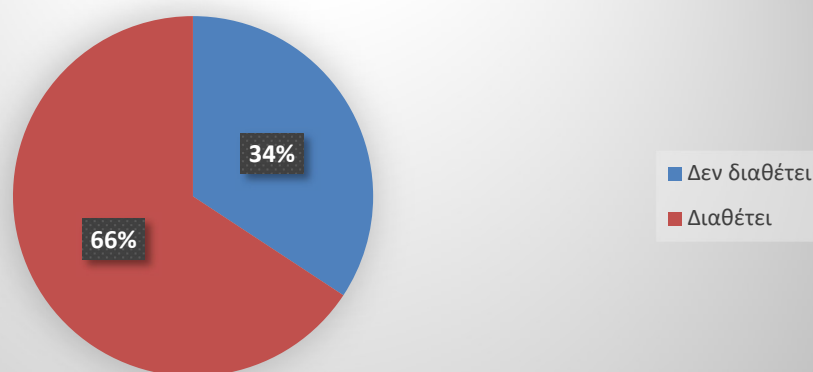
Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες	
1	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών
2	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
3	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
4	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
5	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
6	Κεντρική Βιβλιοθήκη Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου
7	Εξ αποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου
8	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου
9	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ιονίου Πανεπιστημίου
10	Βιβλιοθήκη Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
11	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου
12	Βιβλιοθήκη Πανεπιστημιούπολης Άλσους Αιγάλεω Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (Παν/πολη 1)

13	Βιβλιοθήκη Πανεπιστημιούπολης 2 Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής
14	Κεντρική Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
15	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
16	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
17	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Κρήτης
18	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Μακεδονίας
19	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Πατρών
20	Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιώς
21	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
22	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Παντείου Πανεπιστημίου
23	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πολυτεχνείου Κρήτης
24	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Χαροκοπείου Πανεπιστημίου Αθηνών
25	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ανωτάτης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ)
26	Βιβλιοθήκης & Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος-Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης)
27	Βιβλιοθήκης & Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος-Τμήμα Βιβλιοθήκης Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων Σπουδών
28	Βιβλιοθήκης & Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος-Τμήμα Βιβλιοθήκης Σερρών (Πρώην Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κεντρικής Μακεδονίας)
29	Βιβλιοθήκης & Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος-Τμήμα Βιβλιοθήκης Καβάλας (Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης)
30	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου-Παράρτημα Ρόδου
31	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου-Παράρτημα Μυτιλήνης
32	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου-Παράρτημα Χίου
33	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου-Παράρτημα Σάμου
34	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου-Παράρτημα Σύρου
35	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου-Παράρτημα Λήμνου

4.1.1.1 Οδηγοί (έντυποι-online)

Οδηγοί είναι βιβλία, εγχειρίδια ή έντυπα τα οποία περιέχουν χρήσιμες πληροφορίες (Μπαμπινιώτης, 2002). Μία από τις εκπαιδευτικές δράσεις των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι οι οδηγοί οι οποίοι είναι αναρτημένοι κυρίως σε ψηφιακή μορφή (online) που οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να «κατεβάσουν» στον υπολογιστή τους. Επιπρόσθετα, υπάρχουν και ορισμένοι σε έντυπη μορφή όπως αναφέρεται στις ιστοσελίδες αυτών των βιβλιοθηκών. Οδηγούς διαθέτουν 23 από τις 35 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν.

Οδηγοί (Online ή σε έντυπη μορφή)

Γράφημα 1. Οδηγοί ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Όσον αφορά τη θεματολογία των οδηγιών, ύστερα από έρευνα στις ιστοσελίδες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που τις διαθέτουν, οι οδηγοί διακρίνονται στις κατηγορίες που εμφανίζονται στον πίνακα 7:

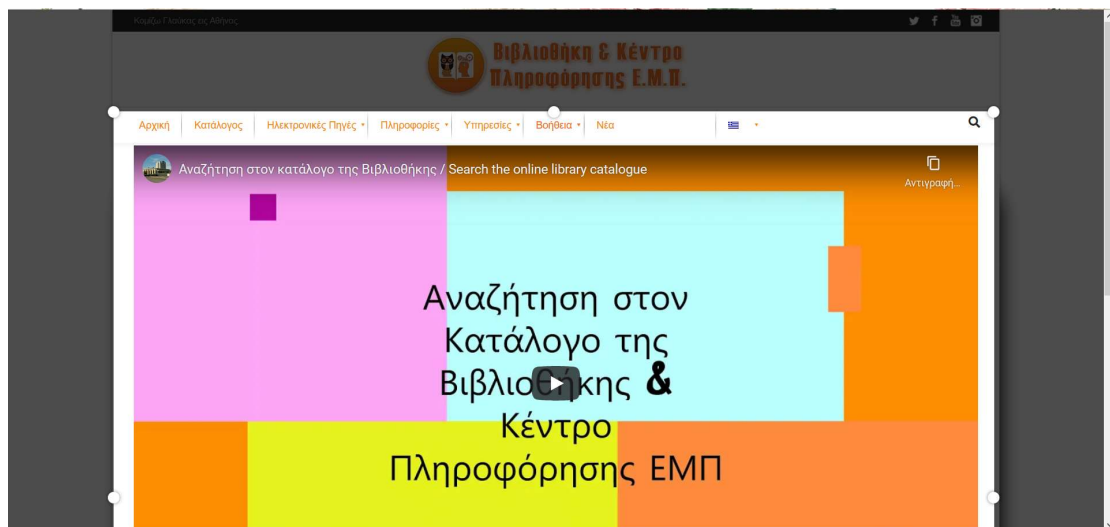
Πίνακας 7. Κατηγοριοποίηση οδηγιών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Οδηγοί σχετικά με τη χρήση & τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης	Οδηγοί σύνταξης εργασιών
Χρήση της βιβλιοθήκης	Σύνταξη εργασιών
Κανόνες της βιβλιοθήκης	Αναζήτηση βιβλιογραφίας
Πληροφορίες για τις υπηρεσίες δανεισμού-διαδανεισμού	Αναζήτηση άρθρων
Χρήση του ηλεκτρονικού καταλόγου της βιβλιοθήκης (OPAC)	Χρήσιμο υλικό για την εκπόνηση πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών
Αναλυτική περιγραφή του eclass	Οδηγός Βιβλιογραφικών Αναφορών
Πίνακας ταξινομικού συστήματος DEWEY(DDC)	Οδηγοί χρήσης εργαλείου EndNote Web
Σύνδεση στο WIFI	
Σύνδεση στο VPN	
Χρήση του ιδρυματικού αποθετηρίου	
Δημιουργία λογαριασμού	
Για βάσεις δεδομένων	
Για ηλεκτρονικά περιοδικά	
Για ηλεκτρονικά βιβλία	
Δημιουργία Ακαδημαϊκού προφίλ στο Academia.edu	
Δημιουργία Ακαδημαϊκού προφίλ στο Google Scholar	

Εισαγωγή στο ResearchGate
Οδηγός αναζήτησης ηλεκτρονικών περιοδικών στην HEAL-INK
Οδηγός αναζήτησης σε ηλεκτρονικά περιοδικά συνδρομής της βιβλιοθήκης
Οδηγός αναζήτησης στη μηχανή αναζήτησης ηλεκτρονικών πηγών «Summon»
Υποβολή μεταπτυχιακών/διδακτορικών εργασιών

Συνεπώς, το σύνολο των οδηγιών των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες στους οδηγούς που σχετίζονται με τη χρήση και τις υπηρεσίες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης και στους οδηγούς για την σύνταξη των εργασιών.

Θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν πλήρεις και αναλυτικοί στην πλειοψηφία τους, υπάρχουν βέβαια και ορισμένοι που είναι πιο σύντομοι αλλά περιεκτικοί. Οι περισσότεροι οδηγοί είναι σε μορφή παρουσιάσεων (power point), σε μορφή pdf και κάποιοι έχουν τη μορφή ολιγόλεπτων βίντεο. Η γλώσσα και το ύφος τους είναι απλό και γίνεται χρήση βοηθητικών εικόνων και σχεδιαγραμμάτων ώστε το περιεχόμενό τους να είναι κατανοητό στους χρήστες της βιβλιοθήκης.

Εικόνα 7. Αναζήτηση στον κατάλογο της βιβλιοθήκη μέσω ολιγόλεπτου βίντεο -Κεντρική Βιβλιοθήκη Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου⁶

⁶ Προσπελάστηκε από http://lib.ntua.gr/?page_id=1755 τον Δεκέμβριο 2020

4.1.1.2 Εκπαίδευση χρηστών

«Η εκπαίδευση χρηστών στοχεύει στην εκπαίδευση των χρηστών των υπηρεσιών μίας βιβλιοθήκης στη χρήση της βιβλιοθήκης, στη χρήση βιβλιογραφικών εργαλείων ή στην ανάκτηση πληροφοριών από διάφορες έντυπες ή ηλεκτρονικές πηγές» (Κορομπίλη & Τόγια, 2015).

Η εκπαίδευση χρηστών αποτελεί μία από τις σημαντικότερες και συχνότερες εκπαιδευτικές δράσεις των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Εκπαίδευση χρηστών παρέχουν 29 από τις 35 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάζουμε.

Γράφημα 2. Εκπαίδευση χρηστών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Πραγματοποιείται μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης χρηστών, εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας, δικαιώματα και υποχρεώσεις χρηστών, υποστήριξης χρηστών, εκπαιδευτικών σεμιναρίων (δια ζώσης ή εξ αποστάσεως), ξεναγήσεων, παρουσιάσεων, ενημερώσεων για τη λειτουργία και τον κανονισμό της βιβλιοθήκης, πληροφοριακής υποστήριξης και εκπαίδευσης, πληροφοριακής εκπαίδευσης, εκπαίδευσης και πληροφόρησης πρωτοετών φοιτητών. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει και ενότητα στο διαδικτυακό τόπο ορισμένων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην οποία δίνονται πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες του δανεισμού, του διαδανεισμού και άλλων υπηρεσιών των βιβλιοθηκών καθώς και το «Ρωτήστε ένα βιβλιοθηκονόμο», επιλέγοντας ως θέμα βοήθειας την εκπαίδευση χρηστών.

Τι είναι η Πληροφόρηση & Εκπαίδευση Χρηστών

Στη Βιβλιοθήκη λειτουργεί γραφείο Πληροφόρησης και Εκπαίδευσης Χρηστών το οποίο:

- είναι υπεύθυνο για την εκπαίδευση των χρηστών της Βιβλιοθήκης τόσο στη βασική χρήση της όσο και στη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης
- διαχειρίζεται την πληροφοριακή συλλογή της Βιβλιοθήκης (έντυπη και ηλεκτρονική)
- βοηθάει τους χρήστες στις βιβλιογραφικές και θεματικές αναζητήσεις τους

- παρέχει εξειδικευμένες και έγκυρες βιβλιογραφικές και άλλες πληροφορίες στα βασικά γνωστικά αντικείμενα που καλλιεργούνται στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, δηλαδή τις ανθρωπιστικές και τις κοινωνικές επιστήμες, τις επιστήμες αγωγής, την ιατρική και τις θετικές επιστήμες
- συνεργάζεται με τα γραφεία παραγγελιών, καταλογράφησης κλπ. και συντονίζεται μαζί τους καθώς και με τις επί μέρους επιτροπές παραγγελιών των Τμημάτων, για τη χάραξη στρατηγικής ανάπτυξης των συλλογών σύμφωνα με τις ανάγκες της ακαδημαϊκής κοινότητας και τη γενικότερη πολιτική του ιδρύματος
- συγκεντρώνει τα αιτήματα των χρηστών για υλικό που δε διατίθεται από τη Βιβλιοθήκη και τα προωθεί είτε προς παραγγελία είτε προς το Γραφείο Διαδανεισμού
- εκδίδει πληροφοριακά φυλλάδια -σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή- για τη Βιβλιοθήκη, τις υπηρεσίες της και το υλικό της
- συνεργάζεται με το διδακτικό προσωπικό για την οργάνωση και κατάρτιση της Συλλογής Περιορισμένου Δανεισμού
- συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στατιστικά στοιχεία για τις δραστηριότητες της Βιβλιοθήκης
- ξεναγεί ομάδες επισκεπτών και τους ενημερώνει για τις δραστηριότητες και τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης
- συνεργάζεται με το Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφόρησης, Έρευνας και Ανάπτυξης για την έγκαιρη και τακτική ενημέρωση της ιστοσελίδας της Βιβλιοθήκης
- οργανώνει εκθέσεις βιβλίου πάνω σε επίκαιρα ή εορταστικά θέματα
- καθοδηγεί και εκπαιδεύει τους αναγνώστες στη χρήση των ολοκληρωμένων σταθμών εργασίας (integrated work stations) με τους οποίους είναι εφοδιασμένη κάθε επί μέρους μονάδα της Βιβλιοθήκης και μέσω των οποίων παρέχεται πρόσβαση:

- στον on-line κατάλογο της Βιβλιοθήκης
- σε όλες τις βάσεις δεδομένων στις οποίες το Πανεπιστήμιο ή η Βιβλιοθήκη έχει πρόσβαση
- σε μια σειρά από ηλεκτρονικά εργαλεία με τα οποία οι χρήστες της Βιβλιοθήκης έχουν τη δυνατότητα επεξεργασίας, παραγωγής, δημοσίευσης και διάδοσης της πληροφορίας

Εικόνα 8. Πληροφόρηση & Εκπαίδευση χρηστών-Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Κρήτης⁷

4.1.1.3 Πληροφοριακή Παιδεία

«Ως πληροφοριακή παιδεία ορίζεται το σύνολο των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αναγνώριση των πληροφοριακών αναγκών, για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, την χρήση και τη δημιουργία πληροφοριών, μέσα σε πολιτιστικά και κοινωνικά πλαίσια» (IFLA, 2005).

Η πληροφοριακή παιδεία αποτελεί μία από τις σημαντικότερες εκπαιδευτικές υπηρεσίες όχι μόνο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών αλλά γενικότερα όλων των ειδών βιβλιοθηκών. Στις βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν συναντάται συχνά αυτή η εκπαιδευτική δράση και συγκεκριμένα στις 21 από τις 35 ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

⁷ Προσπελάστηκε από <https://www.lib.uoc.gr/info/absrv/infr/about/?styl=> τον Δεκέμβριο 2020

Γράφημα 3. Πληροφοριακή παιδεία ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Η πληροφοριακή παιδεία στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες συναντάται με διάφορες μορφές. Στην Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης την Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C2) υπάρχει ειδική ενότητα που περιλαμβάνει πληροφορίες για τη σωστή εκπόνηση των εργασιών. Συγκεκριμένα παρουσιάζει ποικίλες ενότητες όπως τον προσδιορισμό θέματος και λέξεων-κλειδιών που αποτελεί το πρωταρχικό βήμα για την σχεδίαση μίας εργασίας, τα είδη των πληροφοριακών πηγών, τους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών όπως τον κατάλογο της βιβλιοθήκης, τις βιβλιογραφικές βάσεις, τις βάσεις εικόνων, τις πηγές σύντομης αναφοράς (έντυπες και ηλεκτρονικές), τις βάσεις εικόνων, τις βάσεις πλήρους κειμένου και τα ηλεκτρονικά βιβλία. Επιπλέον, εμπεριέχει ενότητες που αφορούν την αξιολόγηση των πληροφοριών, την οργάνωση της βιβλιογραφίας, τα στάδια εκπόνησης των εργασιών και φυσικά θέματα που αφορούν τη λογοκλοπή, τα πνευματικά δικαιώματα και τις άδειες creativity commons. Τέλος, η Βιβλιοθήκη της ΑΣΚΤ παροτρύνει τους χρήστες να συμβουλευτούν το πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας του πρώην ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, το «Καλλιστώ» για τη σωστή και μεθοδική εκπόνηση των εργασιών τους.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C3) περιλαμβάνει εξοικείωση με τις πληροφοριακές πηγές και ενημέρωση σε θέματα πληροφοριακής παιδείας και επιστημονικής επικοινωνίας, δημιουργία προσωπικής ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας, δηλαδή γίνεται εκμάθηση του προγράμματος Mendeley και ενημέρωση πάνω σε θέματα λογοκλοπής και πνευματικών δικαιωμάτων.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C4) διαθέτει γενικές πληροφορίες για το λογισμικό αποφυγής της λογοκλοπής «TURNITIN» καθώς και οδηγίες χρήσης του λογισμικού στην αγγλική γλώσσα αλλά και οδηγίες για το πώς θα συνδεθούν στο πρόγραμμα οι φοιτητές και τα μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C6) περιλαμβάνει και αυτό πληροφορίες για το λογισμικό αποφυγής λογοκλοπής «TURNITIN». Επιπλέον, στην ενότητα του «Μαθαίνω πώς» περιλαμβάνει διάφορα άρθρα, γλωσσάρι και συχνές ερωτήσεις που αφορούν την έρευνα των φοιτητών για την πραγματοποίηση των φοιτητικών εργασιών.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C7) έχει δημιουργήσει εργαστήρια πληροφοριακής παιδείας τα οποία αποσκοπούν στην εξοικείωση των φοιτητών με θέματα αναζήτησης και αξιολόγησης των πηγών, σύνταξης βιβλιογραφίας, με την ηθική χρήση της πληροφορίας, τη λογοκλοπή και τα πνευματικά δικαιώματα. Τα εργαστήρια πληροφοριακής παιδείας αποτελούνται από 5 στάδια. Επιπλέον, η βιβλιοθήκη του ΕΜΠ διαθέτει ενημερωτικό υλικό για το TURNITIN.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C9), μέσω σεμιναρίων, βοηθάει τους φοιτητές στην έρευνα βιβλιογραφίας μέσω του OPAC της βιβλιοθήκης, στη μελέτη και σύνταξη των βιβλιογραφιών, την εκπόνηση πτυχιακών εργασιών και στην ανίχνευση λογοκλοπής. Αξίζει να σημειωθεί ότι έχει δημιουργηθεί και ένα quiz (σε μορφή ερωτηματολογίου) για την καλύτερη κατανόηση των βιβλιογραφικών παραπομπών.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Ιονίου Πανεπιστημίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C10) παροτρύνει τους φοιτητές να επισκεφτούν το «Πληροφοριακό Σύστημα (ΠΣ) Πληροφοριακής Παιδείας ILSEAB», το online πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού «ΩΡΙΩΝ» της βιβλιοθήκης του πρώην ΤΕΙ Θεσσαλονίκης και τον «Οδηγό σύνταξης εργασίας» της βιβλιοθήκης του ΑΠΘ.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, μέσω ειδικών tutorials, φροντίζει για την εκμάθηση χρήσης εξειδικευμένων πληροφοριακών πηγών και την αξιοποίηση τους σε εργασίες. Αυτό γίνεται με την χρήση ασκήσεων και παραδειγμάτων.

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C15), μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων, βοηθάει τους

φοιτητές στην σύνταξη των εργασιών και στην εξοικείωση τους με τις πληροφοριακές πηγές και τα πληροφοριακά εργαλεία.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C18) διαθέτει πληροφορίες για το TURNITIN και βοηθάει τους χρήστες στις βιβλιογραφικές τους αναζητήσεις.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C19) διεξάγει σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας για τους φοιτητές, τους διδάσκοντες αλλά και για τους εξωτερικούς χρήστες, παρέχει video-οδηγούς-tutorials σχετικά με την έρευνα για την εκπόνηση μιας εργασίας, τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των βιβλιογραφικών πηγών, τη δημιουργία της βιβλιογραφίας και την αποφυγή της λογοκλοπής.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C20) έχει σχεδιάσει το «Ανοιχτό εργαστήριο Πληροφοριακής Παιδείας». Επιπλέον, προσφέρει βοήθεια στους φοιτητές στην βιβλιογραφική έρευνα και στη βιβλιογραφική διαχείριση μέσω σεμιναρίων. Τέλος, παρέχει πληροφορίες για την αποτροπή της λογοκλοπής.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πειραιώς (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C21) περιλαμβάνει μια ενότητα σχετικά με την αξιολόγηση πηγών μέσω διάφορων αρχείων σε μορφή pdf. Τα αρχεία αυτά αφορούν την ποιότητα της πληροφορίας, την αξιολόγηση των πληροφοριακών πηγών, την αξιολόγηση πηγών διαδικτύου και την αξιολόγηση των βιβλίων.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ_ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_C22) διαθέτει ένα αρχείο pdf «Πληροφοριακή Παιδεία» το οποίο ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να «κατεβάσει» στον υπολογιστή του. Το αρχείο αυτό εξηγεί το τί είναι πληροφοριακή παιδεία, ενημερώνει για τα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας που προσφέρει η ΒΙΚΕΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου καθώς και για τους σκοπούς και τους στόχους της πληροφοριακής παιδείας.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Παντείου Πανεπιστημίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ_ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_C23) προσφέρει αναλυτικό πληροφοριακό υλικό για τη συγγραφή των εργασιών και οδηγίες χρήσης του λογισμικού «TURNITIN».

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πολυτεχνείου Κρήτης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ_ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_C24) παρέχει με την σειρά της πληροφοριακό υλικό για την αναζήτηση βιβλιογραφίας, τα πνευματικά δικαιώματα, τις άδειες creative commons, την αποφυγή της λογοκλοπής, τη σύνταξη της βιβλιογραφίας, προτείνει και

επεξηγεί δύο εργαλεία βιβλιογραφικών αναφορών (Zotero και EndNote) και τέλος παραπέμπει τους χρήστες στο online πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού «ΩΡΙΩΝ» του Πρώην ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου Αθηνών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_C25) προτείνει ορισμένα εργαλεία βιβλιογραφικής διαχείρισης όπως το Zotero, το Mendeley, το Citeulike, το Easybib και το PosterGenius.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ανωτάτης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_C26) διαθέτει πληροφοριακό υλικό για το λογισμικό αποφυγής λογοκλοπής «TURNITIN».

Το Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης του ΔΙΠΑΕ (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_C27) έχει δημιουργήσει το online πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού «ΩΡΙΩΝ» και την υπηρεσία πληροφοριακού γραμματισμού «ΚΑΛΛΙΣΤΩ».

Το Τμήμα Βιβλιοθήκης Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων Σπουδών του ΔΙΠΑΕ (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_C28) βοηθάει τους χρήστες της στο να εκπαιδευτούν να χρησιμοποιούν τεχνικές αναζήτησης και εργαλεία έρευνας ώστε να ικανοποιήσουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες με γρήγορο και αποτελεσματικό τρόπο.

Το παράρτημα της Μυτιλήνης της Βιβλιοθήκης και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ ΦΥΛΛΟ_ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_C32) προσφέρει υποστήριξη βιβλιογραφική έρευνας.

Πίνακας 8. Πληροφοριακή παιδεία ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

A/A	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	Δράση Πληροφοριακής Παιδείας	Διαζώσης	Εξ αποστάσεως
1	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης την Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών	«Υποστήριξη στην έρευνα», «Πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας του πρώην ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, Καλλιστώ»		✓
2	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης	Εξοικείωση με τις πληροφοριακές πηγές, Ενημέρωση σε θέματα, πληροφοριακής παιδείας και Εκμάθηση του προγράμματος Mendeley, δημιουργία Ενημέρωση πάνω σε θέματα λογοκλοπής και πνευματικών δικαιωμάτων	✓	✓

3	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών	Πληροφορίες για το λογισμικό αποφυγής λογοκλοπής «Turnitin»	✓	
4	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών	«Μαθαίνω πως», Πληροφορίες το λογισμικό αποφυγής λογοκλοπής «TURNITIN»	✓	
5	Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου	«Εργαστήρια Πληροφοριακής Παιδείας»	✓	
6	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου	Σεμινάρια χρήσης πληροφοριακών πηγών βιβλιοθήκης	✓	
7	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Ιονίου Πανεπιστημίου	«Πληροφοριακό Σύστημα (ΠΣ) Πληροφοριακής Παιδείας ILSEAB», «Πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού ΩΡΙΩΝ, «Οδηγός σύνταξης εργασιών»	✓	
8	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών	Tutorials για την εξοικείωση με τις πληροφοριακές πηγές-Εξάσκηση με παραδείγματα και ασκήσεις	✓	
9	Κεντρική Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας	Εκπαιδευτικά σεμινάρια για την εξοικείωση των χρηστών με τις πηγές πληροφόρησης, τα πληροφοριακά εργαλεία και τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης	✓	✓
10	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου του Πανεπιστημίου Κρήτης	Πληροφορίες το λογισμικό αποφυγής λογοκλοπής «TURNITIN» Παροχή βοήθειας στις βιβλιογραφικές αναζητήσεις	✓	
11	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Μακεδονίας	Σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας	✓	✓
12	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών	«Ανοιχτό εργαστήριο Πληροφοριακής Παιδείας»	✓	
13	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πειραιώς	Ενότητα για την αξιολόγηση πηγών μέσω διάφορων αρχείων σε μορφή pdf		✓
14	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου	«Πληροφοριακή Παιδεία»		✓

15	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Παντείου Πανεπιστημίου	Υλικό για την συγγραφή των εργασιών οδηγίες χρήσης του λογισμικού «TURNITIN»	✓
16	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πολυτεχνείου Κρήτης	Πληροφοριακό υλικό για την αναζήτηση βιβλιογραφίας, τα πνευματικά δικαιώματα, τις άδειες creative commons, την αποφυγή της λογοκλοπής, την σύνταξη της βιβλιογραφίας, προτείνει και επεξηγεί δύο εργαλεία βιβλιογραφικών αναφορών, Online πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού «ΩΡΙΩΝ»	✓
17	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Χαροκοπείου Πανεπιστημίου Αθηνών	Εργαλεία βιβλιογραφικής διαχείρισης	✓
18	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ανωτάτης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής	Πληροφοριακό υλικό για το λογισμικό αποφυγής λογοκλοπής «TURNITIN»	✓
19	Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης) του ΔΙΠΑΕ)	Online πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού «ΩΡΙΩΝ»	✓
20	Τμήμα Βιβλιοθήκης Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων Σπουδών του ΔΙΠΑΕ	Τεχνικές αναζήτησης Εργαλεία έρευνας	✓
21	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου- Παράρτημα Μυτιλήνης	Υποστήριξη βιβλιογραφική έρευνας	

Εργαστήρια Πληροφοριακής Παιδείας

Τα εργαστήρια ΠΠ που προσφέρει η Κεντρική Βιβλιοθήκη Ε.Μ.Π., έχουν ως στόχο να εφοδιάσουν τους φοιτητές με δεξιότητες, οι οποίες επιτρέπουν τη βέλτιστη αξιοποίηση των πηγών πληροφόρησης που η βιβλιοθήκη διαθέτει καθώς και των υπηρεσιών που τους παρέχει. Επίσης, έχουν σκοπό να στηρίξουν επικουρικά προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Ε.Μ.Π., προκειμένου να διαχειριστούν τον τεράστιο όγκο πληροφορίας που έχουν στη διάθεσή τους, ώστε να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες μίας εργασίας ατομικής ή ομαδικής στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου μαθήματος, καθώς και στην τελική διπλωματική εργασία τους.

Τα εργαστήρια ΠΠ απευθύνονται σε όλα τα μέλη της Πολυτεχνειακής κοινότητας που επιθυμούν να αποκτήσουν γνώσεις ή δεξιότητες αναφορικά με θέματα όπως αναζήτηση και αξιολόγηση πηγών πληροφόρησης, δεοντολογία-ηθική χρήση της πληροφορίας-πνευματικά δικαιώματα – λογοκλοπή, συγκέντρωση και προβολή δημοσιεύσεων, κ.λπ.

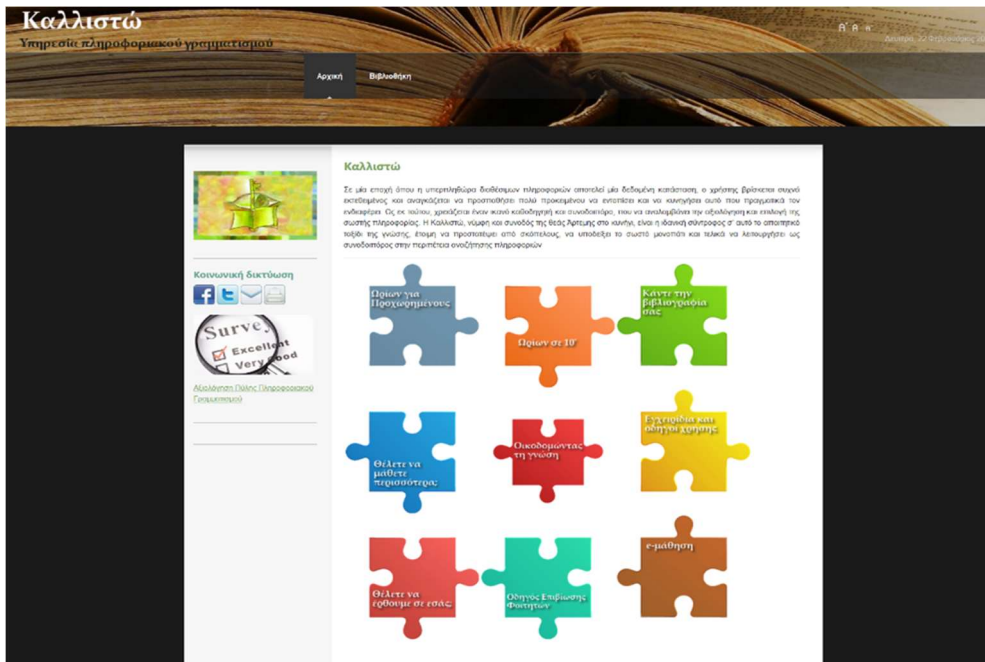
Εικόνα 9 Εργαστήρια Πληροφοριακής Παιδείας-Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ⁸

The screenshot shows the website for the 'ΩΡΙΩΝ' program. At the top, there is a logo and the text 'ΩΡΙΩΝ πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού Βιβλιοθήκη Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης'. Below this, there are navigation tabs for 'Ενότητα 1' through 'Ενότητα 5'. The main content area has a search bar and a list of topics under 'Επιλογές'. The footer contains copyright information: 'Copyright © 2009 Βιβλιοθήκη Α.Τ.Ε.Ι.Θ. | Όροι χρήσης | Τελευταία ενημέρωση: 15 Μαΐ. 2009' and logos for the Ministry of Education and the National Center for Vocational Training.

Εικόνα 10. Online Πρόγραμμα Πληροφοριακού Γραμματισμού "ΩΡΙΩΝ"- Διεθνές Πανεπιστημίο Ελλάδος- Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης)⁹

⁸ Προσπελάστηκε από http://lib.ntua.gr/?page_id=118 τον Δεκέμβριο 2020

⁹ Προσπελάστηκε από <https://www.lib.teithe.gr/> τον Δεκέμβριο 2020

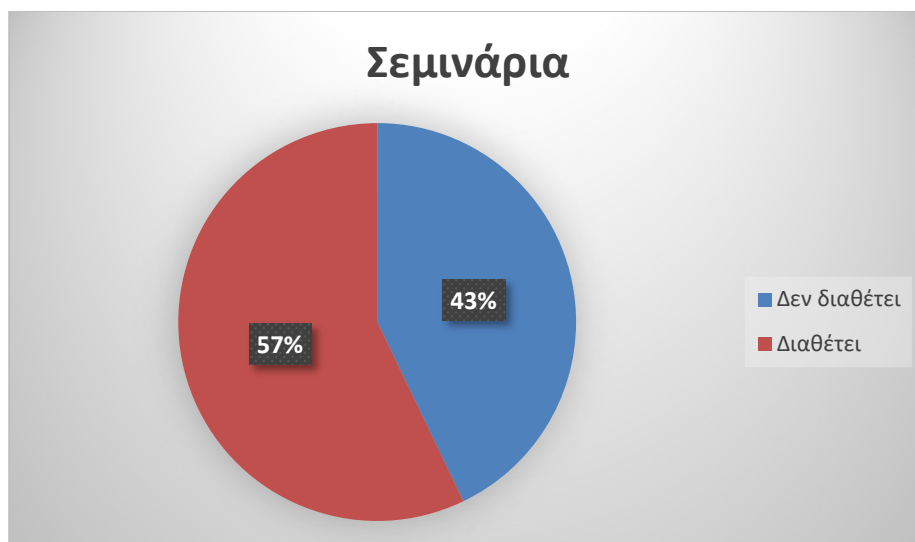

Εικόνα 11 Υπηρεσία Πληροφοριακού Γραμματισμού "Καλλιστώ" - Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος- Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης)¹⁰

4.1.1.4 Σεμινάρια

«Ως σεμινάριο ορίζεται κύκλος μαθημάτων με συγκεκριμένο αντικείμενο» (Μπαμπινιώτης, 2002). Τα σεμινάρια αποτελούν ζωτικό στοιχείο των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών λόγω του εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού ρόλου τους. Στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες τα εκπαιδευτικά σεμινάρια διακρίνονται σε επιτόπια σεμινάρια (ή αλλιώς διαζώσης σεμινάρια) αυτά που γίνονται στον χώρο της βιβλιοθήκης ή πιθανό σε κάποια άλλη αίθουσα (π.χ. αίθουσα εκδηλώσεων) σε περιπτώσεις που υπάρχει πολύ μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων και σε εξ αποστάσεως, που διεξάγονται μέσω διάφορων πλατφορμών όπως zoom, MS Teams. Ακόμη διακρίνονται σε ανοιχτά και σε κλειστά. Τα σεμινάρια αναφέρονται σε πρωτοετείς και μεταπτυχιακούς φοιτητές αλλά και σε υποψήφιους διδάκτορες και στα μέλη ΔΕΠ. Την εκπαιδευτική αυτή δράση τη συναντάμε σε 20 από τις 35 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάζουμε.

¹⁰ Προσπελάστηκε από <http://callisto.lib.teithe.gr/> τον Δεκέμβριο 2020

Γράφημα 4. Σεμινάρια ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Πίνακας 9. Κατηγορίες εκπαιδευτικών σεμιναρίων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Κατηγορίες εκπαιδευτικών σεμιναρίων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών
Χρήση βιβλιοθήκης
Εξοικείωση με τις υπηρεσίες και τις πληροφοριακές πηγές της βιβλιοθήκης
Εξοικείωση- Προσανατολισμός στον χώρο της βιβλιοθήκης
Εκμάθηση και αναζήτηση στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης (OPAC)
Τεχνικές αναζήτησης πληροφοριών
Βασικές αρχές έρευνας
Συγγραφή εργασιών
Ανίχνευση/αποφυγή λογοκλοπής και Πνευματικά δικαιώματα
Διαχείριση βιβλιογραφικών αναφορών
Εκπαίδευση στη χρήση βάσεων δεδομένων και άλλων πληροφοριακών εργαλείων
Διαδικτυακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα βιβλιοθήκης
Ψηφιακά μέσα και υπηρεσίες (π.χ. Google Tools)
Χρήση βάσεων δεδομένων και ηλεκτρονικών περιοδικών

Αξίζει να σημειωθεί η περίπτωση του Πανεπιστημίου Κρήτης (βλέπε EXCEL_AKAΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_D18). Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Κρήτης στην αρχή κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς διεξάγει σεμινάρια για τους πρωτοετείς φοιτητές τα οποία είναι υποχρεωτικά, δηλαδή οι φοιτητές θα πρέπει υποχρεωτικά να τα παρακολουθήσουν τουλάχιστον μία φορά ώστε να μπορούν να δανείζονται βιβλία αλλά και για την εγγραφή τους ως μέλη στη βιβλιοθήκη.

Εκπαιδευτικά Σεμινάρια

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης προσφέρει εκπαιδευτικά σεμινάρια προκειμένου οι χρήστες της να αξιοποιούν κατά το μέγιστο τις διαθέσιμες πηγές πληροφόρησης, έντυπες και ηλεκτρονικές.

Τα σεμινάρια απευθύνονται σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Κρήτης: προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, διδακτικό προσωπικό, ερευνητές κλπ, και υλοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, συνοδεύονται δε από έντυπο πληροφοριακό υλικό.

- Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους η Βιβλιοθήκη καλωσορίζει τους πρωτοετείς φοιτητές και τους ενημερώνει για τις συλλογές καθώς και τις διαθέσιμες υπηρεσίες της. **Η συμμετοχή (μία φορά) θεωρείται υποχρεωτική για την εγγραφή στη Βιβλιοθήκη και την ενεργοποίηση δικαιώματος δανεισμού.**
- Επίσης, η Βιβλιοθήκη πραγματοποιεί σεμινάρια Αναζήτησης Βιβλιογραφίας εξειδικευμένα ανά επιστημονική περιοχή και σε συνεννόηση με τις γραμματείες των Τμημάτων ή / και τους διδάσκοντες.
- Τέλος, προσφέρονται σεμινάρια εκπαίδευσης στην αγγλική γλώσσα για τους επισκέπτες φοιτητές σχετικά με τη Βιβλιοθήκη και τις υπηρεσίες της.

Πρόγραμμα διαδικτυακών σεμιναρίων

Τα σεμινάρια πραγματοποιούνται μέσω της εφαρμογής Microsoft **Teams**, στην οποία πρέπει να έχουν εγγραφεί οι φοιτητές ([δείτε τις οδηγίες](#)).

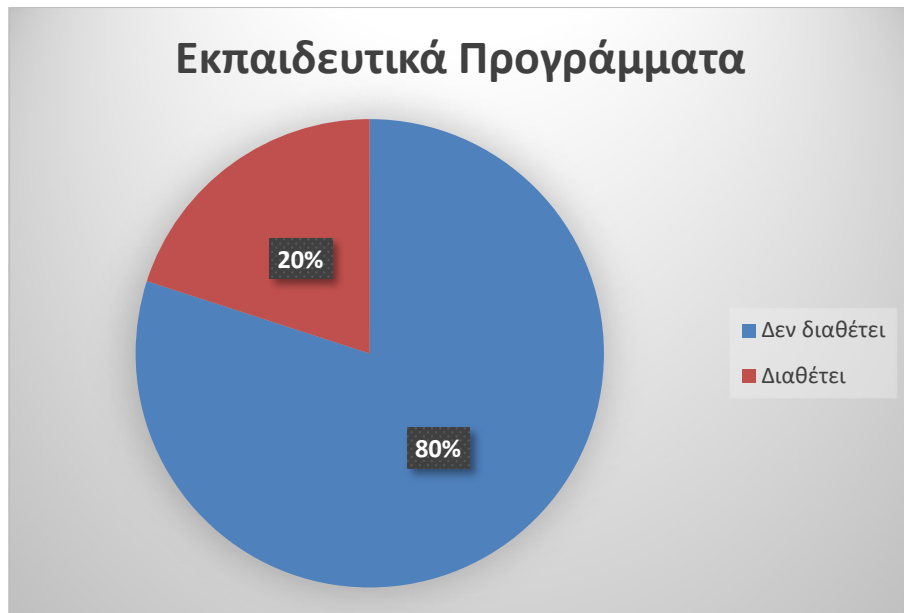
Για τη σύνδεση των φοιτητών με το σεμινάριο που θα επιλέξουν (με βάση το παρακάτω πρόγραμμα) χρειάζεται, επίσης, ο κωδικός που δίδεται ([δείτε τις οδηγίες](#)).

Εικόνα 12. Εκπαιδευτικά σεμινάρια-Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Κρήτης¹¹

4.1.1.5 Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Εκπαιδευτικά προγράμματα παρέχουν 7 από τις 35 βιβλιοθήκες που εξετάζουμε. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα μπορεί να περιλαμβάνουν ξεναγήσεις στον χώρο της βιβλιοθήκης και παρουσίαση των υπηρεσιών της στους πρωτοετείς φοιτητές. Παρατηρήθηκαν επίσης και εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολεία όπως περιηγήσεις σε μαθητές όλων των βαθμίδων. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες δηλαδή σχεδιάζουν εκπαιδευτικά προγράμματα ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν με τις βιβλιοθήκες και τις υπηρεσίες τους. Συμμετέχουν επίσης σε ελληνικά αλλά και ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα όπως το «Erasmus+ ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης». Τελευταίο, αλλά εξίσου σημαντικό είναι η ενεργή συμμετοχή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σε περιβαλλοντικές δράσεις με τις οποίες επιδιώκουν την ανάπτυξη και προώθηση της περιβαλλοντικής συνείδησης.

¹¹ Προσπελάστηκε από <https://www.lib.uoc.gr/info/absrv/infr/bsem/> τον Δεκέμβριο 2020

Γράφημα 5. Εκπαιδευτικά προγράμματα ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Προγράμματα & συνεργασίες

Η Βιβλιοθήκη συμμετέχει σε αρκετά έργα ευρωπαϊκού ή ελληνικού χαρακτήρα τα οποία είτε αφορούν τη συνολική της δραστηριότητα είτε κάποια επιμέρους υπηρεσία της.

ERASMUS+ Ανάπτυξη Ικανοτήτων στον τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, για την περίοδο 2014-2020. Στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας καθώς και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας, σε όλους τους τομείς της Δια Βίου Μάθησης (Ανώτατη Εκπαίδευση, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχολική Εκπαίδευση, δραστηριότητες νεολαίας, κτλ).

Εικόνα 13. Πρόγραμμα Erasmus + Ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης-Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Κρήτης¹²

¹² Προσπελάστηκε από <https://www.lib.uoc.gr/info/projects/index.tkl?styl=> Δεκέμβριο 2020

Περιβαλλοντικές δράσεις

Η Βιβλιοθήκη έχει ενεργή συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δράσεις του Πανεπιστημίου και προωθεί με κάθε δυνατό τρόπο την περιβαλλοντική συνείδηση.

Κάδοι ανακύκλωσης

Στο κτίριο της ΒΚΠ διατίθενται για το κοινό κάδοι ανακύκλωσης για διάφορα υλικά, όπως χαρτί, μπαταρίες και δοχεία μελανιού/γραφίτη.

Ανακύκλωση ηλεκτρικών συσκευών

Παράλληλα, η ΒΚΠ συμμετέχει ενεργά στην ανακύκλωση ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών στο Πανεπιστήμιο Πατρών συντονίζοντας την αποκομιδή αυτών των ειδών.

Σύστημα προβολής ενεργειακών καταναλώσεων

Στο κτίριο της ΒΚΠ έχει εγκατασταθεί σύστημα προβολής των ενεργειακών καταναλώσεων σε πραγματικό χρόνο. Τα κτίρια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παγκοσμίως αποτελούν έναν μεγάλο ενεργειακό καταναλωτή. Σε ένα τυπικό κτίριο πανεπιστημίου, ο φωτισμός αντιπροσωπεύει το 31% και η θέρμανση χώρου αντιπροσωπεύει το 28% της συνολικής χρήσης ενέργειας, καθιστώντας τα συστήματα αυτά τους καλύτερους στόχους εξοικονόμησης ενέργειας. Το Πανεπιστήμιο Πατρών καταλαμβάνει έκταση 4,2 km² στην περιοχή του Ρίου Πατρών. Περιλαμβάνει στεγασμένες εκτάσεις (κτίρια) συνολικού εμβαδού περίπου 256.000 τμ. Η συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας του ανέρχεται σε πάνω από 12 MWh το χρόνο, ανάγοντας το Ίδρυμα σε ένα από τους μεγαλύτερους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας στην Δυτική Ελλάδα. Η μέτρηση σε πραγματικό χρόνο και η ανάλυση των δεδομένων των βασικών μονάδων δίνουν σημαντικά αποτελέσματα σχετικά με την ενεργειακή κατανάλωση και τους τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας.

NEA

Βραβείο Βιβλίου "Trends in Classics" από τον De Gruyter
 Ελεύθερη πρόσβαση σε άρθρα και κεφάλαια βιβλίων του Springer Nature
 My Research Assistant της Clarivate
 Έναρξη υπηρεσίας ηχητικών ενημερωτικών δελτίων
 Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιοδικά του De Gruyter

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΕ ΚΑΙΡΟ COVID-19

 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ COVID-19

 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ COVID-19

ΩΡΑΡΙΟ COVID

Η εξυπηρέτηση κοινού έχει ανασταλεί έως και την 1η Μαρτίου 2021.

Εικόνα 14 Περιβαλλοντικές δράσεις της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών¹³

4.1.1.6 Ηλεκτρονικά μαθήματα

Τα ηλεκτρονικά μαθήματα συναντώνται επίσης στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Αν και υπάρχουν σε μικρό ποσοστό, 7 από τις 35 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν, τα ηλεκτρονικά μαθήματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ακαδημαϊκή πορεία των φοιτητών.

¹³ Προσπελάστηκε από <https://library.upatras.gr/activities/environmental> Δεκέμβριο 2020

Γράφημα 6. Ηλεκτρονικά μαθήματα ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_F3) διαθέτει την υπηρεσία «Υποστήριξη ηλεκτρονικών μαθημάτων» που στοχεύει στην εκπαίδευση φοιτητών και διδασκόντων στα ηλεκτρονικά μαθήματα όλων των τμημάτων του πανεπιστημίου. Απαντά σε απορίες των χρηστών, δημιουργεί οδηγούς χρήσης και μπορεί να οργανώσει σεμινάρια για την διευκόλυνση στη χρήση της συγκεκριμένης πλατφόρμας.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_F16) υποστηρίζει και διαχειρίζεται την «Πλατφόρμα ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας» (Open e-class). Παράλληλα προσφέρει διάφορα εγχειρίδια χρήσης για την πλατφόρμα για φοιτητές και διδάσκοντες.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_F19) έχει αναπτύξει την «Τηλεμάθεια». Πρόκειται για ένα πρόγραμμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης που υποστηρίζει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της βιβλιοθήκης και του μαθήματος των Αγγλικών του τμήματος μουσικής επιστήμης και τέχνης. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει ολιγόλεπτο βίντεο στο youtube στο κανάλι της ΒΚΠ του ΠΑΜΑΚ με μια μικρή παρουσίαση της «Τηλεμάθειας» και τα βήματα σύνδεσης σε αυτό το περιβάλλον.

<https://www.youtube.com/watch?v=dqJgFPQVrnA>

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Πατρών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ_2_F20) προτείνει στους διδάσκοντες του

ιδρύματος εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη των εξ αποστάσεως μαθημάτων. Επιπλέον, τους προτείνει δύο διαδικτυακά εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν την εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Παντείου Πανεπιστημίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_F23) παρέχει πληροφοριακό υλικό για την πλατφόρμα του e-class του ιδρύματος. Είναι ακόμη υπεύθυνη για την εκπαίδευση των χρηστών στη σωστή χρήση της πλατφόρμας, για τη λειτουργία και την οργάνωση των δεδομένων σε αυτή.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πολυτεχνείου Κρήτης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_F24) όπως και η ΒΚΠ του Πανεπιστημίου Πατρών, προτείνει ποικίλες ηλεκτρονικές επιστημονικές πηγές για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου των εξ αποστάσεως μαθημάτων.

Τέλος, το Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης) του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_F27) παρέχει την «Υπηρεσία ηλεκτρονικών μαθημάτων». Είναι υπεύθυνη για την εκπαίδευση των χρηστών στα ηλεκτρονικά μαθήματα. Η «Υπηρεσία ηλεκτρονικών μαθημάτων» βοηθάει τους διδάσκοντες του ιδρύματος στην σχεδίαση ηλεκτρονικών μαθημάτων, τους προσφέρει εκπαιδευτικό υλικό και τους βοηθάει στην εξοικείωση με τα εκπαιδευτικά εργαλεία. Φυσικά βοηθάει τους φοιτητές στη σύνδεση τους στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης ηλεκτρονικών μαθημάτων (Moodle).

Πίνακας 10. Ηλεκτρονικά μαθήματα ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

A/A	Βιβλιοθήκη	Ηλεκτρονικά Μαθήματα
1	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης	«Υποστήριξη ηλεκτρονικών μαθημάτων»
2	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	«Πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας» (Open e-class)
3	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας	«Τηλεμάθεια»
4	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Πατρών	Εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη των εξ αποστάσεως μαθημάτων. Δύο διαδικτυακά εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν την εξ αποστάσεως διδασκαλία

5	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Παντείου Πανεπιστημίου	Πληροφοριακό υλικό για την πλατφόρμα του e-class του ιδρύματος
6	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Κρήτης	Ηλεκτρονικές επιστημονικές πηγές για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου των εξ αποστάσεως μαθημάτων
7	Βιβλιοθήκης και Κέντρο Πληροφόρησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος- Τμήμα Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης (Πρώην Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης)	«Υπηρεσία ηλεκτρονικών μαθημάτων»

Ηλεκτρονικά μαθήματα

Η Βιβλιοθήκη ΑΠΘ προσφέρει στην ακαδημαϊκή κοινότητα ΑΠΘ από το 2003 τη δυνατότητα ανάπτυξης ηλεκτρονικών μαθημάτων. Το 2014 αποφασίστηκε η μετάβαση στο ελεύθερο λογισμικό Moodle σε συνεργασία με το [Κέντρο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ΑΠΘ](#).

Το περιβάλλον για την ανάπτυξη ηλεκτρονικών μαθημάτων βρίσκεται στη διεύθυνση elearning.auth.gr.

Η υπηρεσία υποστήριξης ηλεκτρονικών μαθημάτων είναι υπεύθυνη για την εξυπηρέτηση και την εκπαίδευση των χρηστών, τόσο των μελών ΔΕΠ όσο και των φοιτητών και των φοιτητριών, στη χρήση του elearning.auth.gr. Αποτελεί το κεντρικό σημείο παροχής βοήθειας, κατάθεσης αιτημάτων και ερωτήσεων. Για το σκοπό αυτό :

- απαντά καθημερινά σε ερωτήσεις και αιτήματα χρηστών/τριών τηλεφωνικά και μέσω e-mail,
- δημιουργεί οδηγούς χρήσης,
- διοργανώνει σεμινάρια χρήσης του elearning.auth.gr.

Περισσότερες πληροφορίες για ...

- [Διδάσκοντες](#)
- [Φοιτητές](#)

Επικοινωνία:

Γραφείο υποστήριξης ηλεκτρονικών μαθημάτων και υπηρεσιών εκπαίδευσης

Τηλέφωνο: 2310 997272, 995381
Email: elearning@auth.gr
Σχετικοί οδηγοί:
 Οδηγίες για Ηλεκτρονικά Μαθήματα

Εικόνα 15. Υπηρεσία “Υποστήριξη ηλεκτρονικών μαθημάτων” – Βιβλιοθήκη ΑΠΘ¹⁴

¹⁴ Προσπελάστηκε <https://www.lib.auth.gr/el/> τον Δεκέμβριο 2020

Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης | Βοήθεια | Επικοινωνία | English edition
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας | Γρήγορη μετάβαση σε:

Αρχική σελίδα > Υπηρεσίες > Υποστήριξη μαθημάτων > ΚΥΕΕ | Login ▶

| Πληροφορίες για τη Βιβλιοθήκη | Υπηρεσίες | Αναζήτηση σε Πληροφοριακές Πηγές | Intranet Βιβλιοθήκης |

Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Open eClass

Η Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει εγκαταστήσει και διαχειρίζεται την **πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης Open eClass** από τον Ιούνιο του 2004.

Η πλατφόρμα Open eClass αποτελεί ένα **ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων** που αναπτύσσεται με χρήση λογισμικού ανοικτού κώδικα και υποστηρίζεται κεντρικά από την Ομάδα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του **Ακαδημαϊκού Διοικητικού Οργανισμού GUNet**.

Εισαγωγή στο νέο σύστημα Open eClass ▶▶

Ελληνικό περιβάλλον αλληλεπίδρασης (interface)

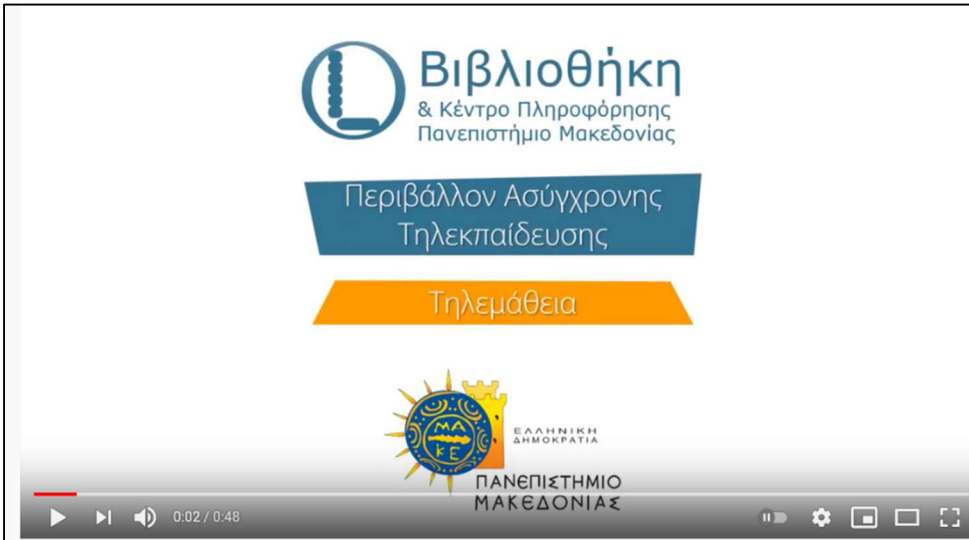
Βασικός της στόχος είναι η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσα από την ηλεκτρονική οργάνωση, αποθήκευση και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή άμεσα προσβάσιμη από το Διαδίκτυο (Internet), ενώ η εισαγωγή της ασύγχρονης τηλεκαίδευσης προσφέρει νέες δυνατότητες παρέχοντας ένα μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης εκπαιδευτή-εκπαιδευόμενου. Η **ευθύνη** για το περιεχόμενο των ηλεκτρονικών μαθημάτων που φιλοξενούνται στο Open eClass ανήκει αποκλειστικά στους συγγραφείς τους. Για οποιαδήποτε παρατήρηση, χρήση ή αναδημοσίευση του παραπάνω περιεχομένου, παρακαλούμε δείτε τους σχετικούς [όρους χρήσης](#) ή/και επικοινωνήστε με τους υπεύθυνους των αντίστοιχων μαθημάτων.

- **Επικοινωνία:** Για ερωτήσεις, σχόλια και παρατηρήσεις σχετικά με την πλατφόρμα Open eClass του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, παρακαλούμε αποστείλετε e-mail στη διεύθυνση: eclasshelp@uth.gr, τηλ.: 24210 06324 (εσ. 6324), 24210 06329 (εσ. 6329)
- **Εγχειρίδια εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων:** <https://eclass.uth.gr/info/manual.php>
- **Οδηγοί ανάπτυξης ανοικτών μαθημάτων:** <http://eclass.gunet.gr/courses/OCGU100/> και <http://eclass.gunet.gr/courses/OCGU105/>
- **Οδηγίες διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων υλικού μαθημάτων:** <http://eclass.gunet.gr/courses/OCGU104/>
- **Οδηγίες ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού προσβάσιμου από άτομα με αναπηρία:** <http://eclass.gunet.gr/courses/OCGU103/>
- **Λοιπά εγχειρίδια χρήσης διαχείρισης μαθημάτων πλατφόρμας:** <http://ocw-project.uth.gr/ekpaideytiko-yliko/manuals.html>
- **Εκπαιδευτικό υλικό ανάπτυξης μαθημάτων πλατφόρμας:** <http://ocw-project.uth.gr/ekpaideytiko-yliko.html>

Διασύνδεση eClass με Turnitin

Το Δεκέμβριο του 2019 ενεργοποιήθηκε η **διασύνδεση του eClass με τη διαδικτυακή υπηρεσία πρόληψης λογοκλοπής Turnitin**. Πλέον μέσω του υποσυστήματος Εργασίες του νέου eClass (<https://eclass.uth.gr>) θα μπορούν να υποβάλλονται κάθε είδους εργασίες από τους ίδιους τους φοιτητές και αυτόματα θα γίνεται ο σχετικός έλεγχος από το Turnitin τα αποτελέσματα του οποίου θα είναι προσβάσιμα μέσω του συστήματος eClass (υπό την προϋπόθεση ότι ο εκπαιδευτής θα έχει χρησιμοποιήσει το υποσύστημα Εργασίες του eClass. Δείτε περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα <http://www.lib.uth.gr/LWS/el/is/preventplagiarism.asp> και κατεβάστε το σχετικό οδηγό χρήσης από εδώ: http://www.lib.uth.gr/LWS/el/el_files/LibUth_eClass_Turnitin_Guide.pdf

Εικόνα 16. «Πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας» (open e-class)¹⁵

Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης
 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Περιβάλλον Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης

Τηλεμάθεια

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τηλεμάθεια ΒΚΠ Πανεπιστημίου Μακεδονίας

76 προβολές · 10 Οκτ 2019

0 0 ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ

ramaklib 289 εγγεγραμμένοι **ΕΓΓΡΑΦΗ**

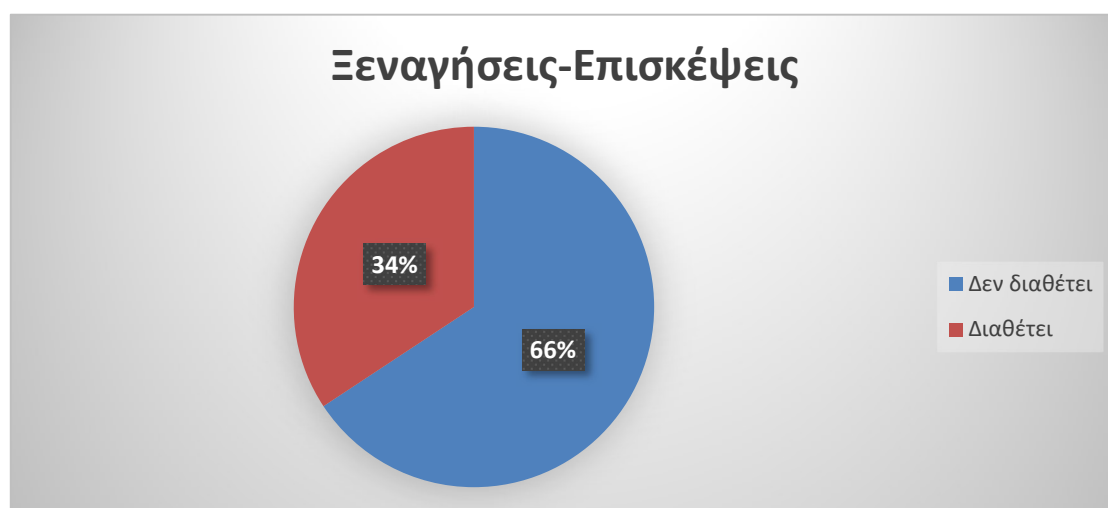
Εικόνα 17. Περιβάλλον ασύγχρονης τηλεκαίδευσης "Τηλεμάθεια" - Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστήμιο Μακεδονίας¹⁶

¹⁵ Προσπελάστηκε από <http://www.lib.uth.gr/LWS/el/is/eclass.asp> τον Δεκέμβριο 2020

¹⁶ Προσπελάστηκε από <https://www.youtube.com/watch?v=dqjgFPQVrNA> τον Δεκέμβριο 2020

4.1.1.7 Ξεναγήσεις- Επισκέψεις

Οι ξεναγήσεις-επισκέψεις είναι μια συχνή εκπαιδευτική δράση των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Απευθύνονται στους φοιτητές των πανεπιστημίων, ειδικότερα στους πρωτοετείς φοιτητές ώστε να μάθουν τους χώρους και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης αλλά και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές. Ακόμη ομάδες φοιτητών που επιθυμούν ξενάγηση στη βιβλιοθήκη μπορούν να ζητήσουν να οργανωθεί ξενάγηση για εκείνους. Επισκέψεις και περιηγήσεις γίνονται σε μαθητές και καθηγητές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης ώστε τα παιδιά να εξοικειωθούν με τις υπηρεσίες και το υλικό της βιβλιοθήκης. Τέλος, απευθύνονται σε επισκέπτες του προγράμματος Erasmus και επισκέπτες από άλλες ελληνικές βιβλιοθήκες. Αυτή την εκπαιδευτική δράση διαθέτουν 12 από τις 35 ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν.

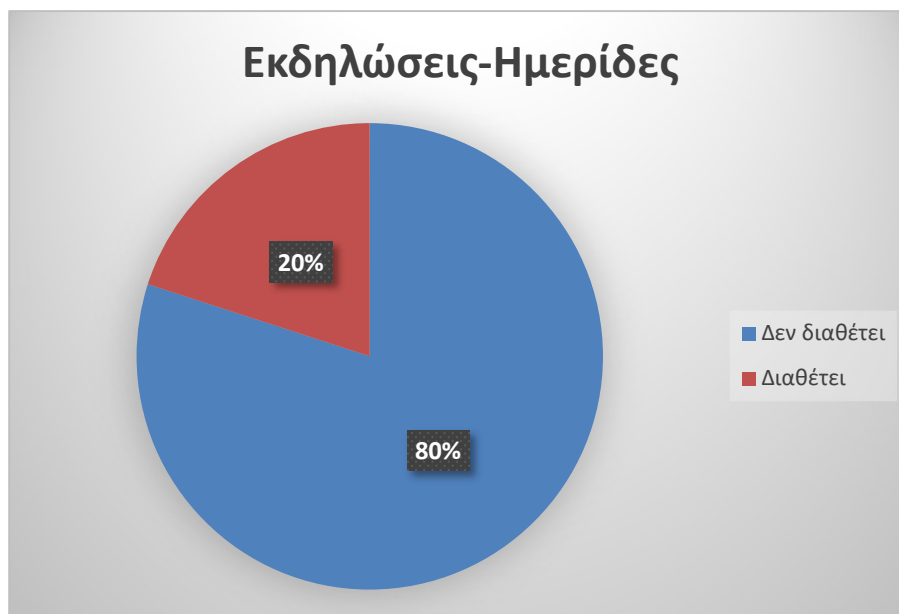
Γράφημα 7. Ξεναγήσεις και επισκέψεις ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Πίνακας 11. Ξεναγήσεις-επισκέψεις ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Ξεναγήσεις-Επισκέψεις
Ξεναγήσεις στους χώρους και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης
Ξεναγήσεις και περιηγήσεις σε μαθητές όλων των βαθμίδων ώστε να εξοικειωθούν με τον χώρο και το υλικό της βιβλιοθήκης
Παρουσιάσεις και ξεναγήσεις εντός των μαθημάτων
Ξεναγήσεις σε κάθε αρχή του ακαδημαϊκού έτους κατόπιν συνεννόησης με τα τμήματα. Συνοπτική παρουσίαση υπηρεσιών και εργαλείων της βιβλιοθήκης, ενημέρωση των χρηστών για τον τρόπο λειτουργίας της, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

4.1.1.8 Εκδηλώσεις- Ημερίδες

Ως εκδήλωση ορίζεται «κάθε οργανωμένη δραστηριότητα σχετικά με κάποιο θέμα» ενώ ως ημερίδα «μια εκδήλωση που εκτείνεται χρονικά στο διάστημα μίας ημέρας» (Μπαμπινιώτης, 2002). Οι εκδηλώσεις και οι ημερίδες έχουν όχι μόνο εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό χαρακτήρα αλλά και ψυχαγωγικό. Αυτή η εκπαιδευτική δράση συναντάται σε 7 από τις 35 ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν.

Γράφημα 8. Εκδηλώσεις και ημερίδες ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Αναφορικά με την θεματολογία τους, στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διεξάγονται :

- Πολιτιστικές εκδηλώσεις
- Επιστημονικές εκδηλώσεις
- Οργάνωση εκθέσεων βιβλίου σε επίκαιρα ή εορταστικά θέματα
- Διαγωνισμοί (π.χ. διαγωνισμός μικροαφηγήματος που είχε διεξαχθεί στην Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών)
- Διάφορα συνέδρια

Αναφορικά με τις ημερίδες, διεξάγονται ημερίδες ενημέρωσης και πληροφόρησης προς την ακαδημαϊκή κοινότητα και την ευρύτερη κοινότητα για δράσεις που αναλαμβάνει και πραγματοποιεί.

4.1.1.9 Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα

«Το ερευνητικό πρόγραμμα συνίσταται σε ένα επαγγελματικό δίκτυο επιστημόνων οι οποίοι διεξάγουν βασική έρευνα» (Worrall & Currie, 1980). Η συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα εντοπίζεται μόνο σε μία ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, στην Βιβλιοθήκη και Κέντρο

Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_I12).

Γράφημα 9. Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα

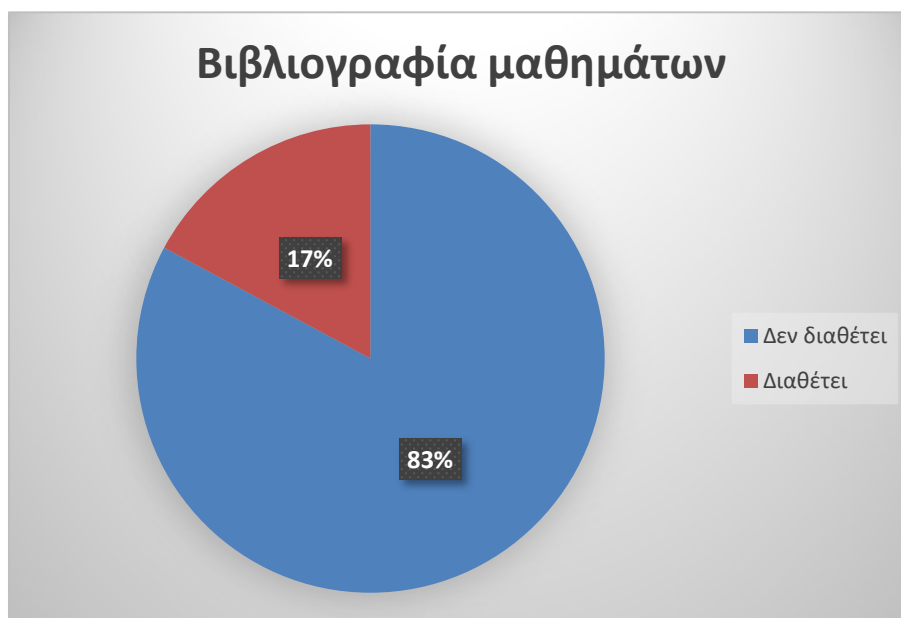
Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο παρελθόν είχε συμμετάσχει ενεργά σε πληθώρα ερευνητικών προγραμμάτων καθώς στόχος της είναι η υποστήριξη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα έπαιξε πρωταρχικό ρόλο στην πραγματοποίηση της «Εικονικής Βιβλιοθήκης του Αρχιτελάγου» μέσω του προγράμματος «Κιβωτός του Αιγαίου» που χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας και υλοποιήθηκε με ευθύνη της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Επιπλέον, έχει συμμετάσχει στα προγράμματα «Βιβλιοθήκη χωρίς τείχη» και «EQLIPSE» μιας και η συγκεκριμένη ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη στοχεύει στην ενεργή δράση της στην επιστημονική και εφαρμοσμένη έρευνα αναφορικά με την βελτίωση της βιβλιοθήκης όσον αφορά την πραγματοποίηση των στόχων της.

Τέλος, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου έχει συμμετάσχει στα ερευνητικά προγράμματα «Πρόγραμμα Δολίχη» και το «Ειδικό Πρόγραμμα Αναβάθμισης».

4.1.1.10 Βιβλιογραφία μαθημάτων

Η Βιβλιογραφία μαθημάτων έχει ως πρωταρχικό στόχο την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου των πανεπιστημίων. Βιβλιογραφία μαθημάτων διαθέτουν 6 από τις 35 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάζουμε.

Γράφημα 10. Βιβλιογραφία μαθημάτων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Όσον αφορά τη μορφή της βιβλιογραφίας των μαθημάτων, υπάρχει η κλειστή βιβλιογραφία μαθημάτων δηλαδή βασική ή συμπληρωματική βιβλιογραφία για τα μαθήματα και μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι 5 τεκμήρια.

Συναντάται επίσης η θεματική βιβλιογραφία που συντάσσεται από τα μέλη ΔΕΠ. Αναζήτηση βιβλιογραφίας των μαθημάτων μπορεί να γίνει εύκολα μέσω του ηλεκτρονικού καταλόγου (OPAC) της βιβλιοθήκης.

Αξίζει να αναφερθεί η περίπτωση της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πειραιά (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_21) που διαθέτει το e-Φοίβη (εξειδικευμένη βιβλιογραφία). Πρόκειται για θεματικές πηγές πληροφόρησης ανοιχτής πρόσβασης σε εξειδικευμένα θέματα σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς όπως την Ναυτιλία, την Τραπεζική και την Βιομηχανική.

Τέλος, υπάρχουν οι διδακτικές σημειώσεις των διδασκόντων που διατίθενται στην βιβλιοθήκη σε ξεχωριστή συλλογή.

4.1.1.11 Εκπαίδευση προσωπικού

Η εκπαίδευση του προσωπικού είναι μια εκπαιδευτικά δράση των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που αφορά το ανθρώπινο δυναμικό τους. Πρόκειται δηλαδή για τη διαρκή εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού της βιβλιοθήκης και αποτελεί απαραίτητη διαδικασία στον κλάδο της βιβλιοθηκονομίας. Την εκπαίδευση του προσωπικού την διαθέτουν 3 από τις 36 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν.

Γράφημα 11. Εκπαίδευση προσωπικού ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Η εκπαίδευση προσωπικού γίνεται και μέσω εβδομάδων επιμόρφωσης Erasmus του προσωπικού. Συγκεκριμένα το 2017 η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης διοργάνωσε για πρώτη φορά σε συνεργασία με το Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων μία εβδομάδα ERASMUS (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_K3). Αξίζει να σημειωθεί ότι παλαιότερα η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είχε εφαρμόσει προγράμματα εκπαίδευσης προσωπικού που συμπεριλάμβαναν σεμινάρια διαφόρων θεμάτων. Τα προγράμματα αυτά διήρκεσαν από τον Φεβρουάριο του 1997 μέχρι την Άνοιξη του 2000, περίπου δηλαδή τρία χρόνια. Τέλος, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών παλαιότερα είχε εφαρμόσει πρόγραμμα συνεχούς εκπαίδευσης και ενημέρωσης του προσωπικού (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 2_K20). Το πρόγραμμα αυτό στόχευε στη δημιουργία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τους βιβλιοθηκονόμους σχετικά με ποίκιλα θέματα (π.χ. εκπαίδευση στη χρήση νέων λογισμικών προγραμμάτων).

4.1.2 Εκπαιδευτικές δράσεις σχολικών βιβλιοθηκών

Αναφορικά με την έρευνα για τις εκπαιδευτικές δράσεις των ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών, επιλέχθηκαν να εξεταστούν σχολικές βιβλιοθήκες ιδιωτικών και δημοσίων σχολείων. Εξετάστηκαν συνολικά 37 ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες, (16 ιδιωτικών σχολείων και 21 δημοσίων σχολείων), με έρευνα στους διαδικτυακούς τόπους τους αλλά και μελέτη σχετικών πηγών πληροφόρησης. Εντοπίστηκαν συνολικά 10 εκπαιδευτικές δράσεις.

Πίνακας 12. Ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες

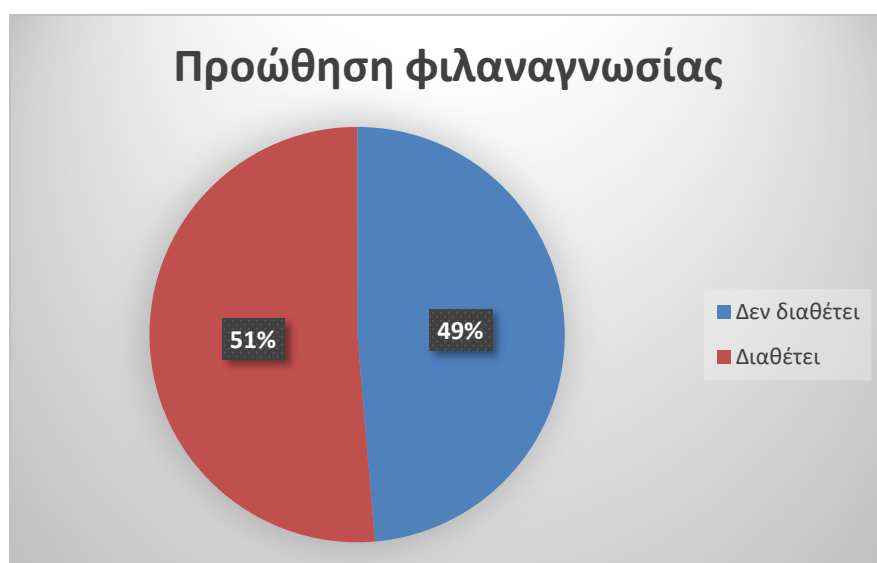
Ελληνικές Σχολικές Βιβλιοθήκες	
1	Βιβλιοθήκη Κολλεγίου Αθηνών - Κολλεγίου Ψυχικού
2	Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κολλεγίου Αθηνών
3	Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κολλεγίου Ψυχικού
4	Βιβλιοθήκη Νηπιαγωγείου «Ιωάννης Μ. Καρράς»
5	Βιβλιοθήκη Αρσακείων Σχολείων Ψυχικού
6	Βιβλιοθήκη Τοσιτσειών-Αρσακείων Σχολείων Εκάλης
7	Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων Κωστέας-Γείτονας
8	Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων "Δούκας"
9	Σχολική Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων ο "ΠΛΑΤΩΝ"
10	Ελληνογαλλική Σχολή "Jeanne D' Arc"- Βιβλιοθήκη Δημοτικού
11	Ελληνογαλλική Σχολή "Jeanne D' Arc"- Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Λυκείου
12	Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Σχολείων Θεσσαλονίκης
13	Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Σχολείων Πάτρας
14	Βιβλιοθήκη Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης "Δημήτρης & Αλίκη Περρωτή"
15	Βιβλιοθήκη "Ελευθεριάδης" του Κολλεγίου Ανατόλια
16	Βιβλιοθήκη "Bissell" του Κολλεγίου Ανατόλια
17	Σχολική Βιβλιοθήκη 14ου ΓΕΛ Περιστερίου
18	Σχολική Βιβλιοθήκη Πειραματικού Λυκείου Ιλίου
19	Σχολική βιβλιοθήκη 3ου Γυμνασίου Λαγκαδά - Λυκειακές Τάξεις
20	Σχολική Βιβλιοθήκη 1ου ΓΕΛ Βύρωνα
21	Σχολική Βιβλιοθήκη 3ου ΓΕΛ Καλλιθέας
22	Σχολική Βιβλιοθήκη ΓΕΛ Ματαράγκα
23	Σχολική Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Λεπενούς
24	Σχολική Βιβλιοθήκη 7ου Δημοτικού Σχολείου Χαλκίδας
25	Σχολική Βιβλιοθήκη ΓΕΛ Κάτω Αχαΐας
26	Σχολική βιβλιοθήκη Καλαβρύτων "Ευσέβιος Κηπουργός"
27	Σχολική Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Θουρίας
28	Σχολική Βιβλιοθήκη 2ου Γυμνασίου Μαλακοπής Θεσσαλονίκης

29	Σχολική Βιβλιοθήκη 6ου ΓΕΛ Καβάλας
30	Σχολική Βιβλιοθήκη ΓΕΛ Καρπερού Γρεβενών
31	Σχολική Βιβλιοθήκη πρότυπου ΓΕΛ Ιωνίδειους Σχολής Πειραιά
32	Σχολική Βιβλιοθήκη Ζανείου Πρότυπου Γυμνασίου Πειραιά
33	Βιβλιοθήκη Ραλλείων Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων Πειραιά "Μαρίνη-Αξαρλιάν"
34	Σχολική Βιβλιοθήκη 10ου ΓΕΛ Ηρακλείου Κρήτης
35	Σχολική Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Επισκοπής Ηρακλείου Κρήτης
36	Σχολική Βιβλιοθήκη 9ου Γυμνασίου Περιστερίου
37	Σχολική Βιβλιοθήκη 1ου ΓΕΛ Περάματος

4.1.2.1 Φιλαναγνωσία

Η πρώτη εκπαιδευτική δράση που συναντάμε στις ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες που εξετάζουμε είναι η φιλαναγνωσία. Η εκπαιδευτική αυτή δράση παρατηρείται σε ένα αρκετά μεγάλο αριθμό σχολικών βιβλιοθηκών, συγκεκριμένα σε 19 από τις 37 που μελετάμε.

Η φιλαναγνωσία στοχεύει στο να εξοικειωθούν τα παιδιά με το βιβλίο και την ανάγνωση του και να αγαπήσουν το βιβλίο. Μέσω της φιλαναγνωσίας τα παιδιά αναπτύσσουν την κριτική τους σκέψη, τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους, καλλιεργούν την αισθητική παιδεία τους καθώς και την γλωσσική τους έκφραση. Επιπλέον, μέσω της ανάγνωσης διαμορφώνεται η προσωπικότητα των παιδιών. Για αυτό τον λόγο τα σχολεία, μέσω των σχολικών βιβλιοθηκών, θα πρέπει να προωθούν στους μαθητές με κάθε δυνατό τρόπο την φιλαναγνωσία.

Γράφημα 12. Φιλαναγνωσία στις σχολικές βιβλιοθήκες

Η δράση αυτή συναντάται με ποικίλες μορφές στις σχολικές βιβλιοθήκες. Στις περισσότερες σχολικές βιβλιοθήκες λειτουργούν «λέσχες φιλιαναγνωσίας» στις οποίες τα παιδιά διαβάζουν βιβλία ανάλογα με την ηλικία τους και συμμετέχουν σε εκδηλώσεις βιβλίου. Σε κάποιες από αυτές μάλιστα, στο τέλος της χρονιάς οργανώνονται διαγωνισμοί βιβλίου όπου τα παιδιά βραβεύονται. Επιπλέον υπάρχει σε πολλές σχολικές βιβλιοθήκες «Ώρα βιβλιοθήκης». Στην «Ώρα βιβλιοθήκης» παιδιά του νηπιαγωγείου αλλά και μαθητές του δημοτικού (μέχρι την Δ' τάξη) παρακολουθούν αναγνώσεις παραμυθιών και διηγημάτων, διαβάζουν βιβλία και συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες της τάξης τους.

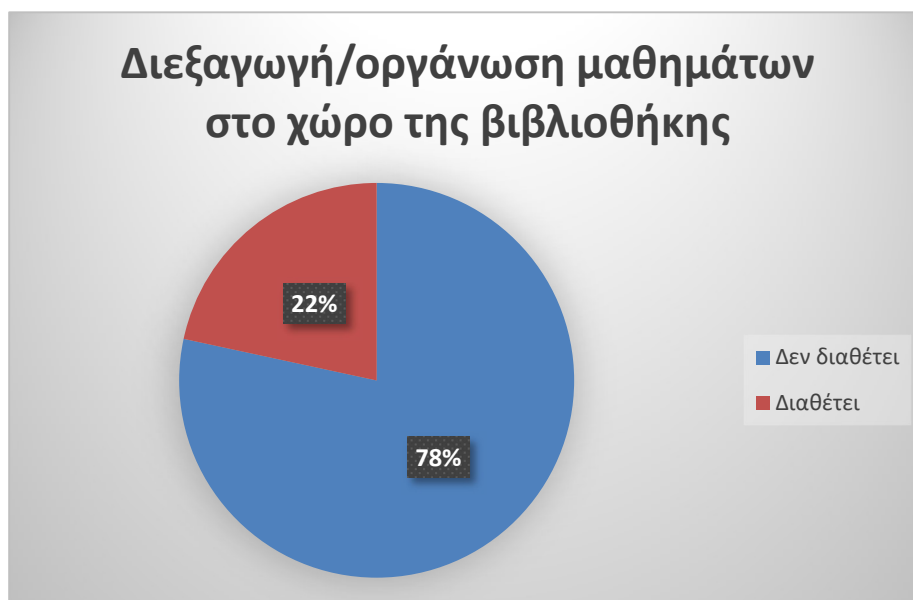
Στην βιβλιοθήκη του Νηπιαγωγείου του Κολλεγίου Αθηνών-Ψυχικού (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_A5), οργανώνεται η δράση «βιβλιοπαιχνίδια», στην οποία συνδυάζεται το βιβλίο με το παιχνίδι. Ενεργό ρόλο σε αυτήν έχουν και οι γονείς των παιδιών. Κατά τη διάρκεια της, η βιβλιοθηκονόμος αφηγείται παραμύθια στα παιδιά και εκείνα κρατούν ημερολόγιο που έχουν φτιάξει τα ίδια και στα οποία εμπεριέχονται βιβλία που θα διαβάσουν στο χώρο της βιβλιοθήκης αλλά και θα δανειστούν για το σπίτι τους. Τέλος, προτείνουν βιβλία στους μαθητές ανάλογα με την ηλικία τους για την περίοδο των Χριστουγέννων και του καλοκαιριού.

Πίνακας 13. Δράσεις φιλαναγνωσίας ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών

A/A	Βιβλιοθήκη	Δράση Φιλαναγνωσίας
1	Βιβλιοθήκη Κολλεγίου Αθηνών - Κολλεγίου Ψυχικού	Προγράμματα φιλαναγνωσίας
2	Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κολλεγίου Αθηνών	«Ώρα της Βιβλιοθήκης»
3	Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κολλεγίου Ψυχικού	«Ώρα βιβλιοθήκης» Βιβλιοπροτάσεις
4	Βιβλιοθήκη Νηπιαγωγείου «Ιωάννης Μ. Καρράς»	Ειδική δράση «Βιβλιοπαιχνίδια»
5	Βιβλιοθήκη Αρσακείων Σχολείων Ψυχικού	Ειδικά προγράμματα ενίσχυσης της φιλαναγνωσίας Ώρα παραμυθιού – Θεατρικό παιχνίδι
6	Βιβλιοθήκη Τσοιτσειών - Αρσακείων Σχολείων Εκάλης	Λέσχες ανάγνωσης
7	Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων Κωστέας-Γείτονας	«Ώρα βιβλιοθήκης» «Λέσχη βιβλιοφάγων»
8	Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων "Δούκας"	Εκδηλώσεις φιλαναγνωσίας
9	Σχολική Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων ο "ΠΛΑΤΩΝ"	Προτάσεις βιβλίων ανά ηλικία
10	Ελληνογαλλική Σχολή "Jeanne D' Arc"- Βιβλιοθήκη Δημοτικού	Πρωώθηση φιλαναγνωσίας
11	Ελληνογαλλική Σχολή "Jeanne D' Arc"- Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Λυκείου	Πρωώθηση φιλαναγνωσίας
12	Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Σχολείων Πάτρας	Λέσχες ανάγνωσης Λογοτεχνικές αναζητήσεις
13	Σχολική Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Θουρίας	Οργάνωση εκθέσεων βιβλίου
14	Σχολική Βιβλιοθήκη 2ου Γυμνασίου Μαλακοπής Θεσσαλονίκης	Πρωώθηση ανάγνωσης βιβλίων
15	Σχολική Βιβλιοθήκη 6ου ΓΕΛ Καβάλας	Ανάπτυξη στους μαθητές της συνήθειας και της ευχαρίστησης για το διάβασμα
16	Σχολική Βιβλιοθήκη πρότυπου ΓΕΛ Ιωνίδειους Σχολής Πειραιά	Πρωώθηση φιλαναγνωσίας
17	Σχολική Βιβλιοθήκη Ζανείου Πρότυπου Γυμνασίου Πειραιά	Προτάσεις βιβλίων
18	Βιβλιοθήκη Ραλλείων Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων Πειραιά "Μαρίνη-Αξαριάν"	Προτάσεις βιβλίων
19	Σχολική Βιβλιοθήκη 10ου ΓΕΛ Ηρακλείου Κρήτης	Δράσεις φιλαναγνωσίας με προσκλήσεις γνωστών λογοτεχνών στο σχολείο καθώς και διοργάνωση ηλεκτρονικών συναντήσεων μέσω τηλεδιάσκεψης με Έλληνες λογοτέχνες, Λέσχη ανάγνωσης

4.1.2.2 Οργάνωση μαθημάτων

Επόμενη εκπαιδευτική δράση που παρατηρείται στις σχολικές βιβλιοθήκες που εξετάζουμε είναι η οργάνωση μαθημάτων στο χώρο της βιβλιοθήκης. Συγκεκριμένα, σε 8 από τις 37 σχολικές βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν, διεξάγονται μαθήματα στο χώρο της βιβλιοθήκης.

Γράφημα 13. Οργάνωση μαθημάτων στις σχολικές βιβλιοθήκες

Χαρακτηριστικό παράδειγμα οργάνωσης μαθημάτων στο χώρο της βιβλιοθήκης είναι η Βιβλιοθήκη Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης "Δημήτρης & Αλίκη Περρωτή" (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_B15). Η σχολική βιβλιοθήκη δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να ζητήσουν από τους βιβλιοθηκονόμους την οργάνωση ενός μαθήματος ανάλογα με τις ανάγκες τους. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές συμπληρώνουν ηλεκτρονικά μια φόρμα «Αίτηση από τους καθηγητές για μάθημα με τους βιβλιοθηκονόμους». Τα μαθήματα αυτά αφορούν κυρίως θέματα πληροφοριακής παιδείας ώστε να μπορούν οι μαθητές να εκπονούν μεθοδικά και αποτελεσματικά τις εργασίες τους. Επιπλέον, μέσα στις σχολικές βιβλιοθήκες οργανώνονται προβολές ταινιών, μαθήματα με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων ώστε να γίνεται πιο ευχάριστο το μάθημα και να ξεφεύγει από το τυπικό πλαίσιο της τάξης.

Αίτηση από τους Καθηγητές για Μάθημα με τους Βιβλιοθηκονόμους

*Όνομα:

*Επώνυμο:

*Email:

*Τηλέφωνο:

*Όνομα μαθήματος:

*Περιγράψτε το θέμα της εργασίας που θα αναθέσετε στους μαθητές σας και σχετίζεται με το μάθημα της βιβλιοθήκης:

*Θέλετε βοήθεια στην ανάπτυξη του θέματος της εργασίας σας: Ναι Όχι

*Που θα θέλατε να επικεντρωθεί το μάθημα: Παραγωγή θεμάτων και λέξεις-κλειδιά
 Εύρεση πηγών
 Αξιολόγηση πηγών
 Αναφορές
 Άλλο

*Αριθμός Μαθητών:

*Ημέρα και ώρα του μαθήματος:

*Προτεινόμενος τόπος: Βιβλιοθήκη
 Σχολείο

Πρώτη επιλογή για την ημερομηνία του μαθήματος:

Δεύτερη επιλογή για την ημερομηνία του μαθήματος:

Τι θα θέλατε να αποκομίσουν και να είναι σε θέση να κάνουν οι μαθητές σας μετά από το μάθημα βιβλιοθήκης:

Δηλώνω πως τα παραπάνω στοιχεία είναι αληθή καθώς και ότι έχω ενημερωθεί για την Πολιτική Απορρήτου που ακολουθεί η Αμερικανική Γεωργική Σχολή, η οποία θα καλείται εφεξής η «Σχολή», σε συμμόρφωση με τον ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΕ) 2016/679 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα της Σχολής (PRIVACY NOTICE).

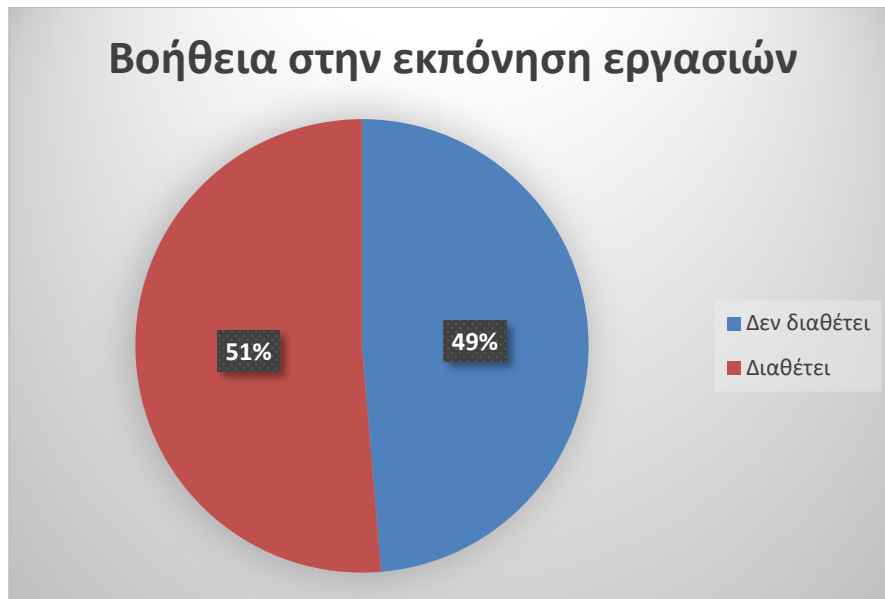
Δίνω επίσης τη συγκατάθεσή μου να λαμβάνω στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχω δηλώσει, ενημερωτικά δελτία (newsletters) σχετικά με εκδηλώσεις και άλλες δράσεις της Σχολής.

Εικόνα 18. Υπηρεσία «Αίτηση από τους καθηγητές για μάθημα με τους βιβλιοθηκονόμους» - Βιβλιοθήκη Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης “Δημήτρης & Αλίκη Περρωτή”¹⁷

4.1.2.3 Βοήθεια στην εκπόνηση εργασιών

Ο χώρος της σχολικής βιβλιοθήκης αποτελεί ένα ευχάριστο περιβάλλον που εμπνέει τους μαθητές να δουλέψουν τις εργασίες τους, ιδιαίτερα στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας, είτε ατομικών είτε ομαδικών, όπου μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον εξοπλισμό της βιβλιοθήκης. Βοήθεια στην εκπόνηση εργασιών, η οποία θα αναλυθεί περαιτέρω παρακάτω, διαθέτουν 19 από τις 37 βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν.

¹⁷ Προσπελάστηκε από <https://library.afs.edu.gr/frmrequest.php?lg=1> τον Ιανουάριο 2021

Γράφημα 14. Βοήθεια στην εκπόνηση εργασιών στις σχολικές βιβλιοθήκες

Κατά την εκπαιδευτική αυτή δράση, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευτούν τους βιβλιοθηκονόμους αναφορικά με τις εργασίες των μαθητών. Οι βιβλιοθηκονόμοι καθοδηγούν όχι μόνο τους μαθητές αλλά όταν απαιτείται και τους εκπαιδευτικούς στην αναζήτηση και την σύνταξη της βιβλιογραφίας. Φυσικά τα παιδιά μπορούν να «εκμεταλλευτούν» τον εξοπλισμό της σχολική βιβλιοθήκης, δηλαδή τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τις έντυπες (π.χ. εγκυκλοπαίδειες) και τις ηλεκτρονικές πληροφοριακές πηγές, ώστε να βοηθηθούν και να κάνουν πιο ομαλή τη διαδικασία πραγματοποίησης των εργασιών.

Στην Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων Κωστέας-Γείτονας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_C8) πραγματοποιούνται ερευνητικές εργασίες σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, Κατά τη διάρκειά τους, δίνονται θέματα στους μαθητές, αναζητούν τις πληροφορίες από τις έντυπες και ηλεκτρονικές πληροφοριακές πηγές της βιβλιοθήκης και μπορούν να ασχοληθούν με αυτήν είτε στον χώρο της βιβλιοθήκης είτε στο σπίτι τους. Τέλος, η Βιβλιοθήκη της Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης "Δημήτρης & Αλίκη Περρωτή" (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_C15) δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να ζητήσουν βοήθεια για τις εργασίες τους από τους βιβλιοθηκονόμους. Συγκεκριμένα, στον διαδικτυακό τόπο της βιβλιοθήκης υπάρχει η ενότητα «Αίτηση για βοήθεια στην εργασία» όπου μπορούν να συμπληρώσουν την ηλεκτρονική αίτηση με τα στοιχεία τους καθώς και ποιο είναι το θέμα της εργασίας και ποια βήματα έχουν ακολουθήσει μέχρι στιγμής. Η βιβλιοθήκη αυτή έχει σχεδιάσει παρόμοια δράση, την «αίτηση για μάθημα με βιβλιοθηκονόμο» και την έχουμε αναφέρει πιο πάνω (βλέπε 4.2.2 Οργάνωση μαθημάτων «Αίτηση μαθήματος καθηγητή με

βιβλιοθηκονόμο») γεγονός που αποδεικνύει ότι η συγκεκριμένη σχολική βιβλιοθήκη ενδιαφέρεται και φροντίζει με κάθε δυνατό τρόπο για τις ερευνητικές και εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών.

Υπηρεσίες / Για Μαθητές και Καθηγητές Λυκείου / Ζήτα Βοήθεια με τις Εργασίες σου

Ζήτα Βοήθεια με τις Εργασίες σου

Η υπηρεσία αυτή προσφέρεται για τους **μαθητές των Δευτεροβάθμιων Προγραμμάτων της ΑΓΣ (Γυμνάσιο Χασιώτη, ΓΕΛ και ΕΠΑΛ)**, και είναι διαθέσιμη **Δευτέρα – Πέμπτη από τις 08:00 – 19:00 και Παρασκευή 08:00 – 15:00**.

Πριν παραδώσεις την εργασία σου στους Καθηγητές σου, μπορείς να συμβουλευτείς τον **Οδηγό Έρευνας** της Βιβλιοθήκης, ή να περάσεις από τη Βιβλιοθήκη, ή να συμπληρώσεις την **Αίτηση για Βοήθεια με τις Εργασίες σου** παρακάτω:

*Όνομα:

*Επώνυμο:

*Εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο οποίο είσαι εγγεγραμμένος/η:

*Email:

*Τηλέφωνο:

*Ποιο από τα παρακάτω εργαλεία της Βιβλιοθήκης έχεις ήδη χρησιμοποιήσει για την εργασία που σου έχει ανατεθεί:

- Γραφείο Δανεισμού
- Τηλεφωνική ερώτηση
- Email
- Αναφορές
- Βάσεις Δεδομένων
- Άλλο
- Τίποτα από τα παραπάνω

Λίγα λόγια για την Εργασία που σου έχει ανατεθεί

*Όνοματεπώνυμο καθηγητή:

*Τίτλος μαθήματος:

*Τμήμα / Εξάμηνο:

*Καταληκτική ημερομηνία παράδοσης της εργασίας:

*Παρακαλούμε περιέγραψε συνοπτικά το θέμα το οποίο πραγματεύεται η εργασία σου:

Παρακαλούμε περιέγραψε συνοπτικά τα βήματα που έχεις ακολουθήσει μέχρι τώρα για να προσεγγίσεις ερευνητικά την εργασία σου:

Δηλώνω πως τα παραπάνω στοιχεία είναι αληθή καθώς και ότι έχω ενημερωθεί για την Πολιτική Απορρήτου που ακολουθεί η Αμερικανική Γεωργική Σχολή, η οποία θα καλείται εφεξής η «Σχολή», σε συμμόρφωση με τον ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΕ) 2016/679 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα της Σχολής (PRIVACY NOTICE).

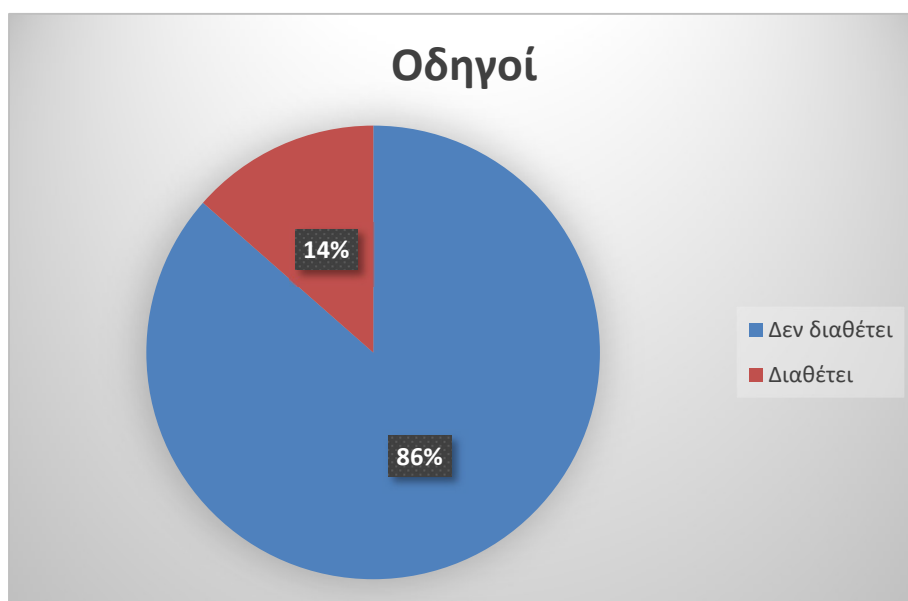
Δίνω επίσης τη συγκατάθεσή μου να λαμβάνω στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχω δηλώσει, ενημερωτικά δελτία (newsletters) σχετικά με εκδηλώσεις και άλλες δράσεις της Σχολής.

Εικόνα 19. Υπηρεσία "Αίτηση για βοήθεια με τις εργασίες σου" – Βιβλιοθήκη Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης «Δημήτρης & Αλίκη Περωώτη»¹⁸

¹⁸ Προσπελάστηκε από <https://library.afs.edu.gr/frmconsult2.php?lg=1> τον Ιανουάριο 2020

4.1.2.4 Οδηγοί

Όπως και στην περίπτωση των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, έτσι και οι οδηγοί των σχολικών βιβλιοθηκών, οι οποίοι υπάρχουν σε μικρό ποσοστό, δεν θεωρούνται αμιγώς εκπαιδευτική δράση αλλά αποτελούν σημαντικό βοηθητικό υλικό που αποδεικνύει ως ένα βαθμό την τάση της βιβλιοθήκης να εμπλακεί στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αν και όπως είπαμε υπάρχουν στις σχολικές βιβλιοθήκες σε μικρό ποσοστό, 9 από αυτές διαθέτουν οδηγούς και μάλιστα περισσότερο στα ιδιωτικά σχολεία.

Γράφημα 15. Οδηγοί στις σχολικές βιβλιοθήκες

Οι οδηγοί προσφέρονται κυρίως σε ψηφιακή μορφή. Αναφορικά με την θεματολογία τους, στις σχολικές βιβλιοθήκες διατίθενται θεματικοί οδηγοί για τη βιβλιογραφία μαθημάτων, οδηγοί για την αναζήτηση πληροφοριών, για την πρόσβαση και χρήση των ηλεκτρονικών πηγών της βιβλιοθήκης. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθούν ορισμένες ιδιαίτερες περιπτώσεις οδηγών. Η Βιβλιοθήκη της Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης "Δημήτρης & Αλίκη Περρωτή" (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_D15) παραπέμπει τους μαθητές σε θεματικές ιστοσελίδες του διαδικτύου με βιβλιογραφία για τα μαθήματα όπως στο «εργαστήριο γραπτού λόγου και εργασιών» της αγγλικής γλώσσας.

Η Σχολική βιβλιοθήκη του 3ου Γενικού Λυκείου Καλλιθέας διαθέτει αναλυτικές οδηγίες για το πώς να αναζητούν οι μαθητές σωστά πληροφορίες στη βιβλιοθήκη και πλήρες οδηγό για την ορθή χρήση λεξικού (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_D6).

Τέλος, το 9ο Γυμνάσιο Περιστερίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_D21) παρέχει οδηγούς για κανόνες ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο καθώς και τον φάκελο

«Εξοικείωση με τους υπολογιστές» για παιδιά που δεν γνωρίζουν να χρησιμοποιούν τους υπολογιστές.

Βιβλιοθήκη Αναζήτηση πληροφοριών Χρήση λεξικού Ηλεκτρονικές Συνδέσεις

ΠΩΣ ΑΝΑΖΗΤΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1) Ξεκαθαρίζω στο μυαλό μου **ποιο είναι το θέμα** για το οποίο θέλω να μάθω περισσότερα.

2) Σε αυτό **με βοηθούν** λέξεις από το βιβλίο μου, κάποιος από τους συμμαθητές μου, ο καθηγητής ή η καθηγήτριά μου, η υπεύθυνη της σχολικής βιβλιοθήκης.

3) Αφού ξέρω πια τι θέλω να βρω, **ξεκινώ την έρευνα**.

4) **Πηγαίνω στην οργανωμένη βιβλιοθήκη του σχολείου μου.**

5) Απευθύνομαι στην υπεύθυνη της βιβλιοθήκης και **λέω ή γράφω σ' ένα χαρτί** το θέμα που ερευνώ.

6) Εκείνη **θα με βοηθήσει** να ερευνήσω.
Δεν θα κάνει την έρευνα αντί για μένα.

7) Με βοηθά να γνωρίσω **τα εργαλεία** με τα οποία θα αναζητήσω τις πληροφορίες μου:

- εγκυκλοπαίδειες
- βιβλία στα ράφια της βιβλιοθήκης
- έντυπα φυλλάδια
- άρθρα από τον τύπο
- ψηφιακό υλικό (CD, DVD)
- διαδίκτυο

8) Μέσα σε αυτά τα εργαλεία **εντοπίζω τα σημεία** που αναφέρονται στο θέμα μου.

 9) Αφού κάνω μία γρήγορη ανάγνωση και δω ότι μου κάνουν :
Κάθομαι στο τραπέζι της βιβλιοθήκης και, κάτω από τους ήχους που πλαιούνται στο δωμάτιο, αντιγράφω στο τετράδιό μου φράσεις που θα με βοηθήσουν να γράψω μια πιο προσωπική αναφορά πάνω στο θέμα, συνδυάζοντας και άλλες γνώσεις μου. Ίσως ανακαλύψω ότι ήδη ξέρω αρκετά πράγματα.
- Εάν έχω βρει **υλικό που δανειζεται** μπορώ να το δανειστώ για 15 μέρες και να δουλέψω στο σπίτι μου.

Για να δανειστώ δίνω τα στοιχεία μου και **γίνομαι μέλος της βιβλιοθήκης**.

Σε αυτήν την περίπτωση **έχω την υποχρέωση :**

- 1) να μην λερώνω ή χαλάσω το υλικό της βιβλιοθήκης
- 2) να το επιστρέψω στην ορισμένη ημερομηνία

Εάν δεν προσέξω αυτά τα βασικά σημεία **είμαι υποχρεωμένος** σύμφωνα με τον κανονισμό της βιβλιοθήκης **να αντικαταστήσω το υλικό με**

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ

- Συζητώ με την υπεύθυνη ώστε **να οργανώσω** τις επισκέψεις μου στη βιβλιοθήκη, **είτε ατομικά είτε σε συνεργασία** με άλλους συμμαθητές ή συμμαθητρίτσες μου με τους οποίους θα πάρουμε μαζί την απόφαση **να τολμήσουμε να ανακαλύψουμε την περιπέτεια της συνεργασίας** με αφορμή θέματα που ξεπηδούν από τη σχολική μας δράση.

- Το τελικό αποτέλεσμα μιας συλλογικής εργασίας, μπορεί να παρουσιαστεί σε έκθεση ώστε και άλλοι μαθητές να ενημερωθούν και να ακολουθήσουν το παράδειγμά σας.

 10) Την εργασία μου μπορώ να την πληκτρολογήσω στον Η/Υ της βιβλιοθήκης.

11) ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΩ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΟΥ **ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ** ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΑ, δηλαδή, **φροντίζω να σεβαστώ την έρευνα που έκαναν άλλοι πριν από εμένα.**

12) Τέλος, εάν θέλω να μπω στον κόσμο της αναζήτησης πληροφοριών αλλά έχω την εντύπωση ότι όλα αυτά είναι βουλό, **να μη κάνω πίσω: να το κουβεντιάσω με εμπιστοσύνη** με την υπεύθυνη της βιβλιοθήκης **που ξέρει να ενθαρρύνει και να στηρίζει τις αναζητήσεις μου.**

Καλή συνεργασία!

Από την υπεύθυνη της σχολικής βιβλιοθήκης
Λεμονιά Μαντούβαλου

Εικόνα 20. Οδηγός αναζήτηση πληροφοριών στην σχολική βιβλιοθήκη-Σχολική βιβλιοθήκη 3ο ΓΕΛ Καλλιθέας¹⁹

¹⁹ Προσπελάστηκε από <http://3lyk-kallith.att.sch.gr/index.php/school-actions/locations/library> τον Ιανουάριο 2021

Βιβλιοθήκη Αναζήτηση πληροφοριών Χρήση λεξικού Ηλεκτρονικές Συνδέσεις

ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - 3ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ και ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ:
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Πώς χρησιμοποιώ ένα λεξικό, σε 9 βήματα

Βασική προϋπόθεση: όταν μελετώ ή απλά διαβάζω, έχω πάντα δίπλα μου ένα καλό λεξικό.

Βήμα 1ο
Αποφάσισε ποια λέξη επιθυμείς να ψάξεις στο λεξικό.
Αυτή είναι η **λέξη - στόχος**.
Πού βρήκες αυτή τη λέξη; Μέσα σε κάτι που διάβασες ή την άκουσες σε κάποια συνομιλία;

Βήμα 2ο
Σκέψου από ποιο γράμμα αρχίζει η λέξη -στόχος (π.χ., η λέξη *ψήμας* αρχίζει από Ψ, και λέξεις όπως *ευλαβής* και *εισαγωγικά* αρχίζουν από Ε.
Για την άσκηση που θα κάνουμε πιο κάτω, θα χρησιμοποιήσουμε τη λέξη **λήμμα**.

Βήμα 3ο
Άνοιξε το λεξικό επάνω στο τραπέζι, έτσι ώστε να είναι επίπεδο μπροστά σου.
Παρατήρησε τις **λέξεις - οδηγούς** που είναι τυπωμένες στις πάνω γωνίες των σελίδων.
Βρες το μέρος του λεξικού που περιέχει τις λέξεις που αρχίζουν από το γράμμα της λέξης-στόχου.
Εάν δεις λέξεις-οδηγούς που αρχίζουν από το γράμμα κ, τότε προχώρησε λίγες σελίδες παρακάτω, στο γράμμα λ.

Βήμα 4ο
Εξέτασε τώρα, το **δεύτερο γράμμα της λέξης-στόχου**, σ' αυτή την περίπτωση, το - η-.
Θα πρέπει να προχωρήσεις πιο κάτω, μέχρι να βρεις τις λέξεις-οδηγούς που αρχίζουν από λη-.
Ίσως να δεις στην επάνω αριστερή γωνία της αριστερής σελίδας του λεξικού τη λέξη «*λευχέμιον*» ή «*λεχουόδι*» και στην επάνω δεξιά γωνία της δεξιάς σελίδας τις λέξεις «*ληστρικός*» ή «*λιβελλογράφος*» (ανάλογα με το λεξικό που χρησιμοποιείς).
Τώρα ξέρεις ότι το **λήμμα βρίσκεται σε μια από αυτές τις δύο σελίδες**.

Βήμα 5ο
Διατρέχει προς τα κάτω τη λίστα των λημάτων περνώντας από το «*λευχέμιον*», «*λήγω*», «*λήθη*», «*λήκυθος*».
Αφού η λέξη σου αρχίζει από λημ-, πρέπει να διατρέξεις όλες τις λέξεις «*λε-ληγ-ληθ-ληκ-*», που προηγουμένως αλφαριθμητικά, μέχρι να φτάσεις στο σημείο που ξεκινά το λημ-.

Βήμα 6ο
Διάβασε το **λήμμα «λήμμα»** και παρατήρησε αν υπάρχουν γειτονικές λέξεις με συγγενική σημασία, όπως «*λήμνη*», «*λημματάλλογο*».

Βήμα 7ο
Διάβασε τις πληροφορίες που δίνονται για αυτή τη λέξη. Ανάλογα με το λεξικό σου, θα βρεις διάφορα πράγματα:

- τον αριθμό της λέξης
- συνώνυμα και αντώνυμα (μπορείς να τα χρησιμοποιήσεις για ποικιλία στο ύφος του κειμένου που γράφεις ή σαν περαιτέρω κλειδιά για την ερμηνεία της λέξης).
- ετυμολογία, παραγωγή ή ιστορία της λέξης (ακόμα και αν δεν γνωρίζεις τη γλώσσα από την οποία προέρχεται η λέξη, θα δεις ότι αυτή η πληροφορία σε βοηθά να θυμηθείς ή να κατανοήσεις καλύτερα τη λέξη).
- παραδείγματα ή παραθέματα από τη χρήση της λέξης. Χρησιμοποίησέ τα για να προσθέσεις στη σημασία της λέξης το γλωσσικό περιβάλλον που της ταιριάζει.
- παράγωγες λέξεις και κλιτούς τύπους:
κάλαμος + σάκχαρο = καλαμοσάκχαρο,
ή
τοη, -ο για το επίθετο καλαίσθητος, -η, -ο.
- φράσεις ή ιδιωματισμούς που συνδέονται με τη λέξη.

Βήμα 8ο
Σκέψου με ποιο τρόπο η πληροφορία που αντλείς από το λεξικό σχετίζεται με τη λέξη-στόχο, έτσι όπως την συνάντησες για πρώτη φορά.
Εάν υπάρχουν πολλοί αριθμοί, αποφάσισε ποιος από όλους ταιριάζει με το γλωσσικό περιβάλλον της λέξης σου και παρατήρησε πώς οι διαφορετικοί αριθμοί σχετίζονται μεταξύ τους.

Βήμα 9ο
Προσπάθησε να χρησιμοποιήσεις τη λέξη σου μέσα σε μία πρόταση. Εάν η ορθογραφία της είναι δύσκολη, γράψε την μερικές φορές για να βοηθήσεις τον εαυτό σου να τη θυμάται καλύτερα.

Μερικές βοηθητικές παρατηρήσεις

Το λεξικό πηγαίνει... Ο καλύτερος τρόπος για να μάθεις πώς να χρησιμοποιείς αποτελεσματικά το ηλεκτρονικό λεξικό που κρατάς είναι να...

Τα ηλεκτρονικά λεξικά

Τα λεξικά που διατίθενται στο διαδικτυακό είναι πολλά, κυρίως για τις ξένες γλώσσες.
Συχνά, όμως, δεν περιέχουν σημαντικές λεπτομέρειες ή μπορεί να είναι και λανθασμένα.
Η ηλεκτρονική αναζήτηση μπορεί να φανεί ιδιαίτερα χρήσιμη όταν δεν γνωρίζεις την ακριβή ορθογραφία της λέξης: **πληκτρολόγησε στο φυλλομετρητή (browser) τη λέξη με τη μορφή που νομίζεις, και δες τι προτείνει εκείνος**.
Στο Google, υπάρχει ένδειξη για αναζήτηση λέξεων σε πολλές γλώσσες.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Όταν χρησιμοποιείς ή θέλεις να αγοράσεις λεξικό:

Τα έντυπα λεξικά μπορεί να παρουσιάζουν παρωχημένες μορφές ή σημασίες λέξεων γιατί η γλώσσα δεν μένει στατική, αλλάζει μαζί με τις συνήθειες και το πολιτιστικό περιβάλλον της κάθε εποχής, (π.χ., γραμμόφωνο - πικάπ - βίντεο).
Γι' αυτό **έλεγξε την ημερομηνία έκδοσης** του λεξικού.
Ένας άλλος τρόπος για να διαπιστώσεις πόσο ενημερωμένο είναι ένα λεξικό, είναι να αναζητήσεις σ' αυτό μια λέξη σχετικά καινούργια, όπως «παγκοσμιοποίηση».

Εικόνα 21. Οδηγός χρήσης λεξιλογίου-Σχολική βιβλιοθήκη 3ο ΓΕΛ Καλλιθέας²⁰

²⁰ Προσπελάστηκε από <http://3lyk-kallith.att.sch.gr/index.php/school-actions/locations/library> τον Ιανουάριο 2021

4.1.2.5 Εκπαίδευση χρηστών

Η εκπαίδευση χρηστών όπως και στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, αποτελεί βασικό στοιχείο και των σχολικών βιβλιοθηκών. Παρατηρείται σε 13 από τις 37 βιβλιοθήκες που εξετάζουμε, όπως βλέπουμε και στο παρακάτω σχήμα:

Γράφημα 16. Εκπαίδευση χρηστών στις σχολικές βιβλιοθήκες

Γενικότερα, μέσω της εκπαίδευσης χρηστών υποστηρίζονται οι πληροφοριακές ανάγκες των μαθητών καθώς ενημερώνονται για τις υπηρεσίες και τους τρόπους χρήσης της σχολικής βιβλιοθήκης. Παρακάτω θα αναλυθούν κάποια αξιόλογα παραδείγματα εκπαίδευσης χρηστών σχολικών βιβλιοθηκών.

Στην Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Σχολείων της Πάτρας, οι βιβλιοθηκονόμοι ενημερώνουν και εκπαιδεύουν τους μαθητές ως προς την λειτουργία, τη χρήση και φυσικά τους κανόνες της βιβλιοθήκης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_Ε14).

Στην Βιβλιοθήκη "Bissell" του Κολλεγίου Ανατόλια, υπάρχει στον ιστότοπο της η ενότητα «Learning hub» που περιλαμβάνει εκπαίδευση ως προς τις δεξιότητες μελέτης και δεξιότητες τεχνολογίας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_16).

Anatolia College Anatolia College Libraries Bissell Library (American College of Thessaloniki) Learning Hub Learning Hub

Learning Hub: Learning Hub

An online information guide to support you with your assignments, thesis, English language, and technology. Study skills, digital skills, writing skills, learning skills.

[Learning Hub](#) [Study Skills](#) [Digital Skills](#) [Digital Humanities](#) [Science & Technology Resources](#) [English Language Resources](#) [TEFL](#) [Blog](#) [Home](#)

Welcome to the Bissell Learning Hub where we strive to help you become strong, independent learners through a variety of services. We are here to help you through any stage of the learning process whether it's maths, reading, writing or just refining those digital skills

COME EARLY, COME OFTEN

Due to the closure of ACT following the directive of the Greek Ministries of Education, as a measure against the Coronavirus spread, the Learning Hub is also closed. For any inquiries please contact with your instructors via email.

Calendar

Today's Hours

Bissell Library	9:30am-8:00pm (Online)
Learning Hub-English (Online Tutoring)	1pm – 3pm
Learning Hub-Math (Online Tutoring)	2pm – 3pm
Learning Hub-Physics	–
Learning Hub-Computer Science (Online Tutoring)	–
Learning Hub-Chemistry	–

[For full schedule click here](#)
[Book an appointment with a tutor here](#)

We can help with...

Study Skills	Digital Skills
<ul style="list-style-type: none"> The writing process Paraphrasing, summarizing, note-taking Critical thinking Time management Presentation skills Avoiding plagiarism Research paper & Thesis writing Math and chemistry skills 	<ul style="list-style-type: none"> Moodle Social media Digital citizenship Digital storytelling Blogging Podcasts and videocasts E-Books, audiobooks MOOCs iOS / Android/ Google Apps

Contact us

Spring I- 2021 Semester

Dates and Hours for an Online appointment with your Tutor

- Ms. **Elsa Tsakiroglou** (Academic English Skills): eltsaki@act.edu
Tuesday 13:00-15:00
Thursday 17:00-18:00
Friday 12:00-14:00
- Ms. **Julie Carter** (Academic English Skills): julcarte@act.edu
Monday 12:30-14:30
Wednesday 12:30-14:30
Thursday 14:00-15:00

Εικόνα 22. Ενότητα εκπαίδευσης χρηστών «Learning hub»- Βιβλιοθήκη "Bissell" του Κολλεγίου Ανατόλια²¹

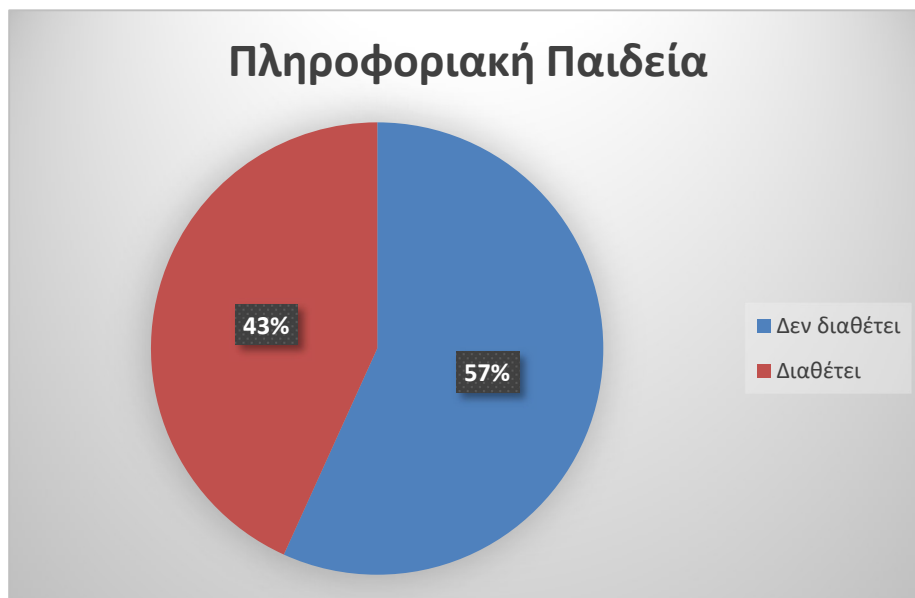
Τέλος, η Σχολική βιβλιοθήκη του 9ου Γυμνασίου Περιστερίου έχει υιοθετήσει και εφαρμόσει πρόγραμμα εκπαίδευσης χρηστών. (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_E21)

Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα εκπαίδευσης χρηστών σχολικής βιβλιοθήκης συγκροτείται από 5 ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει οδηγίες για την αναζήτηση ενός βιβλίου στην σχολική βιβλιοθήκη. Στη δεύτερη ενότητα οι μαθητές μαθαίνουν να βρίσκουν τη θέση του βιβλίου στο ράφι με τη βοήθεια του ταξιθετικού αριθμού. Κατά την τρίτη ενότητα του προγράμματος οι μαθητές μαθαίνουν πώς να αναζητούν τις πληροφορίες στο διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, η ενότητα αυτή περιλαμβάνει εκμάθηση των μηχανών αναζήτησης, αξιολόγηση των ιστοτόπων και επεξεργασία των αποτελεσμάτων των αναζητήσεων τους. Στην τέταρτη ενότητα εξοικειώνονται με τη δημιουργία βιβλιογραφίας και την αξιοποίηση των πληροφοριών. Στην τελευταία ενότητα του προγράμματος οι μαθητές μαθαίνουν να χρησιμοποιούν πληροφοριακές πηγές (π.χ. λεξικά, εγκυκλοπαίδειες) (Νίνος, 2010).

²¹ Προσπελάστηκε από <https://anatolia.libguides.com/learninghub> τον Ιανουάριο 2021

4.1.2.6 Πληροφοριακή Παιδεία

Η πληροφοριακή παιδεία συναντάται σε πολλές σχολικές βιβλιοθήκες και αποτελεί σημαντικό κομμάτι τους. Συγκεκριμένα 16 από τις 37 σχολικές βιβλιοθήκες διαθέτουν πληροφοριακή παιδεία, όπως βλέπουμε και στο παρακάτω σχήμα:

Γράφημα 17. Πληροφοριακή παιδεία στις σχολικές βιβλιοθήκες

Μέσω της πληροφοριακής παιδείας οι μαθητές εκπαιδεύονται σε ικανότητες αναζήτησης και αξιολόγησης πληροφοριών, ενώ επίσης μαθαίνουν να αναζητούν και να οργανώνουν τη βιβλιογραφία τους. Πολλές σχολικές βιβλιοθήκες έχουν στις υπηρεσίες τους μαθήματα πληροφοριακής παιδείας. Φυσικά μέρος της πληροφοριακής παιδείας αποτελεί εκμάθηση τρόπων αποφυγής της λογοκλοπής. Παρακάτω θα αναλυθούν επιλεκτικά κάποια παραδείγματα πληροφοριακής παιδείας σε σχολικές βιβλιοθήκες, τα οποία θεωρούνται αξιόλογα και ορθά σχεδιασμένα.

Η Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων «Κωστέας-Γείτονας» οργανώνει σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_F8). Κατά τη διάρκεια τους, οι μαθητές μαθαίνουν πώς να αναζητούν τις πηγές που χρειάζονται και εξοικειώνονται με τη χρήση τους καθώς και με τη σύνταξη της βιβλιογραφίας. Ακόμη μαθαίνουν τρόπους ώστε να αποφεύγουν την λογοκλοπή.

Η Σχολική βιβλιοθήκη των εκπαιδευτηρίων ο «ΠΛΑΤΩΝ», που φροντίζει για την προώθηση φιλιαναγνωσίας στους μαθητές και για την ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών τους, έχει σχεδιάσει προγράμματα πληροφοριακής παιδείας και βιβλιογραφικής εκπαίδευσης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_F10). Τα προγράμματα αυτά ξεκινούν από το δημοτικό

και ολοκληρώνονται στην τελευταία τάξη του Λυκείου. Τα παιδιά του δημοτικού ξεκινούν μαθαίνοντας κύριες έννοιες και ορισμούς (π.χ. τί είναι πληροφοριακή παιδεία) ενώ όσο προχωράμε σε μεγαλύτερες τάξεις φτάνουν σε πιο ειδικά θέματα (π.χ. αναζήτηση και αξιολόγηση πηγών, βάσεις δεδομένων).

Πρόγραμμα Βιβλιογραφικής Εκπαίδευσης και Πληροφοριακής Παιδείας

Το «Πρόγραμμα Βιβλιογραφικής Εκπαίδευσης & Πληροφοριακής Παιδείας στη Βιβλιοθήκη» έχει σχεδιαστεί με στόχο να διδάξει στους μαθητές την αξιοποίηση και την εποικοδομητική χρήση των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και παράλληλα να βοηθήσει στην ανάπτυξη των απαραίτητων, πλέον, δεξιοτήτων που οδηγούν στην πληροφοριακή επάρκεια.

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες Για Την Πληροφοριακή Παιδεία Στη Δια Βίου Μάθηση της IFLA για να είναι ένα άτομο **πληροφοριακά εγγράμματο** πρέπει να γνωρίζει πως να επωφελείται από τον κόσμο της γνώσης και να ενσωματώνει την εμπειρία άλλων στο δικό του πλαίσιο.

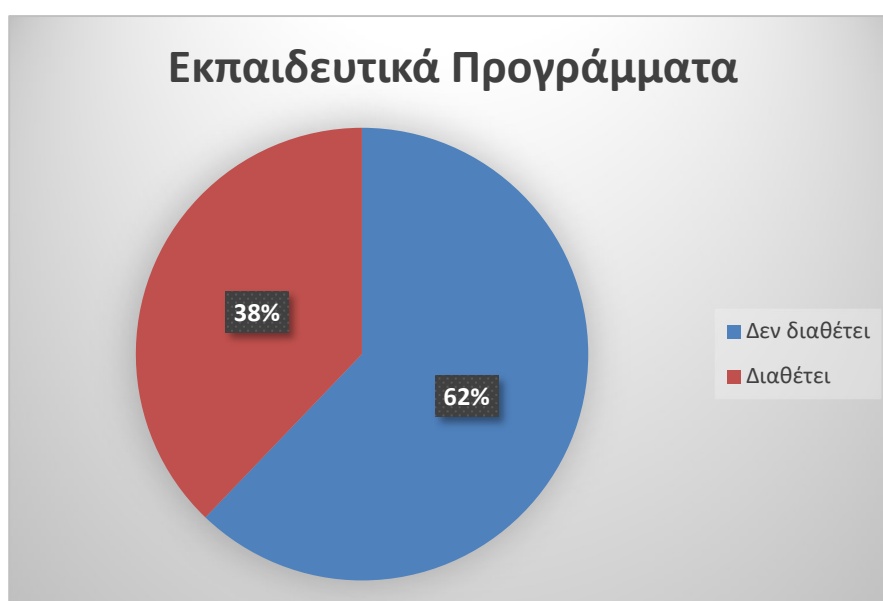
Το «Πρόγραμμα Βιβλιογραφικής Εκπαίδευσης & Πληροφοριακής Παιδείας στη Βιβλιοθήκη» εξελίσσεται διαρκώς και αναπροσαρμόζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να καλύψει τις διαρκώς αυξανόμενες πληροφοριακές ανάγκες του μαθητή του 21ου αιώνα.

Το πρόγραμμα ξεκινάει από την Α' Δημοτικού και ολοκληρώνεται στην Α' Λυκείου. Ξεκινάει από την εισαγωγή σε βασικές έννοιες (π.χ. κανόνες βιβλιοθήκης, συλλογές, δανεισμός κ.α.) και προοδευτικά φτάνει σε πιο ειδικά θέματα (π.χ. βάσεις δεδομένων, αξιολόγηση πηγών κ.α.).

Εικόνα 23. Πρόγραμμα βιβλιογραφικής εκπαίδευσης και πληροφοριακής παιδείας-Σχολική βιβλιοθηκη εκπαιδευτηριών ο «ΠΛΑΤΩΝ»²²

4.1.2.7 Εκπαιδευτικά προγράμματα

Οι σχολικές βιβλιοθήκες υποστηρίζουν ή συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Η εκπαιδευτική αυτή δράση συναντάται σε 8 από τις 37 σχολικές βιβλιοθήκες που εξετάζουμε, όπως βλέπουμε στο παρακάτω σχήμα:

Γράφημα 18. Εκπαιδευτικά προγράμματα στις σχολικές βιβλιοθήκες

²² Προσπελάστηκε από <https://library.platon.gr/programs/> τον Ιανουάριο 2021

Η Βιβλιοθήκη του Δημοτικού του Κολλεγίου Ψυχικού συμμετέχει στο πρόγραμμα PYP (Primary Year Programme). Το πρόγραμμα PYP αναπτύχθηκε από τον οργανισμό International Baccalaureate και αποτελεί ένα ενιαίο πλαίσιο διεθνούς εκπαίδευσης που απευθύνεται σε παιδιά νηπιαγωγείου και δημοτικού (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_G4).

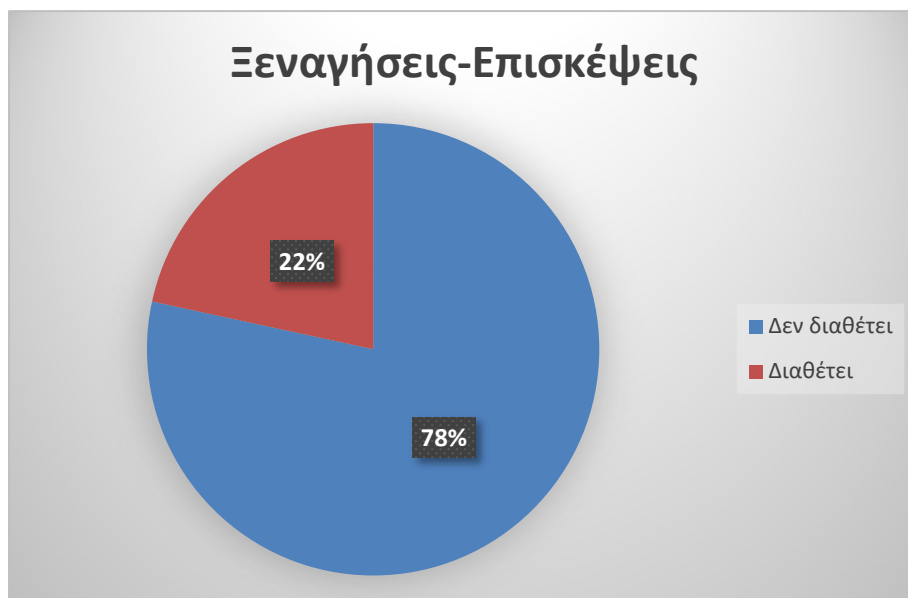
Η Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Σχολείων Ψυχικού παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την προώθηση της φιλανθρωπίας. (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_G6).

Η Σχολική Βιβλιοθήκη του Πρότυπου ΓΕΛ της Ιωνίδειους Σχολής Πειραιά έχει συμμετάσχει στο πρόγραμμα «Asian European classroom» και στο e-twinning. (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_G16).

Η Σχολική βιβλιοθήκη του Πειραματικού Λυκείου Ιλίου υποστηρίζει τα εκπαιδευτικά προγράμματα (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_G2) που διεξάγονται στο σχολείο και υποστηρίζει τις σχολικές εορτές. Όσον αφορά την υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων η σχολική βιβλιοθήκη διαθέτει τον χώρο και τον εξοπλισμό της, αναλαμβάνει τις ψηφιακές παρουσιάσεις, τα έντυπα, την τύπωση φυλλαδίων που περιγράφουν τις δραστηριότητες και τη φωτογράφιση τους. Σε περίπτωση θεατρικών παραστάσεων μεριμνάει για την προετοιμασία τους. Τέλος, για την υποστήριξη των σχολικών εορτών δημιουργεί το πρόγραμμα την εορτής και οργανώνει εκθέσεις βιβλίων στο χώρο της αλλά και στην αίθουσα εκδηλώσεων. Επίσης τα εκπαιδευτικά προγράμματα διακρίνονται σε συμμετοχή μαθητών σε εκπαιδευτικά προγράμματα και ξεναγήσεις σε μουσεία ή αρχαιολογικούς χώρους (Κουτλή, 2010).

4.1.2.8 Ξεναγήσεις-Επισκέψεις

Σε πολλές ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες, τόσο ιδιωτικών όσο και δημόσιων σχολείων, γίνονται ξεναγήσεις και επισκέψεις εντός του χώρου της βιβλιοθήκης. Κύριος στόχος τους είναι η εξοικείωση των μαθητών με το χώρο της σχολικής βιβλιοθήκης καθώς και με τους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών. Συγκεκριμένα 8 από τις 37 βιβλιοθήκες πραγματοποιούν ξεναγήσεις-επισκέψεις, όπως βλέπουμε στο παρακάτω σχήμα:

Γράφημα 19. Ξεναγήσεις-Επισκέψεις στις σχολικές βιβλιοθήκες

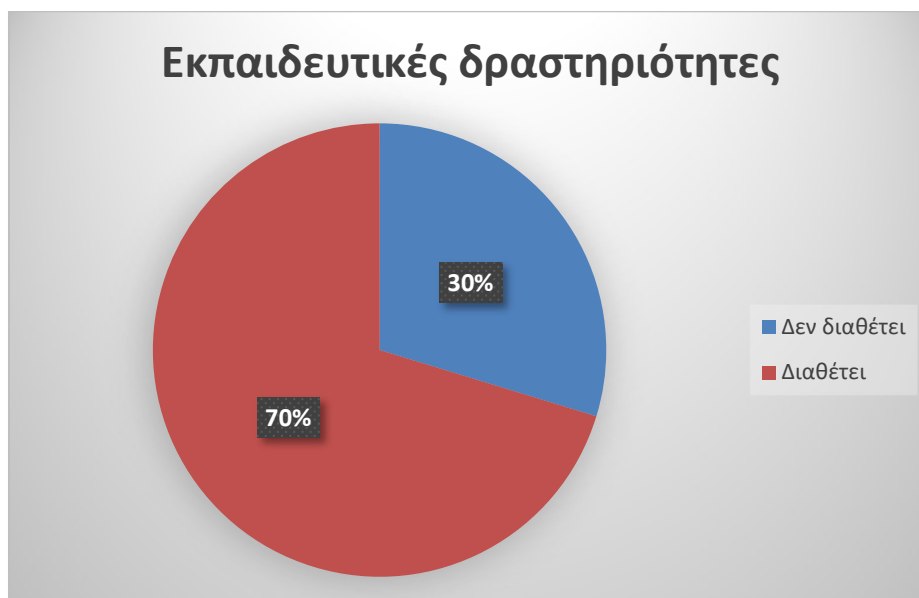
Η Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων "Δούκας" οργανώνει επισκέψεις ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν με τη σύγχρονη βιβλιοθηκονομία, να αναζητήσουν πληροφορίες για τις εργασίες τους και να δανειστούν βιβλία (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_Η9).

Η Σχολική βιβλιοθήκη του 3ου Γυμνασίου Λαγκαδά- Λυκειακές τάξεις, διοργανώνει επισκέψεις στην κεντρική δημοτική βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης έτσι ώστε οι μαθητές να δουν πώς λειτουργεί και οργανώνεται ένα διαφορετικό είδος βιβλιοθήκης. Επίσης επισκέψεις και ξεναγήσεις γίνονται και μέσα στο χώρο της βιβλιοθήκης του 3ο Γυμνασίου Λαγκαδά στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς στους μαθητές των δύο τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχολείου Κολχικού. Η δράση αυτή γίνεται ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν με τη βιβλιοθήκη και να μάθουν για τη σπουδαιότητα και το ρόλο των σχολικών βιβλιοθηκών (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_Η4) (Μπάμπη, 2010).

Η Σχολική Βιβλιοθήκη του 3ου ΓΕΛ Καλλιθέας οργανώνει εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και του γυμνασίου (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_Η6).

4.1.2.9 Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Πληθώρα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων διεξάγονται σε πολλές ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες και συγκεκριμένα στις 26 από τις 37 που εξετάζουμε, όπως βλέπουμε στο παρακάτω σχήμα.

Εικόνα 24 Εκπαιδευτικές δραστηριότητες στις σχολικές βιβλιοθήκες

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες στοχεύουν όχι μόνο στην ευρύτερη εκπαίδευση των μαθητών αλλά και στην ψυχαγωγία τους. Όσον αφορά το είδος των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, στις σχολικές βιβλιοθήκες διεξάγονται:

- Διαλέξεις-Ομιλίες
- Εκθέσεις
- Εκπαιδευτικές συναντήσεις
- Παρουσιάσεις βιβλίων
- Δημιουργία σχολικών εφημερίδων/περιοδικών
- Εκμάθηση δημιουργίας ιστοσελίδων/ ιστολογίων
- Παρουσιάσεις και δράσεις από ανθρώπους του χώρου του βιβλίου
- Θεματικά αφιερώματα και προβολές
- Συνεργασία με άλλες σχολικές, παιδικές και λαϊκές βιβλιοθήκες
- Διαφόρων ειδών εκδηλώσεις (πολιτιστικές, θεατρικές, μουσικές, περιβαλλοντικές)
- Διαγωνισμοί (π.χ. ζωγραφικής, σκάκι)
- Εκδηλώσεις φιλαναγνωσίας
- Υποστήριξη σχολικών εορτών

- Οπτικοακουστικές προβολές στα πλαίσια του αναλυτικού προγράμματος ή στα πλαίσια εκδηλώσεων
- Εκδηλώσεις επαγγελματικού προσανατολισμού
- Εκδηλώσεις για κοινωνικά ζητήματα (π.χ. ρατσισμός)
- Ενημέρωση γονέων και κηδεμόνων για το ρόλο της σχολικής βιβλιοθήκης
- Εκπαιδευτικές/ενημερωτικές ημερίδες

Μάλιστα η Σχολική Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων ο "ΠΛΑΤΩΝ", το 2019 διοργάνωσε ημερίδα για τις σχολικές βιβλιοθήκες «School Libraries Forward». (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΒ_110). Η ημερίδα αυτή απευθυνόταν σε βιβλιοθηκονόμους, μαθητές, εκπαιδευτικούς αλλά και γονείς. Στόχος της ήταν η ανάδειξη του σπουδαίου ρόλου των σχολικών βιβλιοθηκών και ειδικότερα η επισήμανση του εκπαιδευτικού της ρόλου.

School Libraries Forward

Η Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων «Ο Πλάτων» το 2019 διοργάνωσε με επιτυχία την ημερίδα School Libraries Forward με απώτερο στόχο την πραγματοποίησή της σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Σκοπός της ημερίδας είναι να αποτελέσει μια εξαιρετική ευκαιρία, ώστε να αναδειχθεί ο σπουδαίος ρόλος των σχολικών βιβλιοθηκών σε κάθε έκφανση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, να αναγνωριστεί η σχολική βιβλιοθήκη ως κέντρο διαχείρισης και διάδοσης της γνώσης καθώς και να υπογραμμιστεί η αξία της ως «πνεύμονας» της φιλανθρωπίας.

Η ημερίδα απευθύνεται σε βιβλιοθηκονόμους, εκπαιδευτικούς, γονείς, φοιτητές αλλά και σε κάθε πολίτη που ενδιαφέρεται για την αξιοποίηση των σχολικών βιβλιοθηκών προς όφελος της ευρύτερης σχολικής κοινότητας.

Εικόνα 25. "School Libraries Forward"- Εκπαιδευτήριο "ΠΛΑΤΩΝ"²³

²³ Προσπελάστηκε από <https://library.platon.gr/programs/> τον Ιανουάριο 2021

4.1.2.10 Εκπαίδευση προσωπικού

Με βάση την έρευνα για τις εκπαιδευτικές δράσεις των ελληνικών σχολικών βιβλιοθηκών, 1 σχολική βιβλιοθήκη παρέχει εκπαίδευση στο προσωπικό της.

Γράφημα 20. Εκπαίδευση προσωπικού στις σχολικές βιβλιοθήκες

Συγκεκριμένα, η Σχολική Βιβλιοθήκη του 2ου Γυμνασίου Μαλακοπής Θεσσαλονίκης (ΒΛΕΠΕ EXCEL_ΦΥΛΛΟ_ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΒ_113), στο παρελθόν είχε πραγματοποιήσει δύο επιμορφωτικά σεμινάρια για το προσωπικό της βιβλιοθήκης. Το πρώτο είχε ως θέμα την κατασκευή ιστοσελίδας σχολικής βιβλιοθήκης και απευθυνόταν στους υπεύθυνους των σχολικών βιβλιοθηκών της Ανατολικής Θεσσαλονίκης. Ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2007 και διήρκεσε 15 ώρες.

Το δεύτερο σεμινάριο αφορούσε την καταλογογράφηση σχολικών βιβλιοθηκών και απευθυνόταν στους υπεύθυνους σχολικών βιβλιοθηκών της Ανατολικής Θεσσαλονίκης. Ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2008 και διήρκεσε επίσης 15 ώρες. Κατά τη διάρκειά του οι βιβλιοθηκονόμοι εκπαιδεύτηκαν στο να σχεδιάζουν και να δημιουργούν έναν ιστότοπο για τη σχολική βιβλιοθήκη.

4.1.3 Ελλείψεις

Στο υποκεφάλαιο αυτό θα επισημανθούν οι πιθανές ελλείψεις των εκπαιδευτικών δράσεων των ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών ως προς τα οργανωτικά και παιδαγωγικά τους ζητήματα.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι εκπαιδευτικές δράσεις του συνόλου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και σε δείγμα σχολικών βιβλιοθηκών της χώρας διακρίνονται σε αμιγώς και

εκπαιδευτικές και σε επικουρικά εκπαιδευτικές δράσεις. Στις αμιγώς εκπαιδευτικές δράσεις συμπεριλαμβάνονται η εκπαίδευση χρηστών, η πληροφοριακή παιδεία, τα σεμινάρια, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τα ηλεκτρονικά μαθήματα, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες και η εκπαίδευση προσωπικού.

Ενώ στις επικουρικά εκπαιδευτικές δράσεις, οι οποίες καταδεικνύουν ως έναν βαθμό την τάση της βιβλιοθήκης να εμπλακεί στην εκπαιδευτική διαδικασία, συμπεριλαμβάνονται οι οδηγοί, οι εκδηλώσεις-ημερίδες, οι ξεναγήσεις-επισκέψεις, η συμμετοχή στα ερευνητικά προγράμματα, η βιβλιογραφία μαθημάτων, η οργάνωση μαθημάτων στο χώρο της βιβλιοθήκης, η βοήθεια στην εκπόνηση εργασιών και η φιλιαναγνωσία. Ειδικότερα η φιλιαναγνωσία θα μπορούσε να ενταχθεί στις αμιγώς εκπαιδευτικές δράσεις στις περιπτώσεις που σχεδιάζεται με τη μορφή μαθήματος ή ενσωματώνεται σε κάποιο μάθημα π.χ. της λογοτεχνίας ή της ιστορίας.

Αναφορικά με τα οργανωτικά ζητήματα των εκπαιδευτικών δράσεων των ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών, για να μπορέσει να χαρακτηριστεί μία δράση επιτυχημένη, θα πρέπει να διέπεται από άρτιο σχεδιασμό και οργάνωση και πρωτίστως να ικανοποιεί τις ανάγκες του κοινού που εξυπηρετεί καθώς και να κεντρίζει το ενδιαφέρον του. Τα βήματα που ακολουθούνται για την πραγματοποίηση μιας εκπαιδευτικής δράσης είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός, ο σχεδιασμός της δράσης, η υλοποίηση και τέλος η αξιολόγηση της δράσης. Από την άλλη, αναφορικά με τα παιδαγωγικά θέματα των εκπαιδευτικών δράσεων, απαιτείται ένα σχέδιο διδακτικής διαδικασίας, η οποία θα πρέπει να βασίζεται σε μια θεωρία μάθησης. Για την καλύτερη εμπέδωση του περιεχομένου της δράσης απαραίτητη είναι και η χρήση της τεχνολογίας που παρέχει ποικίλες δυνατότητες παρακίνησης των εκπαιδευομένων να μαθαίνουν και να συμμετέχουν ενεργητικά στην εκπαιδευτική δράση.

Σε αυτό το σημείο θα επισημανθούν και θα παρουσιαστούν οι ελλείψεις που εντοπίστηκαν στις ακαδημαϊκές και σχολικές βιβλιοθήκες και ειδικότερα ως προς τα οργανωτικά και παιδαγωγικά ζητήματα των εκπαιδευτικών τους δράσεων. Στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες οι πρώτες ελλείψεις αφορούν τους διαθέσιμους πόρους, δηλαδή τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και τις υποδομές, το ανθρώπινο δυναμικό και τους οικονομικούς πόρους. Αρχικά παρατηρήθηκε ότι συχνά ο παρεχόμενος υλικοτεχνικός εξοπλισμός και υποδομές (όπως ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οπτικοακουστικά μέσα, αίθουσες) δεν επαρκούν για την υλοποίηση μιας εκπαιδευτικής δράσης, με αποτέλεσμα να συναντώνται προβλήματα τόσο κατά το σχεδιασμό όσο και κατά τη διάρκειά της (Efthymiou et al., 2019).

Αναφορικά με το ανθρώπινο δυναμικό, αν και οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες είναι στελεχωμένες με εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους, ορισμένες φορές ο αριθμός τους δεν

είναι αρκετός για την οργάνωση και την υλοποίηση των δράσεων. Για παράδειγμα, δεν είναι εφικτό μια εκπαιδευτική δράση να την αναλαμβάνει και να την πραγματοποιεί εξ ολοκλήρου μόνο ένας βιβλιοθηκονόμος καθώς μια εκπαιδευτική δράση αποτελεί μια χρονοβόρα και απαιτητική διαδικασία και ο βιβλιοθηκονόμος συνήθως έχει και άλλα καθήκοντα. Θα πρέπει να τονιστεί και η έλλειψη κεφαλαίου. Οι χρηματικοί πόροι προέρχονται κυρίως από χρηματοδοτήσεις και δωρεές οργανισμών και ιδιωτών και σπάνια από το κράτος, με αποτέλεσμα να μην είναι αρκετοί για πολλές ενέργειες κατά την προετοιμασία εκπαιδευτικών δράσεων, αλλά και για την επιτυχή πραγματοποίησή τους. Για παράδειγμα, για τη δημιουργία υλικού (π.χ. φυλλάδια) που θα χρησιμοποιηθεί στις δράσεις, τα έξοδα μπορεί να προέρχονται ακόμη και από το ίδιο το διδακτικό προσωπικό ή τους βιβλιοθηκονόμους, λόγω της έλλειψης κεφαλαίου των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Qiu, 2017) (Efthymiou et al., 2019).

Κατά το σχεδιασμό εκπαιδευτικών δράσεων, σε κάποιες περιπτώσεις δεν γίνεται μελέτη συγκεκριμένης βιβλιογραφίας ώστε οι εμπλεκόμενοι να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και να οργανώσουν ορθότερα την εκάστοτε δράση. Τέλος, οι διδακτικοί μέθοδοι που αξιοποιούνται κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών δράσεων δεν λαμβάνουν υπόψη τους διαφορετικούς και ιδιαίτερους τρόπους που μαθαίνει ο κάθε άνθρωπος (Beardwell et al., 2004).

Οι σχολικές βιβλιοθήκες της χώρας βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και σε αυτήν την περίπτωση οι κύριες ελλείψεις αφορούν τους διαθέσιμους πόρους, δηλαδή τον εξοπλισμό και τις υποδομές, το ανθρώπινο δυναμικό και τους χρηματικούς πόρους. Στις σχολικές βιβλιοθήκες, ειδικά της δημόσιας εκπαίδευσης δεν εργάζονται βιβλιοθηκονόμοι αφού δεν διορίζονται αλλά τη διοίκηση και λειτουργία τους την αναλαμβάνουν εκπαιδευτικοί. Στην Ελλάδα, δεν υφίσταται η ιδιότητα του «σχολικού βιβλιοθηκονόμου», σε αντίθεση με το εξωτερικό που όχι μόνο υφίσταται αλλά ο σχολικός βιβλιοθηκονόμος έχει και την ιδιότητα του εκπαιδευτή και διαθέτει παιδαγωγικές δεξιότητες και παιδαγωγικές γνώσεις. Ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει τη σχολική βιβλιοθήκη δεν φαίνεται να την αξιοποιεί πλήρως για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και για την οργάνωση δημιουργικών εκπαιδευτικών δράσεων. Ακόμη και αν επιλέξει να σχεδιάσει την εκπαιδευτική δράση ή την οργάνωση και διεξαγωγή μαθημάτων στο χώρο της σχολικής βιβλιοθήκης, το κάνει χωρίς κάποιο ιδιαίτερο σχεδιασμό και χωρίς τη χρήση του παρεχόμενου εξοπλισμού (Σκέμπερη, 2011).

Ακόμη, πολλές φορές οι εκπαιδευτικοί αδυνατούν να οργανώσουν σωστά δράσεις λόγω του ότι δεν έχουν παρακολουθήσει αρκετά επιμορφωτικά σεμινάρια για να μπορέσουν να αξιοποιήσουν την σχολική βιβλιοθήκη με δημιουργικό τρόπο. Η συλλογή των σχολικών

βιβλιοθηκών δεν ανανεώνεται συχνά και πολλές φορές στις εκπαιδευτικές δράσεις αξιοποιούνται διδακτικοί μέθοδοι και εκπαιδευτικό υλικό που δεν είναι κατάλληλα για την ηλικιακή ομάδα στην οποία απευθύνεται η δράση. Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός (π.χ. ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οπτικοακουστικά μέσα) είτε είναι παρωχημένος είτε δεν επαρκεί για την πραγματοποίηση των βασικών υπηρεσιών καθώς και των εκπαιδευτικών δράσεων των σχολικών βιβλιοθηκών. Τέλος, οι οικονομικοί πόροι που διαθέτουν είτε είναι ελάχιστοι είτε μηδαμικοί με αποτέλεσμα πολλές εκπαιδευτικές δράσεις να είναι ημιτελείς ή να μην μπορούν να υλοποιηθούν καθόλου (Σκέμπερη, 2011) (Brindesi & Kapidakis, 2018).

4.1.4 Καλές πρακτικές

Σε αυτό το σημείο θα παρουσιαστούν προτάσεις καλών πρακτικών για την περαιτέρω ανάδειξη του εκπαιδευτικού ρόλου των ελληνικών ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών, με βάση τα συμπεράσματα της έρευνας στις σχετικές ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών και τη σύγκριση τους με την σχετική βιβλιογραφία.

Σε πρώτη φάση, στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, προτείνεται η συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκονόμων και διδακτικού προσωπικού για τη διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες καλό θα ήταν να έχουν στο ανθρώπινο δυναμικό τους περισσότερους εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους οι όποιοι θα πρέπει να κατέχουν οργανωτικές και διοικητικές ικανότητες για την επιτυχή συνεργασία εντός και εκτός του χώρου της βιβλιοθήκης και για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη εκπαιδευτικών δράσεων. Θα πρέπει να είναι ικανοί στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, στην αναζήτηση της χρηματοδότησης, τη διαχείριση των οικονομικών πόρων, στην προώθηση και την αξιολόγηση των δράσεων.

Φυσικά θα πρέπει να κατέχουν και διδακτικές δεξιότητες και παιδαγωγικές γνώσεις, μέσω επιμορφωτικών σεμιναρίων ή ακόμη με κάποιο μεταπτυχιακό σε παιδαγωγικά θέματα, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των εκπαιδευτικών δράσεων. Επίσης, οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να αξιοποιούν στις εκπαιδευτικές δράσεις διδακτικά μοντέλα που να ανταποκρίνονται σε όλους τους διαφορετικούς και ιδιαίτερους τρόπους που μαθαίνει ο κάθε εκπαιδευόμενος και διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό (παρουσιάσεις, χρήση τεχνολογίας, δράσεις εξ αποστάσεως μέσω πλατφορμών όπως MS Teams και Zoom) για να γίνεται η διδασκαλία πιο ευχάριστη και να παρακινεί τους εκπαιδευόμενους να μαθαίνουν.

Προτείνονται επίσης οι ενδοιδρυματικές συνεργασίες για την παροχή περισσότερου και ποιοτικότερου εξοπλισμού για την ομαλοποίηση και διευκόλυνση των εκπαιδευτικών δράσεων.

Για τις σχολικές βιβλιοθήκες, αρχικά προτείνεται να στελεχώνονται από εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους με παιδαγωγικές ικανότητες και παιδαγωγικές γνώσεις τις οποίες θα πρέπει να επικαιροποιούν τακτικά. Ωστόσο κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκονόμων και των εκπαιδευτικών για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Εξίσου σημαντική θα ήταν και η συνεργασία μεταξύ σχολικών βιβλιοθηκών και ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών για την ανάπτυξη προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας, αφού ένας από τους στόχους των σχολικών βιβλιοθηκών είναι η ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας και της κριτικής σκέψης στους μαθητές.

Προτείνεται επίσης να ενταχθεί στο πρόγραμμα σπουδών μάθημα «Ωρα βιβλιοθήκης», στο οποίο να οργανώνονται από το βιβλιοθηκονόμο συχνές επισκέψεις και ξεναγήσεις των μαθητών στο χώρο της βιβλιοθήκης ώστε να εξοικειώνονται με τον χώρο και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και να την αξιοποιούν για ελεύθερο διάβασμα, μελέτη των μαθημάτων τους και εκπόνηση εργασιών. Η «Ωρα βιβλιοθήκης» θα μπορούσε να περιλαμβάνει συστηματική οργάνωση και διεξαγωγή των σχολικών μαθημάτων στο χώρο της σχολικής βιβλιοθήκης. Τη δράση αυτή θα μπορούσε να την αναλαμβάνει ο βιβλιοθηκονόμος σε συνεργασία πάντα με τους εκπαιδευτικούς με συγκεκριμένο σχεδιασμό και μεθοδολογία και στοχεύει στην ένταξη της σχολικής βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και στην ενεργοποίηση των μαθητών.

Κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικών δράσεων, όπως προτείνεται και στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται διδακτικά μοντέλα που να ανταποκρίνονται σε όλους τους διαφορετικούς και ιδιαίτερους τρόπους που μαθαίνει ο κάθε εκπαιδευόμενος και διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο για τη σχολική βαθμίδα στην οποία απευθύνεται καθώς και για να γίνεται η διδασκαλία πιο ευχάριστη και να παρακινεί τους εκπαιδευόμενους να μαθαίνουν.

Τέλος, είναι επιτακτική ανάγκη να εξοπλιστούν οι σχολικές βιβλιοθήκες με ποιο εκσυγχρονισμένες υλικοτεχνικές υποδομές και να γίνει βελτίωση των χώρων τους ώστε να διευκολύνεται η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα – Μελλοντικές επεκτάσεις

Το τελευταίο κεφάλαιο αφιερώνεται σε μία συνοπτική ανακεφαλαίωση επί των πιο σημαντικών αποτελεσμάτων της έρευνας που έλαβε χώρα κατά την εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής. Ειδικότερα, παρατίθενται οι βιβλιοθήκες που προσφέρουν τις περισσότερες εκπαιδευτικές δράσεις, καθώς και οι δράσεις που απαντώνται πιο συχνά. Επίσης, επιχειρείται μία συζήτηση για τις αιτίες που οδηγούν κάποιες βιβλιοθήκες να δραστηριοποιούνται λιγότερο ή περισσότερο στον τομέα της εκπαίδευσης. Τέλος γίνεται σύντομη αναφορά σε τρόπους για την αξιοποίηση της έρευνας που πραγματοποιήθηκε ή/και μελλοντικές προεκτάσεις της για περαιτέρω έρευνα από άλλους φοιτητές.

5.1 Συμπεράσματα

Σε αυτό το υποκεφάλαιο γίνεται συζήτηση αναφορικά με τα βασικά σημεία και τα συμπεράσματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας.

Αναφορικά με τις εκπαιδευτικές δράσεις οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαθέτουν περισσότερες από τις αντίστοιχες σχολικές. Οι εκπαιδευτικές δράσεις που συναντώνται σε μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι η εκπαίδευση χρηστών, η πληροφοριακή παιδεία, τα σεμινάρια και οι οδηγοί (έντυποι ή online) (ΒΛΕΠΕ EXCEL_AB-ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ).

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που υλοποιούν τις περισσότερες εκπαιδευτικές δράσεις είναι η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Κρήτης, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, η Κεντρική Βιβλιοθήκη Εθνικού Μετσόβιου Πανεπιστημίου, η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πολυτεχνείου Κρήτης και η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Δείτε τον πίνακα παρακάτω).

Πίνακας 14. Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που υλοποιούν τις περισσότερες εκπαιδευτικές δράσεις

A/A	Βιβλιοθήκη
1	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Κρήτης
2	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
3	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών
4	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου
5	Κεντρική Βιβλιοθήκη Εθνικού Μετσόβιου Πανεπιστημίου
6	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πολυτεχνείου Κρήτης
7	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι πέντε εκπαιδευτικές δράσεις που πραγματοποιούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

Πίνακας 15. Εκπαιδευτικές δράσεις ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που πραγματοποιούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό

A/A	Εκπαιδευτική δράση	Αριθμός εμφάνισης	Ποσοστό εμφάνισης
1	Εκπαίδευση χρηστών	29 βιβλιοθήκες	83%
2	Οδηγοί	23 βιβλιοθήκες	66%
3	Πληροφοριακή παιδεία	21 βιβλιοθήκες	60%
4	Σεμινάρια	20 βιβλιοθήκες	57%
5	Ξεναγήσεις-επισκέψεις	12 βιβλιοθήκες	34%

Από την άλλη, οι σχολικές βιβλιοθήκες διαθέτουν εκπαιδευτικές δράσεις που δίνουν έμφαση στην προώθηση της ανάγνωσης, στην ανάπτυξη των αναγνωστικών συνηθειών και στην ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, λόγω του ότι εξυπηρετούν κυρίως μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τέτοιες δράσεις είναι η φιλιαναγνωσία, η οργάνωση και η διεξαγωγή μαθημάτων στο χώρο της βιβλιοθήκης, η βοήθεια στις εργασίες, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες και η πληροφοριακή παιδεία.

Οι σχολικές βιβλιοθήκες που πραγματοποιούν τις περισσότερες εκπαιδευτικές δράσεις είναι η Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Σχολείων Ψυχικού, η Κεντρική Βιβλιοθήκη του Κολλεγίου Αθηνών-Ψυχικού, η Βιβλιοθήκη του Δημοτικού Κολλεγίου Αθηνών, η Βιβλιοθήκη του Δημοτικού Κολλεγίου Ψυχικού, η Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων Κωστέας-Γείτονας, η Σχολική Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων ο «ΠΛΑΤΩΝ» και η Βιβλιοθήκη της Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης «Δημήτρης & Αλίκη Περρωτή» (Δείτε τον πίνακα παρακάτω).

Πίνακας 16. Οι σχολικές βιβλιοθήκες με τις περισσότερες εκπαιδευτικές δράσεις

A/A	Βιβλιοθήκη
1	Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Σχολείων Ψυχικού
2	Κεντρική Βιβλιοθήκη του Κολλεγίου Αθηνών-Ψυχικού
3	Βιβλιοθήκη του Δημοτικού Κολλεγίου Αθηνών
4	Βιβλιοθήκη του Δημοτικού Κολλεγίου Ψυχικού
5	Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων Κωστέας-Γείτονας
6	Σχολική Βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων ο «ΠΛΑΤΩΝ»
7	Βιβλιοθήκη της Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης «Δημήτρης & Αλίκη Περρωτή»

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι 5 εκπαιδευτικές δράσεις που πραγματοποιούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό στις ελληνικές σχολικές βιβλιοθήκες.

Πίνακας 17. Εκπαιδευτικές δράσεις σχολικών βιβλιοθηκών σε μεγαλύτερο ποσοστό εμφάνισης

A/A	Εκπαιδευτική δράση	Αριθμός εμφάνισης	Ποσοστό εμφάνισης
1	Εκπαιδευτικές δραστηριότητες	26 βιβλιοθήκες	70%
2	Φιλαναγνωσία	19 βιβλιοθήκες	51%
3	Βοήθεια στην εκπόνηση εργασιών	19 βιβλιοθήκες	51%
4	Πληροφοριακή παιδεία	16 βιβλιοθήκες	43%
5	Εκπαιδευτικά προγράμματα	14 βιβλιοθήκες	38%

Η ποικιλία των εκπαιδευτικών δράσεων που παρατηρήθηκε στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες είναι πολύ πιθανόν να οφείλεται στις καλύτερες υλικοτεχνικές υποδομές και σε ανθρώπινο δυναμικό με περισσότερη εξειδίκευση που διαθέτουν σε σύγκριση με τις σχολικές βιβλιοθήκες. Εξάλλου, για τον ίδιο λόγο, των πλουσιότερων υλικοτεχνικών υποδομών και ανθρώπινων πόρων, οι σχολικές βιβλιοθήκες των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων είναι καλύτερα οργανωμένες από εκείνες του δημοσίου.

Μάλιστα, σύμφωνα με την ξενόγλωσση και ελληνική βιβλιογραφία που μελετήθηκε τόσο οι ακαδημαϊκές όσο και οι σχολικές βιβλιοθήκες παρέχουν ποικίλες και αρκετά καλά οργανωμένες εκπαιδευτικές δράσεις είτε αμιγώς εκπαιδευτικές είτε επικουρικές. Ωστόσο, στην ελληνική πραγματικότητα αυτό δε συμβαίνει τόσο στις σχολικές βιβλιοθήκες. Ελάχιστες σχολικές βιβλιοθήκες και συγκεκριμένα ιδιωτικής εκπαίδευσης προάγουν των εκπαιδευτικό τους ρόλο μέσω εκπαιδευτικών δράσεων σε σχέση με το σύνολο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της χώρας.

Πληροφορίες για τα οργανωτικά και παιδαγωγικά ζητήματα των βιβλιοθηκών αντλήθηκαν μέσω της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Ειδικότερα, προκύπτουν διαφορές μεταξύ ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες είναι πιο οργανωμένες συγκριτικά με τις σχολικές βιβλιοθήκες, καθώς είναι στελεχωμένες με εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους που φροντίζουν για την προσωπική και επαγγελματική τους εξέλιξη μέσω σεμιναρίων. Επιπλέον οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαθέτουν πλούσια συλλογή επιστημονικού υλικού για την εξυπηρέτηση των αναγκών της ακαδημαϊκής κοινότητας και στεγάζονται σε ειδικά διαμορφωμένα κτήρια είτε μέσα στο ακαδημαϊκό ίδρυμα είτε σε ξεχωριστό κτίριο.

Διαφορές παρατηρούνται μεταξύ και των σχολικών βιβλιοθηκών δημόσιας εκπαίδευσης και των σχολικών βιβλιοθηκών ιδιωτικής εκπαίδευσης που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας μέσω των ιστοσελίδων τους, καθώς και μέσω ορισμένων πληροφοριακών πηγών αλλά και μέσω του οδηγού για τις σχολικές βιβλιοθήκες του ΕΚΤ. Επιλέχθηκαν να εξεταστούν συνολικά 37 σχολικές βιβλιοθήκες, 16 ιδιωτικών σχολείων και 21 δημοσίων σχολείων. Κατά τη διάρκεια της έρευνας των σχολικών βιβλιοθηκών και των εκπαιδευτικών δράσεων τους, έγιναν αντιληπτές ορισμένες διαφορές που κρίνεται αναγκαίο να συζητηθούν. Οι αποκλίσεις αυτές εντοπίζονται κυρίως ως προς τις υποδομές, τον εξοπλισμό, το ανθρώπινο δυναμικό, τη διάθεση των οικονομικών πόρων και τη δραστηριοποίηση των σχολικών βιβλιοθηκών.

Πρωταρχικός στόχος τόσο των σχολικών βιβλιοθηκών της ιδιωτικής εκπαίδευσης όσο και τις δημόσιας εκπαίδευσης είναι η υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και η καλλιέργεια της πνευματικής και αισθητικής παιδείας των μαθητών, αλλά προσφέρουν και ψυχαγωγία.

Στην ιδιωτική εκπαίδευση, οι σχολικές βιβλιοθήκες στεγάζονται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους μεγάλων διαστάσεων, είτε στο χώρο του σχολείου είτε σε ξεχωριστό κτήριο όπου υπάρχει συνήθως και το αναγνωστήριο. Διαθέτουν πλούσιο έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό όπως βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, περιοδικές εκδόσεις, χάρτες καθώς παρέχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και ηλεκτρονικά περιοδικά. Ορισμένες διαθέτουν ιδρυματικά αποθετήρια. Είναι επαρκώς εξοπλισμένες με υπολογιστές νέας τεχνολογίας (επιτραπέζιους και φορητούς υπολογιστές, tablets) και με εποπτικά μηχανήματα και οπτικοακουστικά μέσα.

Οι σχολικές βιβλιοθήκες των ιδιωτικών σχολείων στελεχώνονται με εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους, οι οποίοι φροντίζουν για την διαρκή επιμόρφωση τους μέσω επιμορφωτικών σεμιναρίων ώστε να διευρύνουν τις γνώσεις τους και να εξελίξουν το επάγγελμά τους. Τέλος, παρατηρήθηκε ότι διαθέτουν δικές τους ιστοσελίδες σε αντίθεση με

τις σχολικές βιβλιοθήκες δημοσίων σχολείων που στην πλειοψηφία τους δεν διαθέτουν δική τους ιστοσελίδα και οι πληροφορίες τους βρίσκονται στην ιστοσελίδα των σχολείων. Οι ιστοσελίδες τους είναι πολύ προσεγμένες καθώς δίνουν αναλυτικές πληροφορίες για την ιστορία, το όραμα, το σκοπό, το υλικό, τις εκπαιδευτικές δράσεις και τις υπηρεσίες. Επίσης, ανανεώνονται ανά διαστήματα και δημοσιεύουν πολύ συχνά τα νέα και τα δρώμενα της εκάστοτε σχολικής βιβλιοθήκης, συγκριτικά με τις ιστοσελίδες των σχολικών βιβλιοθηκών της δημόσιας εκπαίδευσης που δεν είναι τόσο ενημερωμένες.

Αντίθετα, οι σχολικές βιβλιοθήκες της δημόσιας εκπαίδευσης στεγάζονται σε κάποιον χώρο του σχολείου, μεσαίων ή μικρών διαστάσεων. Διαθέτουν υλικό το οποίο όμως δεν ανανεώνεται συχνά και είναι εξοπλισμένες με ένα μικρό αριθμό επιτραπέζιων υπολογιστών και οπτικοακουστικά μέσα.

Οι σχολικές βιβλιοθήκες της δημόσιας εκπαίδευσης στελεχώνονται κυρίως με εκπαιδευτικούς, οι οποίοι συνήθως αναλαμβάνουν καθήκοντα υπεύθυνου βιβλιοθήκης για να συμπληρώσουν τις διδακτικές τους ώρες. Πολλές φορές λόγω του φόρτου εργασίας τους είτε ασχολούνται ελάχιστα είτε καθόλου με αποτέλεσμα οι βιβλιοθήκες να υπολειτουργούν ενώ θα έπρεπε να στελεχώνονται με εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους. Όλα αυτά συμβαίνουν λόγω της έλλειψης οικονομικών και υλικών πόρων καθώς και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Τέλος, οι ιστοσελίδες τους θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν όχι επαρκώς ενημερωμένες καθώς μας δίνονται ελάχιστες πληροφορίες για αυτές, πλην ορισμένων εξαιρέσεων των οποίων οι πληροφορίες είναι επαρκείς.

5.2 Αξιοποίηση της έρευνας

Τα αποτελέσματα της έρευνας της παρούσας πτυχιακής δύναται να συμβάλλουν στο διεπιστημονικό πεδίο «Βιβλιοθήκες και εκπαίδευση» καθώς τα αποτελέσματα αυτά μπορούν να δώσουν μία πλήρη εικόνα για την τωρινή κατάσταση του συνόλου των ακαδημαϊκών και ενός δείγματος των σχολικών βιβλιοθηκών της χώρας και να αποτελέσουν τη βάση για πιθανή, μελλοντική σύγκριση με τις ακαδημαϊκές και σχολικές βιβλιοθήκες του εξωτερικού. Επιπλέον, η εργασία θα μπορούσε να αποτελέσει υλικό μελέτης για οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να μάθει περισσότερα για τον εκπαιδευτικό ρόλο των ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών και ειδικότερα για τους φοιτητές του Τμήματος Αρχιτεκτονικής, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφορικής.

5.3 Μελλοντικές επεκτάσεις της Έρευνας

Αναφορικά με τις μελλοντικές επεκτάσεις της έρευνας της παρούσας πτυχιακής εργασίας, ερευνητές που ασχολούνται με το διεπιστημονικό πεδίο «Βιβλιοθήκες και Εκπαίδευση» ή/και φοιτητές που ενδιαφέρονται για τον συγκεκριμένο τομέα, μπορούν να διεξάγουν έρευνα με ερωτηματολόγια ή/και συνεντεύξεις στο προσωπικό στοχευμένων ακαδημαϊκών και σχολικών βιβλιοθηκών της χώρας, ή/και να ασχοληθούν με μελέτες περίπτωσης σχετικά με τις εκπαιδευτικές δράσεις των βιβλιοθηκών και τα οργανωτικά και παιδαγωγικά τους ζητήματα, ώστε να εμπλουτίσουν την υπάρχουσα εικόνα πάνω σε αυτό το θέμα.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- ALA. (2019). Definition of a Library: General Definition. Retrieved from <https://libguides.ala.org/library-definition>
- Andreou, A. K. (2005). Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης Και Βιβλιοθήκες : Εκπαίδευση Και Αξιολόγηση. Από Τη Βιβλιοθηκονομία Στην Επιστήμη Της Πληροφόρησης : Μελέτες Προς Τιμήν Του Γ. Μ. Κακούρη, 1–12. Retrieved from <http://eprints.rclis.org/7390/1/kakouris.pdf>
- Bandura, A., Freeman, W. H., & Lightsey, R. (1999). Self-efficacy: The exercise of control.
- Beardwell, I., Holden, L., Claydon, T., Clark, I., Collin, A., Colling, T., ... Tregaskis, O. (2004). *Human Resource Management a Contemporary Approach Human Resource Management Human Resource Management*. 266–309. Retrieved from www.booksites.net/beardwell%5Cnwww.booksites.net/beardwell
- Bowles-Terry, M., Hensley, M. K., & Hinchliffe, L. J. (2010). Best practices for online video tutorials in academic libraries: A study of student preferences and understanding. *Communications in Information Literacy*, 4(1), 17–28. <https://doi.org/10.15760/comminfolit.2010.4.1.86>
- Brindesi, H., & Kapidakis, S. (2018). Αξιοποίηση ερευνών πληροφοριακής συμπεριφοράς επιστημόνων στον σχεδιασμό προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας για μαθητές / τριες Λυκείου : Η συμβολή των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. (November).
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Retrieved from https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=N2zQCgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Bryman,+Alan+Social+research+methods&ots=dpKtEVO6pc&sig=UeR7EggsdSdf-3wV-qmOsVkaPhwE&redir_esc=y#v=onepage&q=Bryman%2C Alan Social research methods&f=false

Charney, C., & Conway, K. (2011). The Trainer's Tool Kit. In *Journal of Chemical Information and Modeling*.

Clyde, L. A. (2002). An Instructional Role for Librarians: An Overview and Content Analysis of Job Advertisements. *Australian Academic & Research Libraries*, 33(3), 150–167.
<https://doi.org/10.1080/00048623.2002.10755195>

Curry, R. (2017). Makerspaces: a beneficial new service for academic libraries? *Library Review*, 66(4–5), 201–212. <https://doi.org/10.1108/LR-09-2016-0081>

Efthymiou, F., Kapnizou, M., Kokkinos, D., & Sisamaki, E. (2019). *Information Literacy Service : SWOT Analysis*. 04(01), 10–11.

Eke, H. N. (2010). The perspective of e-learning and libraries in Africa: Challenges and opportunities. *Library Review*, 59(4), 274–290.
<https://doi.org/10.1108/00242531011038587>

Farmer, L. S. J. (2019). News literacy and fake news curriculum : School librarians' perceptions of pedagogical practices. *Journal of Media Literacy Education*, 11(3), 1–11.
<https://doi.org/10.23860/JMLE-2019-11-3-1>

Hill, C., Jones, G. R., & Schilling, M. A. (2004). *Strategic Management: Theory: An Integrated Approach*. Retrieved from [https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=_MKiAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Hill ,+C.W.L.+and+Jones,+G.R.+\(2004\).+Strategic+management+theory:+An+integrated+ap proach.+\(6th+ed.\).+Boston:+Houghton+Mifflin+Company.&ots=I7BsehKqUa&sig=zs_-GH6-92n5vcPTTM93Wm_P6bM&](https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=_MKiAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Hill,+C.W.L.+and+Jones,+G.R.+(2004).+Strategic+management+theory:+An+integrated+approach.+(6th+ed.).+Boston:+Houghton+Mifflin+Company.&ots=I7BsehKqUa&sig=zs_-GH6-92n5vcPTTM93Wm_P6bM&)

IFLA. (2005). *The Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning*. Retrieved from <https://www.ifla.org/publications/beacons-of-the-information-society-the-alexandria-proclamation-on-information-literacy>

IFLA. (2015). *IFLA School Library Guidelines (2nd revised edition)*.

Julien, H., Gross, M., & Latham, D. (2018). Survey of information literacy instructional practices in U.S. Academic libraries. *College and Research Libraries*, 79(2), 179–199. <https://doi.org/10.5860/crl.79.2.179>

Kolb, D. A., & Fry, R. E. (1974). *Toward an applied theory of experiential learning*. Cambridge, Mass. : M.I.T. Alfred P. Sloan School of Management, 1974.

Καραμανώλη, Ε. Χ. (2015). Η Αξιοποίηση Της Σχολικής Βιβλιοθήκης Στην Εκπαιδευτική Διαδικασία Και Τον Πληροφοριακό Γραμματισμό: Ένα Διδακτικό Παράδειγμα Στο Μάθημα Της Ιστορίας. *HealJournal*, 1(1), 23–36. Retrieved from <http://healjournal.seab.gr/index.php/hli/article/view/44/13>

Κόκκινος, Δ., Παπαδάτου, Ε., & Σισαμάκης, Ν. (2008). *Πληροφοριακή παιδεία και εκπαίδευση χρηστών στην Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ*. <https://doi.org/10.31046/anztla.v0i14.860>

Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Retrieved from https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=CAVIOrW3vYAC&oi=fnd&pg=PA11&dq=Lave+%26+Wenger+1991&ots=ODmzuv-LDo&sig=fyk0roNpluQavqz6baC_H7vtKyM&redir_esc=y#v=onepage&q=Lave+Wenger+1991&f=false

Qiu, X. (2017). *SWOT Analysis of Private College Library and Its Development Strategy*. 103(Iccese), 700–702. <https://doi.org/10.2991/iccese-17.2017.177>

Rader, H. (1990). Bibliographic instruction or information literacy. *College & Research Libraries News*, 1(51), 18–20. Retrieved from <https://crln.acrl.org/index.php/crlnews/article/view/21220/26292>

Reed, S. G. (2016). *A Library Board 's Practical Guide To Strategic Planning*.

Riffe, D., Lacy, S., & Watson, B. R. (2019). *Analyzing media messages: Using quantitative content analysis in research* (Routledge, Ed.). Retrieved from <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780429464287/analyzing-media-messages-daniel-riffe-stephen-lacy-brendan-watson-frederick-fico>

Šinko, S. (2019). *SWOT analysis of Centre for permanent professional development at Ljubljana City Library, Slovenia*. (August), 1–8.

Subramaniam, M., Ahn, J., Waugh, A., Taylor, N. G., Druin, A., Fleischmann, K. R., & Walsh, G. (2015). The role of school librarians in enhancing science learning. *Journal of Librarianship and Information Science*, 47(1), 3–16. <https://doi.org/10.1177/0961000613493920>

University of California Santa Barbara. (2019). *University of California Santa Barbara Course-Related Pages by UCSB Library*. Retrieved from <https://www.library.ucsb.edu/course-reserves>

Worrall, J., & Currie, G. (1980). *The Methodology of Scientific Research Programmes: Volume 1: Philosophical Papers*. Retrieved from https://books.google.gr/books?id=RRniFBI8Gi4C&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Ανδρέου, Ι., & Γαϊτάνου, Π. (2008). Αλλαγές στην εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης: ικανότητες και δεξιότητες που δεσπόζουν στο κατώφλι του 21ου αιώνα. *Συνεργασία: Online Περιοδικό*, 1–10. Retrieved from <http://eprints.rclis.org/15307/1/?????????? ??? ?????????? ??????????????????.pdf>

ΑΣΠΑΙΤΕ. (2021). Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση. Retrieved from <https://www.nmc.hmu.gr/el/node/66>

-
- Αυγουστάτου, Ό. (2018). *Το βιβλίο στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση*.
- Βαϊτσάκης, Α. (2010). Σχολική Βιβλιοθήκη: Σκοποί Και Στόχοι. *Συνεργασία*, 1(Απρίλιος), 7. Retrieved from <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/12390?show=full>
- Βαρδακώστα, Ι. (2008). *Σχέση Εκπαίδευσης χρηστών και Πληροφοριακής παιδείας: η περίπτωση της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου* *The relation between information literacy and user education : the case of Library & Information Centre of Harokorpio*. 1–15.
- Γκλιάου-Χριστοδούλου, Ν. (1998). *Φιλαναγνωσία, παιδικά έντυπα και δημιουργικότητα των παιδιών*. 170–181.
- Δημητριάδης, Σ. (2015). *Θεωρίες Μάθησης & Εκπαιδευτικό Λογισμικό*. Retrieved from <https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3397/2/finalpdf.pdf>
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. (2002). *Οδηγός Σχολικών Βιβλιοθηκών που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ (ρ. 260)*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10442/12055>
- Ευθυμίου, Φ. (2008). Μπορεί Μια Βιβλιοθήκη Ή Υπηρεσία Πληροφόρησης Να Μεταμορφωθεί Σε " Μαθησιακό Οργανισμό" Για Το Ανθρώπινο Δυναμικό Της Και Τι Θα Μπορούσε Να Κάνει Για Να Υιοθετήσει Τη Μαθησιακή Κουλτούρα; *Βιβλιοθήκες Και Πληροφόρηση - Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων*, 5(20), 17–27. Retrieved from <http://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/12602/20teuxos005.pdf?sequence=1>
- Ευθυμίου, Φ., & Κόκκινος, Δ. (2020). *Εκπαίδευση και Βιβλιοθήκες*.
- IFLA. (1999). *IFLA/UNESCO School Library Manifesto 1999*. Retrieved from <https://www.ifla.org/publications/iflaunesco-school-library-manifesto-1999>

IBO. (2021). *Primary Years Programme*. Retrieved from <https://www.ibo.org/programmes/primary-years-programme/>

Κόκκινος, Δ. (2005). Εξ αποστάσεως εκπαίδευση : Νέες προκλήσεις για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. *14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*. Retrieved from <http://eprints.rclis.org/3886/>

Κολλέγιο Αθηνών. (2021). *Βιβλιοθήκη του δημοτικού κολλεγίου Αθηνών*. Retrieved from <https://www.athenscollege.edu.gr/academics/our-libraries/athens-college-elementary>

Κορομπίλη, Σ., & Τόγια, Α. (2015). *Πληροφοριακός Γραμματισμός*. ΣΕΑΒ.

Κουτλή, Δ. (2010). *Η Σχολική Βιβλιοθήκη του Πειραματικού Γενικού Λυκείου Ιλίου*. 1, 1–7.

Microsoft. (2021). *Δημιουργία γραφήματος από την αρχή έως το τέλος*. Retrieved from <https://support.microsoft.com/el-gr/office/δημιουργία-γραφήματος-από-την-αρχή-έως-το-τέλος-0baf399e-dd61-4e18-8a73-b3fd5d5680c2>

Μπάμπη, Γ. Σ. (2010). *Σχολική βιβλιοθήκη: το πορτρέτο, η πραγματικότητα και η προοπτική*. 1(Απξίηνο), 1–4.

Νίνος, Ε. (2010). Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Χρηστών Βιβλιοθήκης [ΠΕΧΣΒ]: μια προσπάθεια ενημέρωσης των μαθητών δευτεροβάθμιας σε θέματα πληροφοριακής παιδείας. *Συνεργασία*, 1, 1–8.

Νίτσος, Η., & Μάλλιαρη, Α. (2008). «Ωρίων»: Online Πρόγραμμα Πληροφοριακού Γραμματισμού. *Πληροφοριακή Παιδεία Και Ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση: Η Συμβολή Των Έργων Επεαεκ Ιι Των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών - Επιστημονικό Συμπόσιο - 10*, 7. Retrieved from ilsym.lib.uth.gr/files/Nitsos_Malliari_ab.pdf

Πανεπιστήμιο Κύπρου. (2021). *Είδη ερευνών*. Retrieved from

<https://www.ucy.ac.cy/pakepe/el/research-services/research-kind>

Σκέμπερη, Λ. (2011). Σχολική Βιβλιοθήκη Και Εκπαιδευτικό Έργο. *Περιοδικό Συνεργασία, Αρ. 3* (Δεκέμβριος 2011), 3, 1–17. Retrieved from <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/12520?show=full>

Τσιμπόγλου, Φ., & Παπαθεοδώρου, Χ. (2000). Η ενσωμάτωση των υπηρεσιών Βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία . Αντικειμενικοί παράγοντες , υποκειμενικές προϋποθέσεις και πεδία εφαρμογής . *Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.*

Παράρτημα

Τα Παραρτήματα 1 και 2 αποτελούν συνοδευτικά αρχεία της παρούσας πτυχιακής εργασίας και επισυνάπτονται σε δύο ξεχωριστά αρχεία EXCEL στο μέσο αποθήκευσής της. Αρχείο 1 με όνομα ΙΛΙΟΡΟΥΛΟΥ_16038_ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ_1_ΣΒ.xlsx και Αρχείο 2 με όνομα ΙΛΙΟΡΟΥΛΟΥ_16038_ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ_2_AB.xlsx.